

EL

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

2009

Ετήσια έκθεση της Ύπατης εκπροσώπου
της Ένωσης για τις εξωτερικές υποθέσεις
και την πολιτική ασφάλειας προς το
Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά
με τις κύριες πτυχές και τις
βασικές επιλογές της ΚΕΠΠΑ

ΚΕΠΠΑ

ΕΚΘΕΣΕΙΣ

Photo : © European Union, 2010

ΙΟΥΝΙΟΣ 2010

2009

Ετήσια έκθεση της Ύπατης εκπροσώπου
της Ένωσης για τις εξωτερικές υποθέσεις
και την πολιτική ασφάλειας προς το
Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με τις
κύριες πτυχές και τις βασικές επιλογές της ΚΕΠΠΑ

ΚΕΠΠΑ

Πολλές άλλες πληροφορίες σχετικά με την Ευρωπαϊκή Ένωση διατίθενται στο Διαδίκτυο μέσω του εξυπηρετητή Europa (<http://www.europa.eu>).

Στο τέλος του φυλλαδίου υπάρχει βιβλιογραφικό δελτίο.

ISBN 978-92-824-2747-7

ISSN 1831-9025

doi : 10.2860/30140

© Ευρωπαϊκή Ένωση, 2010

Printed in Belgium

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΜΕΡΟΣ Ι: ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΣΤΟ 2009.....	7
Α. ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΑΠΕΙΛΩΝ ΚΑΙ ΠΑΓΚΟΣΜΙΩΝ ΠΡΟΚΛΗΣΕΩΝ.....	7
1. Διάδοση των όπλων μαζικής καταστροφής και των φορέων τους.....	7
2. Συμβατικά όπλα.....	8
3. Τρομοκρατία.....	9
4. Ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού.....	10
5. Αλλαγή του κλίματος και ασφάλεια.....	11
Β. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΑΣΤΑΘΕΙΑΣ.....	13
1. Μέση Ανατολή.....	13
2. Ασία.....	14
3. Αφρική.....	15
4. Λατινική Αμερική.....	16
Γ. ΟΙΚΟΔΟΜΗΣΗ ΤΗΣ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ ΚΑΙ ΠΕΡΑ ΑΠΟ ΑΥΤΗΝ.....	17
1. Η ευρωπαϊκή προοπτική πόλος σταθερότητας.....	17
2. Ενισχυμένη συνεργασία με τις γειτονικές περιοχές.....	20
3. Αντιμετώπιση κρίσεων και χρόνιων διενέξεων στην περιοχή.....	21
Δ. ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΕ ΜΙΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΕΡΗ ΠΟΛΥΜΕΡΗ ΤΑΞΗ.....	24
1. Δραστηριότητα ενός πολυμερών πλαισίων.....	24
2. Ενίσχυση της περιφερειακής αυτοτέλειας.....	26
Ε. ΠΡΟΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΔΙΚΑΙΟΥ.....	29
1. Ανθρώπινα δικαιώματα και συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου.....	30
2. Ανθρώπινα δικαιώματα στα πλαίσια της ΚΕΠΠΑ.....	30
3. Ανθρώπινα δικαιώματα στα πλαίσια της ΚΠΑΑ.....	32
4. Καταπολέμηση της ατιμωρησίας.....	33
ΣΤ. ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΕΤΑΙΡΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΑΝΑ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ.....	35
Παγίωση των σχέσεων με στρατηγικούς εταίρους.....	35
Ηνωμένες Πολιτείες.....	35
Ρωσική Ομοσπονδία.....	35
Κίνα.....	36
Ινδία.....	37
Μεξικό.....	38
Βραζιλία.....	38
Ιαπωνία.....	39
Καναδάς.....	39
Νότιος Αφρική.....	39

Ζ. ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ, ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΣΥΝΟΧΗ	40
1. Πρόληψη συγκρούσεων.....	40
2. Ενοποίηση της ΚΠΑΑ	40
3. Ενοποίηση της ΚΠΑΑ	44
4. Αυξημένη συνοχή και αποτελεσματικότητα	47
ΜΕΡΟΣ ΙΙ - ΜΕ ΤΟ ΒΛΕΜΜΑ ΣΤΟ 2010	48
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι: Νομοθετικές πράξεις στον τομέα ΚΕΠΠΑ	55
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ: Εμφανίσεις εκπροσώπων του Συμβουλίου ενώπιον του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στον τομέα των ΚΕΠΠΑ/ΕΠΑΑ το 2009	68
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ: Προϋπολογισμός ΚΕΠΠΑ το 2009 - πιστώσεις αναλήψεων υποχρεώσεων.....	77

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η ετήσια έκθεση για το 2009 καλύπτει τις κύριες πτυχές και τις βασικές επιλογές της Κοινής Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφάλειας (ΚΕΠΠΑ) υπό τσεχική και σουηδική Προεδρία. Το δεύτερο μέρος της έκθεσης έχει το βλέμμα στραμμένο προς τις μελλοντικές προκλήσεις του 2010.

Το 2009, κυριάρχησε στις διεθνείς υποθέσεις η αντίδραση της διεθνούς κοινότητας έναντι της οικονομικής και χρηματοπιστωτικής κρίσης. Η ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού εξακολούθησε να συντηρεί πολλές από τις γεωστρατηγικές προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Ευρωπαϊκή Ένωση. Μεταξύ των θεμάτων εξωτερικής πολιτικής της ΕΕ επικράτησαν εξάλλου οι περιφερειακές διενέξεις στη Μέση Ανατολή, την Υεμένη, το Αφγανιστάν/Πακιστάν, τη Σομαλία και στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας. Η ΕΕ συνέχισε να επενδύει στην ευρωπαϊκή προοπτική ως πόλο σταθερότητας μέσω της ενισχυμένης συνεργασίας με τις γειτονικές χώρες στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας. Η συνεργασία αυτή υλοποιήθηκε με τη δρομολόγηση της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης και περαιτέρω εργασιών για την Ένωση για τη Μεσόγειο. Η χρονιά ολοκληρώθηκε με μια υποτονική αντίδραση στις πολυμερείς προσπάθειες για την καταπολέμηση της αλλαγής του κλίματος.

Σε ό,τι αφορά τις δραστηριότητες της Κοινής Πολιτικής Ασφάλειας και Άμυνας (ΚΠΑΑ)¹, η ΕΕ συνέχισε την ανάπτυξη τριών στρατιωτικών επιχειρήσεων και εννέα μη στρατιωτικών αποστολών ανά την υφήλιο, προς το συμφέρον της ευρύτερης διεθνούς κοινότητας. Η EULEX Κοσόβο, η μεγαλύτερη έως τούδε αποστολή της ΕΕ, συσταθείσα βάσει της ΚΔ 2008/124/ΚΕΠΠΑ², κατέστη πλήρως επιχειρησιακή με ικανότητα διεθνούς δύναμης 1.700 αστυνομικών, δικαστών, εισαγγελέων, τελωνειακών και 1.000 περίπου τοπικών υπαλλήλων στο σύνολο του Κοσσυφοπεδίου.

Ο τελευταίος μήνας του 2009 σηματοδότησε μια νέα αρχή ως προς τον τρόπο με τον οποίο η ΕΕ αναπτύσσει τις εξωτερικές της σχέσεις, συνεπεία της έναρξης ισχύος της Συνθήκης της Λισσαβώνας την 1η Δεκεμβρίου. Συνδυάζοντας τα μέσα πολιτικής και τα παρεχόμενα εργαλεία υπό την ενιαία καθοδήγηση ενός Ύπατου Εκπροσώπου, η Ευρώπη ενισχύει την ικανότητά της να προωθεί τους στόχους της ευρωπαϊκής της πολιτικής.

Καθόλη τη διάρκεια του 2009, πραγματοποιήθηκαν τακτικές διαβουλεύσεις με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (ΕΚ) και παρασχέθηκε ενημέρωση για τις δραστηριότητες ΚΕΠΠΑ τόσο εκ μέρους της Προεδρίας όσο και του Ύπατου Εκπροσώπου, καθώς και σε επίπεδο ομάδων εργασίας από υψηλόβαθμους υπαλλήλους της Γενικής Γραμματείας του Συμβουλίου³.

Δυνάμει της νέας διοργανικής συμφωνίας, το ΕΚ θα συνεχίσει να ασκεί το σύνολο των αρμοδιοτήτων του στον τομέα της εξωτερικής δράσης της Ένωσης. Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 36, ο Ύπατος Εκπρόσωπος, ο οποίος πλέον αντικαθιστά την Προεδρία ως βασικός παράγοντας της ΚΕΠΠΑ/ΚΠΑΑ, θα συμβουλευέται τακτικά το ΕΚ για τις κύριες πτυχές και τις βασικές επιλογές της ΚΕΠΠΑ και της ΚΠΑΑ και θα τηρεί το ΕΚ ενήμερο ως προς την εξέλιξη των εν λόγω πολιτικών. Επιπλέον, ο Ύπατος Εκπρόσωπος θα μεριμνά ώστε να λαμβάνονται δεόντως υπόψη οι γνώμες του ΕΚ. Δις ετησίως, το ΕΚ θα συζητεί την πρόοδο εφαρμογής της ΚΕΠΠΑ, συμπεριλαμβανομένης της ΚΠΑΑ.

¹ Η Ευρωπαϊκή Πολιτική Ασφάλειας και Άμυνας (ΕΠΑΑ) προ της έναρξης ισχύος της Συνθήκης της Λισσαβώνας.

² ΕΕ L 42, 16.2.2008, σ. 92

³ Βλέπε τον κατάλογο εμφανίσεων των εκπροσώπων του Συμβουλίου ενώπιον του ΕΚ στον τομέα των ΚΕΠΠΑ/ΕΠΑΑ το 2009, στο Παράρτημα 1.

Θα συνεχιστούν επίσης οι τακτικές διαβουλεύσεις με το ΕΚ ως προς τις δημοσιονομικές επιπτώσεις των δραστηριοτήτων ΚΕΠΠΑ καθώς και των κοινών δαπανών των μη στρατιωτικών επιχειρήσεων ΚΕΠΠΑ και των Ειδικών Εντεταλμένων της ΕΕ.

Η παρούσα έκθεση υποβάλλεται στο ΕΚ κατ' εφαρμογή του σημείου Ζ παράγραφος 43 της Διοργανικής Συμφωνίας της 17ης Μαΐου 2006 για τη δημοσιονομική πειθαρχία και τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση. Το αντικείμενο της παρούσας έκθεσης περιορίζεται στην περιγραφή των δραστηριοτήτων ΚΕΠΠΑ. Όταν συντρέχει λόγος και ανάγκη να παρασχεθεί συνολική επισκόπηση δραστηριοτήτων, μνημονεύονται δράσεις που δεν εμπίπτουν στις διατάξεις του Τίτλου V της ΣΕΕ. Η παρούσα έκθεση συμπληρώνει το περί εξωτερικών σχέσεων κεφάλαιο της ετήσιας έκθεσης για την πρόοδο της ΕΕ, η οποία υποβάλλεται στο ΕΚ κατ' εφαρμογή του άρθρου 4 ΣΕΕ⁴.

⁴ Άρθρο 4 της Συνθήκης της Νίκαιας.

ΜΕΡΟΣ Ι: ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΣΤΟ 2009

A. ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΑΠΕΙΛΩΝ ΚΑΙ ΠΑΓΚΟΣΜΙΩΝ ΠΡΟΚΛΗΣΕΩΝ⁵

Το 2009 επιβεβαίωσε την παγκόσμια διάσταση, την αλληλεξάρτηση και την πολυπλοκότητα των προκλήσεων που αντιμετωπίζει η ΕΕ. Η καταπολέμηση της διάδοσης όπλων μαζικής καταστροφής και της τρομοκρατίας παρέμειναν μεταξύ των κορυφαίων προτεραιοτήτων του θεματολογίου της ΕΕ, ενώ επιδείχθηκε αυξημένη προσοχή στους κινδύνους ασφάλειας που απορρέουν από την αλλαγή του κλίματος και τον ενεργειακό εφοδιασμό.

1. Διάδοση των όπλων μαζικής καταστροφής και των φορέων τους⁶

Το 2009, η ΕΕ συνέχισε τις προσπάθειές της σε πολυμερή πλαίσια με βάση τη Στρατηγική της ΕΕ για το 2003 κατά της διάδοσης όπλων μαζικής καταστροφής (ΟΜΚ) και τις νέες κατευθύνσεις δράσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την καταπολέμηση της διάδοσης των όπλων μαζικής καταστροφής και των φορέων τους. Η ΕΕ συνέχισε να υποστηρίζει την καθολική ισχύ και την πλήρη εφαρμογή των συναφών διεθνών συνθηκών και άλλων νομικών πράξεων. Οι πυρηνικές φιλοδοξίες του Ιράν παραμένουν σοβαρή απειλή για την ασφάλεια και η ΕΕ διατήρησε τον πρωταγωνιστικό της ρόλο για την αντιμετώπιση αυτού του ζητήματος. Μεταξύ των πρώτων προτεραιοτήτων του θεματολογίου της ΕΕ παρέμειναν τα θέματα των φορητών όπλων και του ελαφρού οπλισμού, άλλων κατηγοριών συμβατικών όπλων και των απαγορεύσεων όπλων.

Η αντίδραση του Ιράν στις συνεχιζόμενες προσπάθειες του ΓΓ/ΥΕ, καθώς και της Κίνας, της Γαλλίας, της Γερμανίας, της Ρωσικής Ομοσπονδίας, του ΗΒ και των ΗΠΑ, ώστε να προσέλθει σε ουσιαστικές διαπραγματεύσεις, υπήρξε ανεπαρκής. Κατόπιν τούτου, στο πλαίσιο της διττής προσέγγισης, επαναδρομολογήθηκαν οι συζητήσεις για την επιβολή πιθανών κυρώσεων.

Επίσης, πέραν της τυπικής έγκρισης των απαγορεύσεων και περιορισμών σε επίπεδο ΕΕ κατ' εφαρμογή των αποφάσεων του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ, η ΕΕ ενέκρινε ενισχυμένο κατάλογο ειδών διπλής χρήσης τα οποία υπόκεινται σε υποχρεωτική άδεια εξαγωγής στο Ιράν. Συνολική επιδίωξη της ΕΕ παραμένει η οικοδόμηση μακροχρόνιων σχέσεων με το Ιράν που θα βασίζονται στην εμπιστοσύνη και τη συνεργασία.

Σύμφωνα με τις Κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ για την Εξωτερική Πολιτική και Πολιτική Ασφάλεια στην Ανατολική Ασία, η ΕΕ εξακολουθεί να συμβάλει στη διατήρηση της ειρήνης και της σταθερότητας στην Κορεατική Χερσόνησο και αποδίδει υψίστη σημασία στην επίτευξη προόδου σε θέματα περιφερειακής σταθερότητας και μη διάδοσης, και ειδικότερα στην αποπυρηνικοποίηση. Η ΕΕ έχει δηλώσει επανειλημμένα ότι υποστηρίζει σθεναρά τη διαδικασία των Εξαμερών Συνομιλιών και ενθαρρύνει τη διακορεατική συμφιλίωση. Εξάλλου, έχει αναθεωρήσει την κοινή της θέση για τη Βόρεια Κορέα (ΛΔΚ) και έχει ενσωματώσει δεόντως στο κοινοτικό δίκαιο την απόφαση 1874 του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ για την καταδίκη των πυρηνικών δοκιμών που πραγματοποιήθηκαν στη ΛΔΚ το Μάιο του 2009 και την επιβολή νέων κυρώσεων.

Όπως και το 2008, το ζήτημα της μη διάδοσης περιελήφθη στο πλαίσιο των συμβατικών σχέσεων της ΕΕ με τρίτες χώρες. Το 2009, συμφωνήθηκε σε ένα προκαταρκτικό στάδιο η ενσωμάτωση ρητρών μη διάδοσης στις συμφωνίες με την Κίνα, τη Νότια Κορέα, τα κράτη της Κεντρικής Αμερικής και τη Λιβύη, ενώ σημειώθηκε σημαντική πρόοδος στις σχετικές διαπραγματεύσεις με τη Ρωσία, το Βιετνάμ, την Ταϊλάνδη, τη Σιγκαπούρη και τις Φιλιππίνες.

⁵ Στις 19 Φεβρουαρίου 2009, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εξέδωσε ψήφισμα για τις κύριες πτυχές και τις βασικές επιλογές της Κοινής Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφαλείας (ΚΕΠΠΑ) το 2007, το οποίο παρουσιάστηκε στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο κατ' εφαρμογή του σημείου Ζ παράγραφος 43 της Διοργανικής Συμφωνίας της 17ης Μαΐου 2006 (2008/2241 (INI)) (P6_TA-PROV(2009)0074)

⁶ Στις 24 Απριλίου 2009, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εξέδωσε ψήφισμα για τη μη διάδοση και το μέλλον της Συνθήκης για τη μη διάδοση πυρηνικών όπλων (NPT) (2008/2324(INI)) (P6_TA-PROV(2009)0333)

Η ΕΕ συνέχισε επίσης να παρέχει πολιτική και οικονομική στήριξη σε οργανισμούς που είναι αρμόδιοι για θέματα μη διάδοσης όπλων μαζικής καταστροφής, όπως π.χ. η νέα απόφαση του Συμβουλίου του Ιουλίου 2009 η οποία στηρίζεται στην επιτυχημένη συνεργασία μεταξύ της ΕΕ και του Οργανισμού για την απαγόρευση των χημικών όπλων (OPCW). Η ΕΕ συνέχισε τις προσπάθειές της για την καθολική εφαρμογή της Σύμβασης για τα χημικά όπλα (CWC). Παρασχέθηκε περαιτέρω στήριξη στο Διεθνή Οργανισμό Ατομικής Ενέργειας (ΙΑΕΑ) που εδρεύει στη Βιέννη. Η ΕΕ παραμένει βασικός δωρητής του Ταμείου για την πυρηνική ασφάλεια. Έχουν ξεκινήσει οι συζητήσεις με σκοπό την ανανέωση σχεδίων προς υποστήριξη του ΙΑΕΑ.

Για την αντιμετώπιση της απειλής των βιολογικών όπλων, η ΕΕ δρομολόγησε δύο κοινές δράσεις προς στήριξη της Σύμβασης για τα βιολογικά όπλα (BTWC) αφενός και αφετέρου προς στήριξη των δραστηριοτήτων βιοασφάλειας και βιοπροστασίας της Παγκόσμιας Οργάνωσης Υγείας. Πέραν της Στρατηγικής της ΕΕ για τα όπλα μαζικής καταστροφής του 2003, των Νέων κατευθύνσεων δράσης και των επιταγών βάσει της απόφασης 1540 του Συμβουλίου Ασφαλείας των ΟΗΕ, η ΕΕ εξέδωσε στις 5 Μαΐου 2009 ενισχυμένο κανονισμό για τον έλεγχο των εξαγωγών της μεταφοράς, της μεσιτείας και της διαμετακόμισης ειδών διπλής χρήσης, ο οποίος άρχισε να ισχύει στις 27 Αυγούστου 2009.

Εκτός των απαιτούμενων ελέγχων των εξαγωγών, όπως αναφέρεται στον τίτλο, ο νέος κανονισμός προβλέπει τον έλεγχο της μεταφοράς, της μεσιτείας και της διαμετακόμισης ειδών διπλής χρήσης στο επίπεδο της Ένωσης.

Επίσης, η ΕΕ έθεσε σε εφαρμογή την απόφαση του Συμβουλίου για τη στήριξη του Κώδικα συμπεριφοράς της Χάγης (HCoC), που αποτελεί τη μοναδική διεθνή νομική πράξη που αφορά σε πυραύλους, ήτοι το βασικό φορέα όπλων μαζικής καταστροφής. Στόχος της ΕΕ είναι να ενισχυθεί η λειτουργία του Κώδικα συμπεριφοράς της Χάγης και να επιτευχθεί η καθολική εφαρμογή του. Για το λόγο αυτόν, είναι ζωτικής σημασίας η διεύρυνση προς μη προσχωρήσαντα κράτη.

2. Συμβατικά όπλα

Φορητά όπλα και ελαφρύς οπλισμός

Κατά το 2009, η ΕΕ εξακολούθησε να προωθεί το θέμα του φορητού οπλισμού και των ελαφρών όπλων (SALW) σε όλα τα πολυμερή φόρα και στο πλαίσιο του πολιτικού διαλόγου που πραγματοποιεί με τρίτες χώρες, σύμφωνα με τη Στρατηγική της ΕΕ για τα SALW.

Το 2009, η ΕΕ συνέχισε την περαιτέρω ανάπτυξη της πρωτοβουλίας της για την καταπολέμηση του παράνομου εμπορίου όπλων δια της εναέριας οδού και ξεκίνησε τη διερεύνηση τρόπων για την επέκτασή της σε τρίτες χώρες. Η ΕΕ συνέχισε ακόμη την εφαρμογή του σχεδίου καταστροφής πλεονασματικών SALW και πυρομαχικών στην Ουκρανία και εξέδωσε νέα απόφαση του Συμβουλίου για τη διαχείριση, τη συλλογή, την καταχώρηση αποθεμάτων, την αναφορά μεταφοράς όπλων και την καταστροφή πλεονασματικών όπλων στα Δυτικά Βαλκάνια. Πραγματοποιούνται εξάλλου προπαρασκευαστικές εργασίες για την έκδοση νέας απόφασης του Συμβουλίου προς στήριξη της εφαρμογής του προγράμματος δράσης του ΟΗΕ για τα SALW, ενόψει της Αναθεωρητικής Διάσκεψης του 2012.

Επιπλέον, πέραν των υλοποιούμενων σχεδίων στον τομέα των SALW προς στήριξη του προγράμματος ελέγχου φορητών και ελαφρών όπλων της Κεντρικής Αμερικής (CASAC) ή των περιφερειακών οργάνων της Αφρικής, όπως της Οικονομικής Κοινότητας Δυτικοαφρικανικών Κρατών ή της Κοινότητας Ανατολικής Αφρικής, η ΕΕ δρομολόγησε σχέδιο μέσω του Μηχανισμού Σταθερότητας για τη στήριξη της καταπολέμησης της παράνομης συσσώρευσης και διακίνησης πυροβόλων όπλων στην Αφρική, μέσω του Περιφερειακού Κέντρου φορητών όπλων και ελαφρού οπλισμού (RECSA).

Εν συνεχεία της έγκρισης το 2008 σχετικών συμπερασμάτων του Συμβουλίου, η ΕΕ άρχισε να περιλαμβάνει θέματα SALW στο πλαίσιο των σχέσεων της με τρίτες χώρες, καθώς και μέσω της πρόβλεψης ρήτρων για τα SALW σε συναφείς συμφωνίες με τρίτες χώρες. Το 2009, συμφωνήθηκαν σε προκαταρκτικό στάδιο ρήτρες SALW με τη Νότια Κορέα, τα κράτη της Κεντρικής Αμερικής και τη Λιβύη, ενώ καταγράφηκε σημαντική πρόοδος στις διαπραγματεύσεις με τη Ρωσία, το Βιετνάμ, την Ταϊλάνδη, τη Σιγκαπούρη και τις Φιλιππίνες. Πραγματοποιήθηκαν επίσης προπαρασκευαστικές εργασίες για την καθιέρωση αποκλειστικού διαλόγου για θέματα SALW μεταξύ της ΕΕ και της Κίνας. Η ΕΕ υποστήριξε ακόμη την Αφρικανική Ένωση για τη διαμόρφωση στρατηγικής της ΑΕ για τα SALW, η οποία ενδέχεται να εγκριθεί το 2010.

Έλεγχος εξαγωγών

Στον τομέα των εξαγωγών συμβατικών όπλων, τα κράτη μέλη εξακολούθησαν να επιδιώκουν τη σύγκλιση των πολιτικών τους στον τομέα του ελέγχου των εξαγωγών, καταδεικνύοντας την αποφασιστικότητά τους να αποτρέψουν την εξαγωγή στρατιωτικής τεχνολογίας και εξοπλισμού που θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για ανεπιθύμητους σκοπούς, όπως η εσωτερική καταστολή ή διεθνείς εχθροπραξίες, ή να συμβάλει στην περιφερειακή αστάθεια. Άλλες εξελίξεις, όπως οι συντονισμένες δραστηριότητες διεύρυνσης και επικαιροποίησης του κοινού στρατιωτικού καταλόγου της ΕΕ το Φεβρουάριο του 2009, ενίσχυσαν περαιτέρω την εφαρμογή της κοινής θέσης 2008/944/ΚΕΠΠΑ ως του πλέον ολοκληρωμένου καθεστώτος για το διεθνή έλεγχο των εξαγωγών όπλων.

Σε παγκόσμιο επίπεδο, η ΕΕ εξακολουθεί να υποστηρίζει τη διαπραγμάτευση Συνθήκης για το Εμπόριο Όπλων (ΑΤΤ). Τα κράτη μέλη της ΕΕ συμμετείχαν ενεργά στις δύο συνεδριάσεις της ανοικτής ομάδας εργασίας ΑΤΤ που πραγματοποιήθηκαν το 2009, και υπερψήφισαν τη νέα απόφαση της γενικής συνέλευσης του ΟΗΕ που καθορίζει το διαπραγματευτικό πλαίσιο για τη σύναψη ΑΤΤ κατά τη Διάσκεψη του ΟΗΕ του 2012. Το 2009, το Συμβούλιο εξέδωσε και έθεσε σε εφαρμογή αποφάσεις του Συμβουλίου για την προώθηση της διαδικασίας ΑΤΤ, η οποία συνίσταται σε έξι περιφερειακά σεμινάρια με συμμετοχή άνω των 120 χωρών.

3. Τρομοκρατία

Στη διάρκεια του 2009, η ΕΕ αντιμετώπισε το θέμα της τρομοκρατικής απειλής στο πλαίσιο του ΟΗΕ και στις σχέσεις της με τρίτες χώρες, σύμφωνα με την αρχή ότι τα αποτελεσματικά αντιτρομοκρατικά μέτρα και η προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, των θεμελιωδών ελευθεριών και του κράτους δικαίου συνιστούν συμπληρωματικούς και αλληλοενισχυόμενους στόχους.

Το 2009, ενισχύθηκε τόσο η τυπική όσο και η ουσιαστική συνεργασία με τις Ηνωμένες Πολιτείες στον τομέα της καταπολέμησης της τρομοκρατίας, μέσω του πολιτικού διαλόγου ΕΕ-ΗΠΑ σε ανώτατο επίπεδο και σε τεχνικό επίπεδο στο πλαίσιο των ομάδων εργασίας. Η ΕΕ χαιρέτισε τη δήλωση του Προέδρου κ. Ομπάμα για το κλείσιμο του Γκουαντάναμο και αποφάσισε να ανταποκριθεί θετικά εκτιμώντας ότι τα βασικά ζητήματα πολιτικής θα τύχουν εξέτασης στο πλαίσιο μιας ευρύτερης επανεξέτασης της σχετικής πολιτικής. Στις 4 Ιουνίου, οι υπουργοί Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων της ΕΕ ενέκριναν ένα 'ευνοϊκό πλαίσιο', στο οποίο περιλαμβάνεται μηχανισμός ανταλλαγής πληροφοριών που επιτρέπει σε όσα κράτη το επιθυμούν να υποδεχτούν κρατούμενους του Γκουαντάναμο, τηρώντας παράλληλα ενήμερους την ΕΕ και τους εταίρους Σένγκεν.

Μια κοινή δήλωση της ΕΕ και των ΗΠΑ που εκδόθηκε στις 15 Ιουνίου 2009 παρέχει το διατλαντικό πλαίσιο συνεργασίας για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας με βάση τις κοινές αξίες, το κράτος δικαίου, το διεθνές δίκαιο και τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Έχει προωθηθεί ο πολιτικός διάλογος για τη συγκρότηση δυνατοτήτων με τρίτες χώρες. Στο πλαίσιο των συνεδριάσεων της Τρόικα της Ομάδας «Τρομοκρατία» (COTER), πραγματοποιήθηκαν συζητήσεις με τις ΗΠΑ, τη Ρωσία, τον Καναδά, την Αυστραλία, το Πακιστάν, την Υεμένη, κλπ. Ο Μηχανισμός Σταθερότητας αποτελεί τον κύριο χρηματοδοτικό μηχανισμό προς στήριξη των προσπάθειών τρίτων χωρών για την αποτροπή και καταπολέμηση της τρομοκρατίας.

Η Νότια Ασία, ιδίως το Πακιστάν και το Αφγανιστάν, η περιοχή του Σαχέλ, η Υεμένη και η παραμένουν μεταξύ των κορυφαίων προτεραιοτήτων στο πλαίσιο του προγράμματος καταπολέμησης της τρομοκρατίας της ΕΕ.

Μεταξύ των τομέων προτεραιότητας της πολιτικής της ΕΕ για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, συγκαταλέγεται ο τομέας της πρόληψης, συμπεριλαμβανομένης της καταπολέμησης της ριζοσπαστικοποίησης και της στρατολόγησης, όχι μόνον εντός της ΕΕ αλλά και εκτός αυτής.

Οι πτυχές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στον τομέα της καταπολέμησης της τρομοκρατίας εξετάστηκαν στο πλαίσιο επιμέρους διαλόγων και διαβουλεύσεων για τα ανθρώπινα δικαιώματα το 2009, ενώ η ΕΕ είχε την ευκαιρία να τονίσει στους συνομιλητές της την ανάγκη να αποτελέσει το κράτος δικαίου το βασικό πυρήνα των στρατηγικών καταπολέμησης της τρομοκρατίας.

4. Ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού⁷

Στις αρχές του 2009, η διένεξη μεταξύ Ρωσίας και Ουκρανίας για το φυσικό αέριο κατέδειξε με σαφήνεια τα δυνητικά και υφιστάμενα ευάλωτα σημεία από απόψεως ενεργειακού εφοδιασμού. Εντός του πλαισίου της ΚΕΠΠΑ, παγιώθηκε περαιτέρω η θεματική του ενεργειακού εφοδιασμού στις διμερείς σχέσεις της ΕΕ με τους εταίρους της και μέσω των περιφερειακών στρατηγικών.

Στην περίπτωση της Ρωσίας, οι ενεργειακές σχέσεις με την ΕΕ αποτελούν δείγμα ισχυρής αλληλεξάρτησης. Η Ρωσία αποτελεί τον κυριότερο εξωτερικό προμηθευτή ενέργειας της ΕΕ και η ΕΕ τον μεγαλύτερο καταναλωτή των ρωσικών υδρογονανθράκων. Ωστόσο, η μεταβολή των ενεργειακών σχέσεων της Ρωσίας με τα γειτονικά της κράτη είχε ως συνέπεια από τον Ιανουάριο του 2007 και μετά, να σημειωθούν ορισμένες διμερείς διαφορές. Οι διαφορές μεταξύ Ρωσίας και Ουκρανίας για το φυσικό αέριο τον Ιανουάριο του 2009 είχαν ιδιαίτερα σοβαρές επιπτώσεις για τους πολίτες και τις επιχειρήσεις της ΕΕ, και ώθησαν την ΕΕ να λάβει τα απαιτούμενα μέτρα για τη βελτίωση της ασφάλειας του ενεργειακού εφοδιασμού (οι προτάσεις εξετάζονται επί του παρόντος από τα κράτη μέλη και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο). Η κρίση κατέδειξε την ανάγκη για διαφανείς και προβλέψιμες ενεργειακές σχέσεις. Ο μηχανισμός έγκαιρης προειδοποίησης στον τομέα της ενέργειας μεταξύ ΕΕ-Ρωσίας, που υπεγράφη στις 16 Νοεμβρίου 2009, θα πρέπει να συμβάλει στη μείωση του κινδύνου διακοπής του εφοδιασμού.

Η ανακοίνωση της Ρωσίας για την απόσυρσή της από τη Συνθήκη για τον Ενεργειακό Χάρτη (ECT) τον Ιούλιο του 2009 (με ισχύ από τον Οκτώβριο του 2009) υπήρξε ατυχής. Η ΕΕ υπογραμμίζει σταθερά στις επαφές της με τη Ρωσία τη σημασία ενός κοινού διεθνούς νομικού πλαισίου για την προστασία των επενδύσεων, της διαμετακόμισης και του εμπορίου ενεργειακών προϊόντων. Η ΕΕ είναι αποφασισμένη να περιλάβει τις αρχές της ECT στη νέα συμφωνία ΕΕ-Ρωσίας που τελεί επί του παρόντος υπό διαπραγμάτευση.

⁷ Στις 17 Σεπτεμβρίου 2009, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε ψήφισμα για την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού (Nabucco και Desertec) (P7_TA-PROV(2009)0021)

Τον Απρίλιο του 2009, υπεγράφη κοινή δήλωση για την ενέργεια με τη Λευκορωσία, ενώ το Δεκέμβριο του 2009 υπήρξε πολιτική συμφωνία προκειμένου η Μολδαβία και η Ουκρανία να καταστούν μέλη της Κοινότητας Ενέργειας. Κατά τη διάρκεια του 2009, η ΕΕ, σε συνεργασία με διεθνή Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα, παρέσχε υποστήριξη στον εκσυγχρονισμό του ουκρανικού δικτύου διαμετακόμισης αερίου, στη μεταρρύθμιση του ουκρανικού τομέα αερίου και στην αγορά αερίου. Με τους ανατολικούς εταίρους συζητήθηκαν ενεργειακά θέματα, στο πλαίσιο της πλατφόρμας για την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού της ανατολικής εταιρικής σχέσης.

Συνεχίστηκαν οι διμερείς συζητήσεις στον τομέα της ενέργειας με την Αλγερία και τη Λιβύη, ενώ το Δεκέμβριο του 2008 υπεγράφη Μνημόνιο Συνεργασίας με την Αίγυπτο για την ενέργεια και το 2009 πραγματοποιήθηκαν επιτυχείς διαπραγματεύσεις για αντίστοιχο Μνημόνιο Συνεργασίας με το Ιράκ (υπεγράφη τον Ιανουάριο του 2010). Στη Μεσόγειο, ολοκληρώθηκε το πρώτο στάδιο συνεργασίας μεταξύ των ρυθμιστών ενέργειας της Ευρωμεσογειακής συνεργασίας (Medreg), στην οποία συμμετέχουν επτά αραβικές χώρες, το Ισραήλ, η Παλαιστίνη και η Τουρκία, ενώ έπεται συνέχεια στο πλαίσιο της δεύτερης φάσης που θα αρχίσει εντός του 2010. Σημειώθηκε νέα αρχή στην τριμερή συνεργασία για την ενέργεια μεταξύ ΕΕ, Ισραήλ και Παλαιστινιακής Αρχής το 2008, η οποία ωστόσο διακόπηκε λόγω της κρίσης στη Γάζα. Μεταξύ των στόχων παραμένουν η συγκρότηση γραφείου κοινής ενέργειας και η διευκόλυνση σχεδίων κοινού ενδιαφέροντος, όπως η κοινή πρωτοβουλία Ισραήλ-Παλαιστίνης «Ηλιακή ενέργεια για την ειρήνη». Το 2009, ολοκληρώθηκε μια μελέτη που χρηματοδότησε η ΕΕ για την υποστήριξη του σχεδίου «Ηλιακή ενέργεια για την ειρήνη».

Η ενίσχυση των δικτύων μεταφοράς ενέργειας αποτελεί άλλον έναν τομέα προτεραιότητας στο πλαίσιο της Στρατηγικής της ΕΕ για την Κεντρική Ασία. Η σύνοδος κορυφής της Πράγας για το Νότιο Διάδρομο το Μάιο του 2009 και η Διακυβερνητική Συμφωνία για τον αγωγό Nabucco αποτέλεσαν σημαντικές βασικές συνιστώσες για τη χάραξη απευθείας οδού από τις χώρες της Κεντρικής Ασίας προς την ΕΕ, με αμοιβαίο όφελος για αμφότερες τις πλευρές. Υπό εκπόνηση τελεί βασική μελέτη για τη συνεργασία σε ενεργειακά θέματα με το Ουζμπεκιστάν.

5. Αλλαγή του κλίματος και ασφάλεια

Το Μάρτιο του 2008, ο ΓΓ/ΥΕ και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασαν στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο⁸ έκθεση που περιέγραφε τον τρόπο με τον οποίο η αλλαγή του κλίματος μπορεί να επενεργήσει ως συντελεστής πολλαπλασιασμού της απειλής και να παροξύνει τις ήδη υφιστάμενες εντάσεις σε ασταθή ή αποσταθρωμένα κράτη, προξενώντας ακόμα πιο ακραία καιρικά φαινόμενα, μειωμένες βροχοπτώσεις και εσοδείες καθώς και άνοδο της στάθμης των θαλασσών. Το 2009 εντατικοποιήθηκε τόσο η εφαρμογή των συστάσεων του εν λόγω εγγράφου όσο και η παρακολούθηση των συστάσεων⁹ του ΓΓ/ΥΕ του Δεκεμβρίου 2008.

Εν συνεχεία των συμπερασμάτων του Συμβουλίου του Δεκεμβρίου 2008, υποβλήθηκε στο Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων του Δεκεμβρίου 2009 «κοινή έκθεση προόδου¹⁰ και συστάσεις για τη συνέχεια όσον αφορά την αλλαγή του κλίματος και τη διεθνή ασφάλεια», όπου επισημάνθηκε το έργο που επιτελέστηκε τελευταία για την Αλλαγή του κλίματος και τη διεθνή ασφάλεια (CCIS). Πραγματοποιήθηκαν τέσσερις περιπτωσιολογικές μελέτες (περιφερειακά σενάρια) για την αντιμετώπιση των CCIS στην Νοτιοδυτική Ασία, τη Νοτιανατολική Ασία, την Κεντρική Αμερική και τις Νήσους του Ινδικού και Ειρηνικού Ωκεανού. Οι εν λόγω περιπτωσιολογικές μελέτες επικεντρώνονται στις δυνητικές επιπτώσεις των αντίστοιχων τομέων ως προς την ασφάλεια και θα πρέπει να συμβάλουν στις μελέτες για την ανάπτυξη της προσαρμογής και της διαχείρισης κινδύνου έναντι της αλλαγής του κλίματος στις εν λόγω περιοχές.

⁸ Βλέπε «Αλλαγή του κλίματος και διεθνής ασφάλεια» (έγγραφο του Συμβουλίου 7249/08).

⁹ Βλέπε «Αλλαγή του κλίματος και ασφάλεια: Συστάσεις του Υπατού Εκπροσώπου σχετικά με τη συνέχεια που θα δοθεί στην έκθεση του Υπατού Εκπροσώπου και της Επιτροπής για την αλλαγή του κλίματος και τη διεθνή ασφάλεια» (έγγραφο του Συμβουλίου 16994/1/08 REV1).

¹⁰ Κοινή έκθεση προόδου και συστάσεις παρακολούθησης για την αλλαγή του κλίματος και τη διεθνή ασφάλεια (CCIS) προς το Συμβούλιο (έγγρ. 16645/09 του Συμβουλίου)

Το Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων ενέκρινε την έκθεση και τα σχετικά συμπεράσματα, ενώ επισήμανε ότι η αλλαγή του κλίματος και οι διεθνείς της συνέπειες στον τομέα της ασφάλειας αποτελούν μέρος του ευρύτερου προγράμματος της ΕΕ για την αλλαγή του κλίματος καθώς και κεντρικής σημασίας ζήτημα σε σχέση με τις επιδιώξεις της Ένωσης. Έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος για την ενίσχυση των δυνατοτήτων της ΕΕ για έγκαιρη προειδοποίηση, ανάλυση και ανταπόκριση έναντι των διεθνών επιπτώσεων στην ασφάλεια λόγω του κλίματος, μέσω της εξέτασης αυτού του θέματος στις εργασίες των επιμέρους τμημάτων της Γενικής Γραμματείας του Συμβουλίου και παράλληλα μέσω διυπηρεσιακού συντονισμού με το σύνολο των υπηρεσιών της Επιτροπής.

Το ζήτημα αυτό αποτέλεσε αναπόσπαστο μέρος της θεματικής του πολιτικού διαλόγου με τρίτες χώρες, συμπεριλαμβανομένων των ΗΠΑ, της Ρωσίας, της Ινδίας, της Ιαπωνίας και της Κίνας. Πραγματοποιήθηκαν επίσης άτυπες διαβουλεύσεις με διεθνείς και περιφερειακές οργανώσεις, μεταξύ άλλων, τους ΟΗΕ, ΟΑΣΕ, ΝΑΤΟ και το Περιφερειακό Φόρουμ για την Ασία, με σκοπό να υποστηριχθεί η συζήτηση για την Αλλαγή του Κλίματος καθ' οδόν προς τις διαπραγματεύσεις της Κοπεγχάγης για το Κλίμα.

Τον Ιούνιο του 2009, η Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ, πρωτοστατούσας της ΕΕ, ενέκρινε ομοφώνως απόφαση¹¹ στην οποία εκφράζεται «βαθιά ανησυχία για τις επιπτώσεις στην ασφάλεια από την αλλαγή του κλίματος» και ζήτησε από τον Γενικό Γραμματέα του ΟΗΕ να υποβάλει σχετική έκθεση¹² στην 64η Γενική Συνέλευση. Η ΕΕ συνέβαλε στην εκπόνηση της έκθεσης που υποβλήθηκε το Σεπτέμβριο του 2009 και η οποία έδωσε το έναυσμα για τις συζητήσεις μεταξύ των αρμόδιων φορέων του ΟΗΕ.

¹¹ Ψήφισμα της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ Α/63/281

¹² Έκθεση του Γενικού Γραμματέα του ΟΗΕ σχετικά με την αλλαγή του κλίματος και τις πιθανές επιπτώσεις της για την ασφάλεια Α/64/350

B. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΑΣΤΑΘΕΙΑΣ

Οι συνεχιζόμενες και οι νέες περιφερειακές συγκρούσεις καθώς και η αστάθεια που δημιουργούν οι ευάλωτες και ασταθείς χώρες παραμένουν σοβαρή απειλή για την ασφάλεια της ΕΕ και των πολιτών της. Τα αίτια τους είναι πολυσύνθετα και επιβάλλουν πολυμέτωπη αντιμετώπιση εκ μέρους της ΕΕ σε συνεργασία με άλλους παγκόσμιους παράγοντες και πολυμερείς ή/και περιφερειακούς οργανισμούς. Επιπλέον, οι ασταθείς και οι πληγείσες από τις συγκρούσεις χώρες σημειώνουν ελάχιστη πρόοδο ως προς την επίτευξη των Αναπτυξιακών Στόχων της Χιλιετίας (ΑΣΧ).

1. Μέση Ανατολή^{13 14}

Οι δύο κύριες εξελίξεις που συνδέονται με την ισραηλοπαλαιστινιακή διένεξη κατά τη διάρκεια του 2009 αφορούσαν πρώτον τη σύγκρουση στη Γάζα η οποία εκδηλώθηκε κατά τις τελευταίες ημέρες του 2008 και τερματίστηκε στις 18 Ιανουαρίου 2009 όταν το Ισραήλ και η Χαμάς, μονομερώς, κήρυξαν παύση του πυρός, και δεύτερον τις συνεχείς προσπάθειες της νέας αμερικανικής κυβέρνησης υπό τον Πρόεδρο κ. Ομπάμα για την επανέναρξη των διαπραγματεύσεων μεταξύ των δύο μερών μέσω του ειδικού απεσταλμένου κ. Mitchell.

Η ΕΕ δεν εφείσθη προσπάθειών για τη συγκρότηση παλαιστινιακού κράτους, μεταξύ άλλων με τις αποστολές της ΚΠΑΑ (βλ. κατωτέρω). Οι προσπάθειες αυτές φαίνεται ότι στέφθηκαν με επιτυχία, η δε Δυτική Όχθη σημείωσε οικονομική μεγέθυνση μεταξύ άλλων χάρη στις ισραηλινές ενέργειες για τη διευκόλυνση των περιορισμών της κυκλοφορίας. Ωστόσο, παραμένουν σοβαρές ανησυχίες, ιδίως όσον αφορά τις συνεχιζόμενες εποικιστικές δραστηριότητες, την κατάσταση στην Ανατολική Ιερουσαλήμ και το καθεστώς διέλευσης προς και από τη Γάζα. Επίσης, εξακολουθούν να παραμένουν ανησυχίες όσον αφορά τη στασιμότητα της ενδο-παλαιστινιακής συμφιλίωσης.

Οι ενέργειες εξομάλυνσης των σχέσεων μεταξύ Λιβάνου και Συρίας κατά το 2009 θα μπορούσαν να συμβάλουν στη βελτίωση της κατάστασης στην περιοχή. Μακροπρόθεσμα, η ΕΕ θα μπορούσε να παράσχει συνδρομή και εμπειρογνωμοσύνη για τη ρύθμιση των συνοριακών διαφορών μεταξύ των δύο προαναφερόμενων κρατών, και ειδικότερα τον καθορισμό, την οριοθέτηση και την προστασία των συνόρων. Η ΕΕ διέυρνε την παρεχόμενη στήριξη στο Λίβανο, τη Συρία και την Ιορδανία προκειμένου να βοηθηθούν οι αντίστοιχες κυβερνήσεις να αντιμετωπίσουν το βάρος του μεγάλου αριθμού προσφύγων από το Ιράκ.

Η ΕΕ ολοκλήρωσε τις εργασίες για Συμφωνία Σύνδεσης με τη Συρία και πρότεινε να υποβληθεί για υπογραφή τον Οκτώβριο του 2009. Η Συρία δεν έχει ακόμη επιβεβαιώσει τη συμφωνία της επισημαίνοντας ότι απαιτείται επιπλέον χρόνος ώστε να εξεταστούν οι πιθανές συνέπειες της συμφωνίας αυτής. Η συμφωνία αναμένεται να υπογραφεί εντός του 2010.

Το Συμβούλιο, αντιδρώντας στην αυξημένη αστάθεια στην Υεμένη το 2009 και αναγνωρίζοντας τα συμφέροντα της ΕΕ στον τομέα της ασφάλειας στην περιοχή του Κόλπου, ενέκρινε συνολική προσέγγιση της ΕΕ για την Υεμένη, η οποία καλύπτει τον πολιτικό διάλογο, την αναπτυξιακή βοήθεια, τη μεγαλύτερη έμφαση στο συντονισμό των δωρητών, τη συγκρότηση δυνατοτήτων, την ανθρωπιστική βοήθεια, τη συγκρότηση κράτους και την αυξημένη συνεργασία και συνδρομή στον τομέα της καταπολέμησης της τρομοκρατίας. Η προσέγγιση αυτή θα αναπτυχθεί περαιτέρω και θα εφαρμοστεί από κοινού με την Υεμένη και διεθνείς παράγοντες το 2010.

¹³ Στις 15 Ιανουαρίου 2009, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε ψήφισμα για την κατάσταση στη Λωρίδα της Γάζας (P6_TA-PROV(2009)0025)

¹⁴ Στις 18 Φεβρουαρίου 2009, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε ψήφισμα για την ανθρωπιστική βοήθεια στη Λωρίδα της Γάζας (P6_TA-PROV(2009)0057)

Η ΕΕ και το Ιράκ ολοκλήρωσαν το Νοέμβριο του 2009 τις διαπραγματεύσεις για Συμφωνία Εταιρικής Σχέσης και Συνεργασίας. Άμα τη υπογραφή και σύναψή της, η συμφωνία αυτή θα αποτελεί το πρώτο νομικά δεσμευτικό κείμενο μεταξύ ΕΕ και Ιράκ.

2. Ασία

Το 2009 υπήρξε μια δύσκολη χρονιά για το Αφγανιστάν και το Πακιστάν. Καθόλη τη διάρκεια του έτους, η ΕΕ ενέτεινε τη δέσμευσή της μέσω της υιοθέτησης κατά τη σύνοδο του Συμβουλίου Γενικών Υποθέσεων και Εξωτερικών Σχέσεων του Οκτωβρίου, του *Σχεδίου για την ενίσχυση της δράσης της ΕΕ στο Αφγανιστάν και το Πακιστάν*, ενώ δρομολογήθηκαν ενέργειες για την εφαρμογή του. Με το Σχέδιο δράσης της ΕΕ επιδιώκεται η ανανέωση της δέσμευσης για τη σταθεροποίηση της περιοχής, δεδομένων των σε μεγάλο βαθμό αλληλεξαρτώμενων καταστάσεων στο Πακιστάν και το Αφγανιστάν. Στην ανανεωμένη δέσμευση της ΕΕ παροτρύνεται το Αφγανιστάν σε συνεργασία και ανάληψη της ίδιας ευθύνης. Στο πλαίσιο αυτής της διαδικασίας, οι περιφερειακοί εταίροι θα διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο δεδομένου ότι η περιφερειακή σταθερότητα είναι ουσιαστικής σημασίας για την ευημερία στο Αφγανιστάν και το Πακιστάν.

Το Σχέδιο δράσης επιχειρεί να ενισχύσει τη διαμορφούμενη στρατηγική σχέση της ΕΕ με το Πακιστάν, μεταξύ άλλων διοργανώνοντας δεύτερη ειδική σύνοδο κορυφής κατά το πρώτο εξάμηνο του 2010.

Η ΕΕ ανέπτυξε αποστολή παρατηρητών (ΕΟΜ) για τις προεδρικές εκλογές και τις εκλογές περιφερειακών συμβουλίων τον Αύγουστο του 2009 και θα εξετάσει τις δυνατότητες για την παροχή συνδρομής στη μεταρρύθμιση της εκλογικής διαδικασίας στο Αφγανιστάν καθώς και στην ανάπτυξη άλλης ΕΟΜ, ενόψει των επικείμενων βουλευτικών εκλογών που θα διεξαχθούν το φθινόπωρο του 2010.

Προς διευκόλυνση του συντονισμού σε πολιτικό επίπεδο και σύμφωνα με τη Συνθήκη της Λισσαβώνας, η ΕΕ θα έχει μια μόνον εκπροσώπηση στο Αφγανιστάν από τον Απρίλιο του 2010, λόγω της συγχώνευσης της αντιπροσωπίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με το Γραφείο του ΕΕΕΕ για το Αφγανιστάν.

Η ΕΕ διατήρησε την πολύπλευρη προσέγγισή της έναντι της Βιρμανίας/Μιανμάρ, ιδίως μέσω της ανανέωσης των επιβαλλόμενων περιοριστικών μέτρων επιτόπου και της ενίσχυσής τους μετά την ετυμηγορία σε βάρος της Daw Aung San Suu Kyi τον Αύγουστο του 2009 - ενώ παράλληλα συνέχισε την παροχή ανθρωπιστικής βοήθειας, κατ' εφαρμογή της κοινής θέσης του 2006, καθώς και το διάλογο και τις επαφές με τις αρχές, στο πλαίσιο της ASEM, και το Σύνδεσμο των κρατών της Νοτιοανατολικής Ασίας (ASEAN) και με άλλα γειτονικά κράτη, και υποστήριξε τις σχετικές προσπάθειες του ΟΗΕ.

Έχοντας επίγνωση των δυνητικών κινδύνων λόγω της αστάθειας που η ΕΕ εκτιμά ότι μπορεί να εκδηλωθεί εάν δεν βελτιωθεί η κατάσταση καθώς και ότι η θέση και οι εκκλήσεις της ΕΕ θα πρέπει να εισακουστούν από την κυβέρνηση, το Συμβούλιο αποφάσισε το Δεκέμβριο του 2009 να προωθήσει την έναρξη του διαλόγου με τις αρχές προκειμένου να ενισχυθεί ο βασικός του στόχος, ήτοι η έναρξη της μετάβασης προς σταθερή δημοκρατία και κράτος δικαίου, μέσω της ανάπτυξης διαλόγου χωρίς αποκλεισμούς μεταξύ των αρχών και της αντιπολίτευσης και των εθνοτικών ομάδων, καθώς και η απελευθέρωση όλων των πολιτικών κρατουμένων, ώστε να οδηγηθεί η χώρα στη διεξαγωγή ελεύθερων και δίκαιων εκλογών εντός του 2010.

Η ΕΕ θα συνεχίσει τη στενή συνεργασία με τον ΟΗΕ και τους ομοϊδεάτες εταίρους, όπως οι ΗΠΑ, Ιαπωνία, Αυστραλία, ο Σύνδεσμος των Κρατών ASEAN και άλλους.

3. Αφρική¹⁵

Στο Κέρας της Αφρικής^{16 17}, η ΕΕ υπήρξε σημαντικός παράγοντας στο πλαίσιο της διεθνούς κοινότητας, σε στενή συνεργασία με άλλους διεθνείς εταίρους. Η ΕΕ συνδιοργάνωσε στις Βρυξέλλες διάσκεψη δωρητών για την παροχή βοήθειας στον τομέα της ασφάλειας στη Σομαλία και υποστήριξε ενεργά τη συμφωνία του Τζιμπουτί η οποία προβλέπει πολιτική και ειρηνική λύση στην περιοχή. Στη διάρκεια του 2009, η ΕΕ αποφάσισε να αναβαθμίσει τη δέσμευσή της έναντι της Σομαλίας μέσω μιας συνολικής προσέγγισης¹⁸ και υιοθέτησε πολιτική για το Κέρας της Αφρικής και εν συνεχεία συμπεράσματα του Συμβουλίου για το Κέρας της Αφρικής¹⁹. Η ΕΕ επιβεβαίωσε τις σχετικές της δεσμεύσεις διευρύνοντας την εντολή της επιχείρησης EU NAVFOR Atalanta της ΚΠΑΑ στο προσκήνιο των διεθνών επιχειρήσεων καταστολής της πειρατείας και συγκροτώντας στρατιωτική αποστολή ΚΠΑΑ προκειμένου να συμβάλει στην εκπαίδευση των δυνάμεων ασφαλείας της Σομαλίας²⁰. Η ΕΕ υποστηρίζει την εντατικοποίηση των προσπαθειών στο πλαίσιο της Ομάδας Επαφής για την πειρατεία στα ανοικτά των ακτών της Σομαλίας.

Στην τελευταία αποστολή, είναι η πρώτη φορά που η ΚΠΑΑ χρησιμοποιήθηκε για την παροχή άμεσης βασικής στρατιωτικής εκπαίδευσης, για την υποστήριξη και την ενίσχυση του υφιστάμενου προγράμματος κατάρτισης μαζί με άλλους διεθνείς εταίρους. Συνδέεται με την καταστολή της πειρατείας και τα ευρύτερα αναπτυξιακά προγράμματα της Επιτροπής, και αποτελεί πιο συνολική προσέγγιση της δραστηριότητας διαχείρισης κρίσεων.

Η ΕΕ συνέχισε να παρακολουθεί τις τέσσερις ειρηνευτικές διαδικασίες που διεξάγονται στην περιοχή των Μεγάλων Λιμνών. Στις διαδικασίες αυτές, μέγιστη διευκόλυνση αποτέλεσε η ουσιαστική πρόοδος που σημειώθηκε σε όλη τη διάρκεια του 2009 στις σχέσεις μεταξύ ΛΔΚ και Ρουάντας. Η ειρηνευτική διαδικασία στο ανατολικό τμήμα της ΛΔΚ αποτελεί σύνθετη πολιτική και στρατιωτική πρόκληση. Παρά τις θετικές εξελίξεις, η διαδικασία παραμένει σε εξέλιξη, ιδίως όσον αφορά την εξουδετέρωση των ανταρτών των Δημοκρατικών Δυνάμεων για την Απελευθέρωση της Ρουάντας (FDLR) και την ενσωμάτωση των πρώην μαχητών του Κονγκό στις ένοπλες δυνάμεις της ΛΔΚ.

Σημειώθηκε επίσης πρόοδος ως προς την ειρηνευτική διαδικασία του Μπουρούντι. Οι αντάρτες του απελευθερωτικού κινήματος FNL έχουν αφοπλιστεί και αποστρατευτεί και το κίνημα μετασχηματίζεται σε πολιτικό κόμμα. Έχει αρχίσει η προετοιμασία του κύκλου των εκλογών που θα διεξαχθούν εντός του 2010 (προεδρικές, κοινοβουλευτικές και τοπικές εκλογές). Επιπλέον, οι εγκληματικές δραστηριότητες του Αντιστασιακού Στρατού του Κυρίου (LRA) παραμένουν σοβαρός αποσταθεροποιητικός παράγοντας στην περιοχή (ΛΔΚ, Κεντροαφρικανική Δημοκρατία και Νότιο Σουδάν). Το ανατολικό τμήμα της ΛΔΚ εξακολουθεί να καταχωρείται μεταξύ των χειρότερων ανθρωπιστικών κρίσεων παγκοσμίως παρά τις ενθαρρυντικές προοπτικές σταθεροποίησης.

Στην περιοχή του Σαχέλ, εξακολουθούν να υφίστανται προβλήματα που σχετίζονται με την ασφάλεια και την ανάπτυξη, συμπεριλαμβανομένων των ναρκωτικών, της παράνομης μετανάστευσης, των πυρήνων της Αλ Κάιντα του Ισλαμικού Μαγκρέμπ (AQMI), της παράνομης διακίνησης όπλων και της ένοπλης εξέγερσης, σε συνδυασμό με αναπτυξιακά θέματα, όπως η υπανάπτυξη, η ανεργία των νέων (και δυνάμει υποψηφίων για στρατολόγησή τους ως ανταρτών της AQMI) και τις συνεχείς αναπτυξιακές προσπάθειες τις οποίες δυναμιτίζει η επισφαλής κατάσταση στον τομέα της ασφάλειας. Δρομολογείται πρωτοβουλία της ΕΕ προς στήριξη της περιοχής και ειδικότερα της Μαυριτανίας, και ει δυνατόν, του Νίγηρα. Στόχος της πρωτοβουλίας της ΕΕ είναι να αναπτυχθεί μια συνολική προσέγγιση που θα εστιάζεται στην ανάπτυξη, την ασφάλεια, τη χρηστή διακυβέρνηση, το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και το κράτος δικαίου μέσω των κατάλληλων νομικών πράξεων της ΕΕ και προγραμμάτων διμερούς βοήθειας εκ μέρους των κρατών μελών της ΕΕ. Η

¹⁵ Στις 24 Μαρτίου 2009, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε ψήφισμα με τίτλο, Ένα έτος μετά τη Λισσαβόνα: η εταιρική σχέση Αφρικής-Ευρώπης εν δράσει (P6_TA-PROV(2009)0151)

¹⁶ Στις 15 Ιανουαρίου 2009, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε ψήφισμα για την κατάσταση στο Κέρας της Αφρικής (P6_TA-PROV(2009)0026)

¹⁷ Στις 26 Νοεμβρίου 2009, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε ψήφισμα για μια πολιτική λύση κατά της πειρατείας στα ανοικτά των ακτών της Σομαλίας (P7_TA-PROV(2009)0099)

¹⁸ Συμπεράσματα του Συμβουλίου του Ιουλίου

¹⁹ Συμπεράσματα του Συμβουλίου του Δεκεμβρίου

²⁰ Συμπεράσματα του Συμβουλίου Εξωτερικών Υποθέσεων του Ιανουαρίου

συνεργασία με την Αλγερία, το Μαρόκο και τη Λιβύη, καθώς και με περιφερειακές και ηπειρωτικές οργανώσεις είναι ζωτικής σημασίας για τη συνέχιση αυτών των προσπαθειών.

Το 2009, η πολιτική κατάσταση και η κατάσταση του τομέα της ασφάλειας στη Γουινέα-Μπισσάου γνώρισαν μια αιφνίδια επιδείνωση με τη δολοφονία στρατιωτικών και πολιτικών ιθυνόντων, μεταξύ άλλων του Προέδρου. Εντούτοις, η εκλογική διαδικασία συνεχίστηκε και στις αρχές Σεπτεμβρίου ορκίστηκε νέος Πρόεδρος πενταετούς θητείας. Έκτοτε, έχει επιτευχθεί στη χώρα αυτή ως ένα βαθμό πολιτική σταθερότητα. Στη διάρκεια του 2009, η ΕΕ επαναβεβαίωσε τη δέσμευσή της για παράταση της εντολής της αποστολής EU SSR GUINEA BISSAU της ΚΠΑΑ, έως το Μάιο του 2010.

Στη Γουινέα, οι προσπάθειες της χούντας να ανέλθει στην εξουσία επισκιάστηκαν από την αιματηρή καταστολή μιας ειρηνικής συνάθροισης της αντιπολίτευσης που προκάλεσε 150 νεκρούς καθώς και βιασμούς και εξαφανίσεις. Μετά την αποτυχημένη δολοφονική απόπειρα του αρχηγού του πραξικοπήματος, ο νέος προσωρινός Πρόεδρος έλαβε μέτρα ώστε να δρομολογηθεί εκ νέου η διαδικασία μετάβασης υπό τις ισχυρές πιέσεις της διεθνούς κοινότητας. Η ΕΕ χρησιμοποίησε διάφορα μέσα που διέθετε για την άσκηση μέσων πίεσης κατά της χούντας, στα οποία περιλαμβάνονται κυρώσεις κατά των υπευθύνων για τους φόνους.

Στη Μαυριτανία, η διεξαγωγή ειρηνικών εκλογών προλείανε το έδαφος για την επιστροφή στη συνταγματική ομαλότητα.

Στο Σουδάν, οι συγκρούσεις στο Νταρφούρ και η αργή πρόοδος εφαρμογής της Συνολικής Ειρηνευτικής Συμφωνίας (ΣΕΣ) κυριάρχησαν στην ημερήσια διάταξη. Αντιδρώντας στην απαγγελία κατηγοριών του ΔΠΔ εναντίον του Προέδρου Αλ Μπασίρ, το Σουδάν απέλασε αρκετές διεθνείς ΜΚΟ και επιδείνωσε την ανθρωπιστική κατάσταση. Το Σουδάν παρεμπόδισε την αναπτυξιακή συνεργασία της ΕΕ εφόσον δεν επικύρωσε την αναθεωρημένη συμφωνία του Κοτονού. Οι τεταμένες σχέσεις μεταξύ Τσαντ και Σουδάν βελτιώθηκαν, κάτι που συνέβαλε στην περιορισμένη πρόοδο που σημειώθηκε στις ειρηνευτικές συνομιλίες για το Νταρφούρ στη Ντόχα. Η ΕΕ υποστήριξε τις πρωτοβουλίες της ΑΕ που αναπτύχθηκαν με την ομάδα υψηλού επιπέδου για το Σουδάν υπό την ηγεσία του πρώην Προέδρου Mbeki.

Στη Μαδαγασκάρη, το Μάρτιο του 2009, υπήρξε παράνομη ανατροπή του εκλεγέντος Προέδρου της χώρας. Η ΑΕ απέπεμψε αμέσως τη χώρα και δημιούργησε μια Διεθνή Ομάδα Επαφής (ΟΗΕ, ΣΑΗΕ, μόνιμα μέλη, ΕΕ, SADC κλπ.) για την εξεύρεση ειρηνικής λύσης. Κατά συνέπεια, η ΑΕ επέβαλε κυρώσεις κατά του νυν Προέδρου και αρκετών οπαδών του.

4. Λατινική Αμερική

Εν συνεχεία του πραξικοπήματος της 28ης Ιουνίου στην Ονδούρα, η ΕΕ καταδίκασε την εκδίωξη του Προέδρου κ. Manuel Zelaya και υποστήριξε όλες τις πρωτοβουλίες και προσπάθειες για την επαναφορά της δημοκρατίας στη χώρα. Οι πρέσβεις της ΕΕ απεσύρθησαν. Η αποστολή παρατηρητών της ΕΕ για τις εκλογές της 29ης Νοεμβρίου ακυρώθηκε, δεδομένου ότι θα μπορούσε να ερμηνευτεί ως αναγνώριση της de facto κυβέρνησης. Αντ' αυτής, απεστάλη μια τεχνική ομάδα ειδικών εμπειρογνομόνων σε θέματα εκλογών. Εν συνεχεία των εκλογών αυτών και ως αποτέλεσμα των προσπαθειών του νέου Προέδρου κ. Porfirio Lobo να εφαρμοστούν οι διατάξεις της συμφωνίας του San José/Tegucigalpa που οδήγησαν στην υπογραφή συμφωνίας εθνικής συμφιλίωσης, η ΕΕ αποφάσισε να εξομαλύνει τις σχέσεις με την Ονδούρα, συμπεριλαμβανομένων των δραστηριοτήτων συνεργασίας (εξαιρουμένων των δραστηριοτήτων εκείνων που αφορούν στρατιωτικά θέματα) και της επανάληψης των διαπραγματεύσεων για τη σύναψη Συμφωνίας Σύνδεσης με την Κεντρική Αμερική.

Γ. ΟΙΚΟΔΟΜΗΣΗ ΤΗΣ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ ΚΑΙ ΠΕΡΑ ΑΠΟ ΑΥΤΗΝ

1. Η ευρωπαϊκή προοπτική πόλος σταθερότητας

Το Συμβούλιο επιβεβαίωσε (Δεκέμβριος 2009)²¹ ότι η συνεπής εφαρμογή της ανανεωμένης συναίνεσης σχετικά με τη διεύρυνση (Δεκέμβριος 2006)²², η οποία βασίζεται στην παγίωση των δεσμεύσεων, τις δίκαιες και αυστηρές προϋποθέσεις και την καλύτερη επικοινωνία, μαζί με την ικανότητα ενσωμάτωσης νέων μελών, εξακολουθούν να αποτελούν τη βάση της δράσης της ΕΕ, μεταξύ άλλων όσον αφορά την εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας, σε όλα τα στάδια της διαδικασίας διεύρυνσης.

Οι διαπραγματεύσεις με την Τουρκία έχουν φθάσει σε ένα πιο απαιτητικό στάδιο το οποίο απαιτεί από την Τουρκία να εντείνει τις προσπάθειές της για την εκπλήρωση των προϋποθέσεων που έχουν καθορισθεί. Απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες ώστε να εξασφαλισθεί ότι η Τουρκία θα πληροί πλήρως τα κριτήρια της Κοπεγχάγης σε σειρά τομέων και ιδίως όσον αφορά τις θεμελιώδεις ελευθερίες. Η διαπραγματευτική διαδικασία αποτελεί την καλύτερη μόχλευση και καταλύτη ώστε να σημειωθεί πρόοδος προς την κατεύθυνση αυτή. Η Τουρκία αποτελεί σημαντικό περιφερειακό συντελεστή, μεταξύ άλλων για την ασφάλεια στη Μέση Ανατολή και τον Νότιο Καύκασο και διαδραματίζει βασικό ρόλο όσον αφορά τον ενεργειακό εφοδιασμό και την προώθηση του διαλόγου μεταξύ των πολιτισμών. Εν προκειμένω το Συμβούλιο επικρότησε τις σημαντικές διπλωματικές προσπάθειες για την εξομάλυνση των σχέσεων με την Αρμενία. Στα συμπεράσματα που ενέκρινε το Δεκέμβριο του 2009 το Συμβούλιο επιδοκίμασε την έναρξη ενισχυμένου διαλόγου σχετικά με τη μετανάστευση και ζήτησε να ληφθούν σύντομα απτά μέτρα για το θέμα αυτό. Το Συμβούλιο επανέλαβε ότι η Τουρκία πρέπει να δεσμευθεί απερίφραστα για σχέσεις καλής γειτονίας και για ειρηνική επίλυση των διαφορών σύμφωνα με το Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, εν ανάγκη μέσω προσφυγής στο Διεθνές Δικαστήριο. Επιπλέον, η ΕΕ τόνισε εκ νέου τα κυρίαρχα δικαιώματα των κρατών μελών της ΕΕ στα οποία περιλαμβάνεται, μεταξύ άλλων, το δικαίωμα να συνάπτουν διμερείς συμφωνίες σύμφωνα με το κεκτημένο της ΕΕ και το διεθνές δίκαιο, περιλαμβανομένης της Σύμβασης του ΟΗΕ για το Δίκαιο της Θάλασσας.

Το Συμβούλιο παρατήρησε επίσης με βαθιά λύπη ότι η Τουρκία, παρά τις επαναλαμβανόμενες εκκλήσεις, δεν έχει εκπληρώσει την υποχρέωσή της για ολοσχερή και άνευ διακρίσεων εφαρμογή του Προσθέτου Πρωτοκόλλου της Συμφωνίας Σύνδεσης και δεν έχει σημειώσει πρόοδο στην εξομάλυνση των σχέσεών της με την Κυπριακή Δημοκρατία. Εφόσον δεν σημειωθεί πρόοδος, η ΕΕ θα διατηρήσει τα μέτρα που έχει λάβει από το 2006, τα οποία θα έχουν μόνιμη επίδραση στη γενική πρόοδο των διαπραγματεύσεων. Η ΕΕ θα συνεχίσει να παρακολουθεί και να μελετά εκ του σύνεγγυς την πρόοδο που σημειώνεται στα θέματα που καλύπτει η δήλωση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και των κρατών μελών της της 21ης Σεπτεμβρίου 2005, σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Συμβουλίου της 11ης Δεκεμβρίου 2006. Αναμένεται πλέον να πραγματοποιηθεί πρόοδος χωρίς περαιτέρω καθυστέρηση.

Επίσης, αναμένεται από την Τουρκία να υποστηρίξει ενεργά τις εν εξελίξει διαπραγματεύσεις για δίκαιη, συνολική και βιώσιμη διευθέτηση του Κυπριακού στα πλαίσια του ΟΗΕ, σύμφωνα με τις συναφείς αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ και σύμφωνα με τις αρχές επί των οποίων εδράζεται η Ευρωπαϊκή Ένωση. Ζωτική σημασία έχει η απερίφραστη δέσμευση και συμβολή της Τουρκίας σε αυτή τη συνολική διευθέτηση.

Το τελευταίο έτος η Κροατία σημείωσε σημαντική πρόοδο στις ενταξιακές διαπραγματεύσεις, οι οποίες εισέρχονται πλέον στο τελικό τους στάδιο. Η Ομάδα για τη σύνταξη της Συνθήκης Προσχώρησης της Κροατίας άρχισε επίσης τις εργασίες της το Δεκέμβριο του 2009.

²¹ Βλ. συμπεράσματα του Συμβουλίου της 8ης Δεκεμβρίου 2009 (έγγρ. 17169/1/09 REV 1).

²² Βλ. συμπεράσματα του Συμβουλίου της 14ης/15ης Δεκεμβρίου 2006 (έγγρ. 16879/1/06 REV 1).

Το Συμβούλιο εξέφρασε ικανοποίηση για την υπογραφή της συμφωνίας διαιτησίας στις 4 Νοεμβρίου 2009 για το ζήτημα των συνόρων με τη Σλοβενία, καθώς και για την επικύρωση από το κροατικό Κοινοβούλιο της συμφωνίας αυτής στις 20 Νοεμβρίου 2009. Το Συμβούλιο ενθάρρυνε την Κροατία να χρησιμοποιήσει αυτήν την πρόοδο ως γνώμονα στις προσπάθειές της για την επίλυση όλων των εκκρεμών διμερών ζητημάτων, ειδικότερα δε των συνοριακών διαφορών, λαμβάνοντας υπόψη τη σημασία των καλών σχέσεων γειτονίας.

Η Διαδικασία Σταθεροποίησης και Σύνδεσης προσφέρει το οριζόντιο πλαίσιο πολιτικής για τις σχέσεις και τις διαπραγματεύσεις με τα Δυτικά Βαλκάνια²³, καθ' όλη την περίοδο έως την ενδεχόμενη προσχώρησή τους στην ΕΕ. Το 2009 το Συμβούλιο επιβεβαίωσε ότι υποστηρίζει πλήρως την ευρωπαϊκή προοπτική ολόκληρης της περιοχής, η οποία παραμένει ουσιώδης για τη σταθερότητα, τη συμφιλίωση και το μέλλον της.

Η ΕΕ επαναλαμβάνει τη σπουδαιότητα της περιφερειακής συνεργασίας και των σχέσεων καλής γειτονίας για τη διαδικασία της πορείας προς την ΕΕ. Μολοντί καθ' όλη τη διάρκεια του 2009 σημειώθηκε πρόοδος προς την ΕΕ, όλες οι χώρες εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν ορισμένες κοινές προκλήσεις· πρέπει να συνεχίσουν και να επιταχύνουν την εδραίωση του κράτους δικαίου, μεταξύ άλλων με τη διασφάλιση της ελευθερίας της έκφρασης, την καταπολέμηση της διαφθοράς και του οργανωμένου εγκλήματος καθώς και να εξασφαλίσουν την αποτελεσματικότητα και ανεξαρτησία της δικαιοσύνης και να βελτιώσουν τη διοικητική ικανότητα.

Η συνεργασία με τους εταίρους των Βαλκανίων συνεχίστηκε το 2009. Η Αλβανία (στις 28 Απριλίου 2009) και η Σερβία (στις 22 Δεκεμβρίου 2009) υπέβαλαν αιτήσεις προσχώρησης στην ΕΕ μετά την υποβολή ανάλογης αίτησης από το Μαυροβούνιο το Δεκέμβριο του 2008. Το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει από την Επιτροπή να εκπονήσει γνωμοδότηση για την υποψηφιότητα του Μαυροβουνίου (στις 23 Απριλίου 2009) και της Αλβανίας (στις 16 Νοεμβρίου 2009). Η Συμφωνία Σταθεροποίησης και Σύνδεσης (ΣΣΣ) ΕΕ-Αλβανίας τέθηκε σε ισχύ την 1η Απριλίου 2009. Το πρώτο Συμβούλιο ΣΣ με την Αλβανία πραγματοποιήθηκε στις 18 Μαΐου 2009. Οι Ενδιάμεσες Συμφωνίες (ΕΣ) μεταξύ ΕΕ και Βοσνίας-Ερζεγοβίνης καθώς και μεταξύ ΕΕ και Μαυροβουνίου συνέχισαν να εφαρμόζονται ομαλά, εν αναμονή της ολοκλήρωσης όλων των διαδικασιών για την έναρξη ισχύος της ΣΣΣ. Στην περίπτωση της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης²⁴ το Συμβούλιο υπογράμμισε τον Ιούνιο του 2009 ότι η ηγεσία της χώρας αυτής πρέπει να συμμετέχει εποικοδομητικά στην πολιτική διαδικασία και να αποφεύγει τις εθνικιστικές ρητορείες. Το Δεκέμβριο επανέλαβε τις ανησυχίες του όσον αφορά τις πολιτικές εξελίξεις και κάλεσε τη Βοσνία-Ερζεγοβίνη να επιταχύνει επειγόντως τις βασικές μεταρρυθμίσεις. Το Συμβούλιο υπενθύμισε επίσης ότι για να μπορέσει να επιτευχθεί πρόοδος χρειάζεται ένα όραμα για το κοινό μέλλον της χώρας το οποίο θα συμμερίζονται όλες οι πολιτικές ηγεσίες καθώς και η πολιτική βούληση για ικανοποίηση των ευρωπαϊκών απαιτήσεων όσον αφορά την προσχώρηση. Το Συμβούλιο υπογράμμισε επίσης ότι η Βοσνία-Ερζεγοβίνη πρέπει να αναλάβει μια πρώτη δέσμη συνταγματικών αλλαγών για τη δημιουργία λειτουργικού κράτους και να ευθυγραμμίσει το συνταγματικό της πλαίσιο με την Ευρωπαϊκή σύμβαση για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα.

Το Δεκέμβριο του 2009, το Γραφείο του Εισαγγελέως του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου (ICTY) εξέφρασε την ικανοποίησή του για το επίπεδο συνεργασίας της Σερβίας με το Δικαστήριο. Στη συνέχεια, το Συμβούλιο αποφάσισε στις 8 Δεκεμβρίου να εφαρμόσει την Ενδιάμεση Συμφωνία ΕΕ-Σερβίας, η οποία τέθηκε τελικά σε ισχύ την 1η Φεβρουαρίου 2010.

Οι εκπρόσωποι της ΕΕ ανέλαβαν καίριους ρόλους σε διεθνείς συντονιστικούς μηχανισμούς για τα Δυτικά Βαλκάνια. Ο Ύπατος Εκπρόσωπος της ΕΕ για την ΚΕΠΠΑ, κ. Javier Solana, επισκέφθηκε τη Βοσνία-Ερζεγοβίνη μαζί με τον Αντιπρόεδρο των ΗΠΑ το Μάιο του 2009, επιβεβαιώνοντας την κοινή δέσμευση ΕΕ-ΗΠΑ για τη διασφάλιση της σταθερότητας της χώρας, υποστηρίζοντας τις προσπάθειές της στο πλαίσιο της ευρωατλαντικής ολοκλήρωσης και παροτρύνοντας την ηγεσία της να αναλάβει τις απαιτούμενες μεταρρυθμίσεις. Τον Οκτώβριο και το Νοέμβριο του 2009 η Προεδρία της ΕΕ κατέβαλε από κοινού με τις ΗΠΑ προσπάθειες για τη διευκόλυνση μιας συμφωνίας σχετικά με τις βασικές μεταρρυθμίσεις, που κατέληξαν σε δύο συνόδους υψηλού επιπέδου στο στρατόπεδο Μπουτμίρ κοντά στο Σεράγεβο και συνοδεύονταν από σειρά συζητήσεων και συνεδριάσεων τεχνικού χαρακτήρα.

²³ Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε ψήφισμα σχετικά με την παγίωση της σταθερότητας και της ευημερίας στα Δυτικά Βαλκάνια (2008/2200(INI)) στις 24 Απριλίου 2009 (P6_TA-PROV(2009)0331).

²⁴ Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε το ψήφισμα σχετικά με την κατάσταση στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη στις 24 Απριλίου 2009 (P6_TA-PROV(2009)0332).

Ο Ύπατος Εκπρόσωπος/ΕΕΕΕ αποτελεί υπό τη διπλή του αυτή ιδιότητα τον κύριο άξονα γύρω από τον οποίο επικεντρώνεται και συντονίζεται η δέσμευση της διεθνούς κοινότητας όσον αφορά τη Βοσνία-Ερζεγοβίνη. Ο Ύπατος Εκπρόσωπος/ΕΕΕΕ, από κοινού με την αντιπροσωπία της ΕΕ, επιβεβαίωσε την ευρωπαϊκή προοπτική της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης. Η ΕΕ συμμετείχε επίσης ενεργά στις συνόδους του Συμβουλίου για την εφαρμογή της ειρήνης (PIC). Το Διοικητικό Συμβούλιο του PIC συνέχισε να ελέγχει διαρκώς την πρόοδο όσον αφορά την επίτευξη των «πέντε στόχων και δύο προϋποθέσεων» που έχουν καθορισθεί για το κλείσιμο του Γραφείου του Ύπατου Εκπροσώπου (OHR). Τον Ιούνιο του 2009, το Συμβούλιο επιβεβαίωσε ότι υποστηρίζει το στόχο της μετάβασης από το OHR σε ισχυρότερη παρουσία της ΕΕ, όταν οι πέντε στόχοι και οι δύο προϋποθέσεις θα έχουν εκπληρωθεί. Λόγω της ελλείψεως προόδου της Β-Ε, δεν έχει ληφθεί μέχρι στιγμής απόφαση σχετικά με τη μετάβαση.

Διεξήχθησαν βουλευτικές εκλογές στο Μαυροβούνιο (29 Μαρτίου 2009) και την Αλβανία (28 Ιουνίου 2009). Αμφότερες οι χώρες τήρησαν όλους σχεδόν τους διεθνείς κανόνες· ωστόσο εξακολουθούν να υπάρχουν ορισμένες αδυναμίες, ενώ πρέπει να εισακουσθούν οι συστάσεις του Γραφείου Διπλωματικών Θεσμών και Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ODIHR). Με τις κοινοβουλευτικές εκλογές στην Αλβανία δεν αξιοποιήθηκε πλήρως η δυνατότητα στην Αλβανία να εκπληρωθούν τα πλέον υψηλά πρότυπα που χαρακτηρίζουν τις δημοκρατικές εκλογές. Το Δεκέμβριο του 2009, το Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων κάλεσε όλα τα πολιτικά κόμματα της χώρας να συνεχίσουν τον εποικοδομητικό πολιτικό διάλογο, μεταξύ άλλων, στο κοινοβούλιο.

Στην πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας (FYROM) η κυβέρνηση συνασπισμού που σχηματίστηκε το 2008 εξακολούθησε να είναι λειτουργική και σταθερή· λαμβανομένης υπόψη της συμφωνίας-πλαίσιου της Οχρίδας. Οι προεδρικές και οι δημοτικές εκλογές διεξήχθησαν σε δύο κύκλους το Μάρτιο και τον Απρίλιο του 2009. Κατά την εκτίμηση του ΟΑΣΕ/ODIHR ανταποκρίνονταν στα περισσότερα διεθνή πρότυπα. Στο Έγγραφο Στρατηγικής για τη Διεύρυνση και στην Έκθεση Προόδου για τη χώρα η Επιτροπή εκτίμησε ότι η χώρα έχει σημειώσει επαρκή πρόοδο όσον αφορά τις κύριες μεταρρυθμιστικές προτεραιότητες και πληροί επαρκώς τα πολιτικά κριτήρια της Κοπεγχάγης. Με βάση τα ανωτέρω η Επιτροπή συνέστησε την έναρξη διαπραγματεύσεων ένταξης.

Στα συμπεράσματα που ενέκρινε το Δεκέμβριο του 2009 το Συμβούλιο αναγνώρισε τη σημειωθείσα πρόοδο και συμφώνησε να επανέλθει στο θέμα κατά την επόμενη Προεδρία.

Τον Οκτώβριο η Επιτροπή πρότεινε μέτρα για την προώθηση της πολιτικής και κοινωνικοοικονομικής ανάπτυξης του Κοσσυφοπέδιου. Το Δεκέμβριο, το Συμβούλιο έλαβε δεόντως υπόψη τις προτάσεις αυτές και κάλεσε την Επιτροπή να λάβει τα απαραίτητα μέτρα για στήριξη της προόδου του Κοσσυφοπέδιου προς την ΕΕ, ευθυγραμμιζόμενης με την ευρωπαϊκή προοπτική της περιοχής, και απέδωσε σημασία στα μέτρα σχετικά με το εμπόριο και τις θεωρήσεις, με την επιφύλαξη της θέσης των κρατών μελών σχετικά με το καθεστώς. Το Συμβούλιο ενθάρρυνε επίσης την Επιτροπή να επιτρέψει στο Κοσσυφοπέδιο να συμμετάσχει σε προγράμματα της Ένωσης και να ενισχύσει το διάλογο της ΕΕ με το Κοσσυφοπέδιο στο πλαίσιο της ΔΣΣ.

Το 2009 ο ΕΕΕΕ στο Κοσσυφοπέδιο συνέχισε να εξετάζει επιτόπου τη συνεχιζόμενη δέσμευση της ΕΕ για τη διασφάλιση της σταθεροποίησης και της κοινωνικοοικονομικής ανάπτυξης στο Κοσσυφοπέδιο. Συνέχισε επίσης να εργάζεται ως Διεθνής Μη Στρατιωτικός Αντιπρόσωπος (ICR), όπως διορίστηκε από τη Διεθνή Διευθύνουσα Ομάδα (ISG). Έχει αναλάβει κομβικό και συντονιστικό ρόλο όσον αφορά την εμπλοκή της διεθνούς κοινότητας στο Κοσσυφοπέδιο. Κατά το 2009, στους τομείς ενδιαφέροντος για τον ICR/ΕΕΕΕ περιλαμβάνονταν η υποστήριξη της πολιτικής διαδικασίας και η συμβολή στην περιφερειακή συνεργασία και σταθερότητα. Η ΕΕ διατηρεί ισχυρή εν προκειμένω παρουσία· θα προωθήσει δε τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, την προστασία των μειονοτήτων και την προστασία της πολιτισμικής και θρησκευτικής κληρονομιάς. Σχετικά με το τελευταίο θέμα, ο διορισμός του Πρεσβευτή κ. Μοσχόπουλου, ως διαμεσολαβητή για την προστασία της θρησκευτικής και πολιτισμικής κληρονομιάς της Σερβικής Εκκλησίας στο Κοσσυφοπέδιο, καταδεικνύει τη δέσμευση της ΕΕ.

Στις 30 Νοεμβρίου, με ενέργεια από τις 19 Δεκεμβρίου, το Συμβούλιο αποφάσισε να άρει την υποχρέωση θεώρησης για τους πολίτες της πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας (FYROM), του Μαυροβουνίου και της Σερβίας, δεδομένου ότι οι χώρες αυτές πληρούν πλέον όλα τα κριτήρια που είχε θέσει η ΕΕ για την απαλλαγή από την εν λόγω υποχρέωση.

Το Δεκέμβριο, το Συμβούλιο ενθάρρυνε την Επιτροπή να υποβάλει παρεμφερείς προτάσεις για την Αλβανία και τη Βοσνία- Ερζεγοβίνη, μόλις εκτιμήσει ότι κάθε χώρα πληροί τα κριτήρια αξιολόγησης που τέθηκαν στους οδικούς χάρτες της Επιτροπής.

2. Ενισχυμένη συνεργασία με τις γειτονικές περιοχές²⁵

Η Ευρωπαϊκή Πολιτική Γειτονίας (ΕΠΓ) παραμένει το πλαίσιο των σχέσεων με τους εταίρους των γειτονικών περιοχών. Η ΕΕ άρχισε ή συνέχισε συζητήσεις σχετικά με την ενίσχυση και περαιτέρω εξέλιξη διμερών σχέσεων με διάφορες νότιες χώρες εταίρους της ΕΠΓ. Μετά την έγκριση του κοινού εγγράφου σχετικά με «προηγμένο καθεστώς» συνεχίστηκαν κατά το 2009 οι εργασίες για ένα νέο σχέδιο δράσης ΕΕ-Μαρόκου, που αντιστοιχεί στην επιθυμία του Μαρόκου να εμβαθύνει τις σχέσεις του με την ΕΕ και όλα τα θεσμικά της όργανα. Άλλες μεσογειακές χώρες (Αίγυπτος, Ιορδανία και Τυνησία) έχουν ζητήσει αναβάθμιση των σχέσεών τους με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι εργασίες σχετικά με την εφαρμογή του σχεδίου δράσης ΕΕ-Ισραήλ συνεχίστηκαν, μολονότι οι συζητήσεις όσον αφορά την αναβάθμιση των διμερών σχέσεων και το νέο σχέδιο δράσης επηρεάστηκαν αρνητικά από την κρίση της Γάζας. Η ισχύς του τρέχοντος σχεδίου δράσης παρατάθηκε έως τον Ιούνιο του 2010.

Μετά την έναρξη των διαπραγματεύσεων για συμφωνία πλαίσιο ΕΕ-Λιβύης, το Νοέμβριο του 2008, πραγματοποιήθηκαν πέντε γύροι διαπραγματεύσεων. Σημαντική πρόοδος σημειώθηκε σε αρκετούς τομείς.

Όσον αφορά την ανατολική γειτονία, οι διαπραγματεύσεις με την Ουκρανία σχετικά με νέα Συμφωνία Σύνδεσης, που θα περιλαμβάνει ως αναπόσπαστο τμήμα τη δημιουργία μιας εκτενούς και ολοκληρωμένης ζώνης ελεύθερων συναλλαγών (ΖΕΣ), έχουν σημειώσει σημαντική πρόοδο και η ΕΕ παραμένει πεπεισμένη ότι θα μπορέσουν να ολοκληρωθούν τους προσεχείς μήνες, με την προϋπόθεση ότι η Ουκρανία θα επιδείξει την απαιτούμενη πολιτική βούληση για επίσπευση των διαπραγματεύσεων για την αντιμετώπιση των εκκρεμών θεμάτων. Οι διαπραγματεύσεις με τη Δημοκρατία της Μολδαβίας για νέα Συμφωνία Σύνδεσης άρχισαν τον Ιανουάριο του 2010. Η αναβάθμιση των συμβατικών σχέσεων με την Αρμενία, το Αζερμπαϊτζάν και τη Γεωργία θα βασίζεται στις αρχές της ένταξης όλων, της διαφοροποίησης και της αιρεσιμότητας. Οι συζητήσεις του Συμβουλίου όσον αφορά σχέδια διαπραγματευτικών οδηγιών για τις χώρες αυτές άρχισαν το 2009. Έπειτα από κάποια θετικά βήματα της Λευκορωσίας στον τομέα της δημοκρατίας και των θεμελιωδών ελευθεριών, η ΕΕ επιχείρησε να αναπτύξει βαθμιαία σχέσεις με τη χώρα αυτή και συνέχισε να ενθαρρύνει τις μεταρρυθμιστικές προσπάθειες. Σειρά επισκέψεων υψηλού επιπέδου από και προς τη Λευκορωσία συνέβαλε στην ενίσχυση των πολιτικών ανταλλαγών.

Το 2009 η διμερής συνεργασία ενισχύθηκε περαιτέρω με τη δρομολόγηση της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης στη σύνοδο κορυφής της Πράγας στις 7 Μαΐου. Κύριος σκοπός της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης είναι η δημιουργία των απαραίτητων προϋποθέσεων για την επίσπευση της πολιτικής σύνδεσης και την προαγωγή της οικονομικής ολοκλήρωσης μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των ενδιαφερομένων χωρών εταίρων (Αρμενία, Αζερμπαϊτζάν, Λευκορωσία, Γεωργία, Δημοκρατία της Μολδαβίας και Ουκρανία). Κατά το περασμένο έτος, αξιοποιήθηκε ενεργά η πολυμερής διάσταση της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης: Πραγματοποιήθηκαν 2 γύροι συνεδριάσεων τεσσάρων θεματικών πλαισίων και εγκρίθηκαν τα προγράμματα εργασίας τους, συγκροτήθηκαν διάφορες ομάδες εργασίας και ανελήφθησαν εμβληματικές πρωτοβουλίες. Η πρώτη συνεδρίαση του Φόρουμ της κοινωνίας των πολιτών της ανατολικής εταιρικής σχέσης πραγματοποιήθηκε το Νοέμβριο και ακολούθησε υπουργική συνεδρίαση της ανατολικής εταιρικής σχέσης το Δεκέμβριο.

²⁵ Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε ψήφισμα σχετικά με την επανεξέταση του ευρωπαϊκού μηχανισμού γειτονίας και εταιρικής σχέσης (2008/2236(INI)) στις 19 Φεβρουαρίου 2009 (P6_TA-PROV(2009)0078).

Η Ανατολική Εταιρική Σχέση διέπεται από τις αρχές της διαφοροποίησης και της αιρεσιμότητας. Θα ληφθεί μέριμνα για συμπληρωματικότητα με τις περιφερειακές πρωτοβουλίες μεταξύ της ΕΕ και των ενδιαφερόμενων εταίρων χωρών, ιδίως της Συνέργειας του Ευξείνου Πόντου.

Ο ενθουσιασμός με τον οποίο έγινε δεκτή η δρομολόγηση της Ένωσης για τη Μεσόγειο²⁶ (ΕΜ) τον Ιούλιο του 2008 δεν συνοδεύθηκε δυστυχώς από ανάλογες πράξεις κατά τη διάρκεια του 2009. Η σύγκρουση στη Γάζα είχε ως αποτέλεσμα το πάγωμα των δραστηριοτήτων ΕΜ για το μεγαλύτερο τμήμα του 2009. Οι συνεδριάσεις επαναλήφθηκαν βαθμιαία κατά τη θερινή περίοδο και προς το τέλος του έτους διεξήχθησαν υπουργικές σύνοδοι όσον αφορά το ρόλο των γυναικών στην κοινωνία, οικονομικά και δημοσιονομικά θέματα καθώς και τη βιώσιμη ανάπτυξη και εμπόριο. Παρά ταύτα ματαιώθηκαν δύο υπουργικές σύνοδοι (εξωτερικές υποθέσεις και περιβάλλον) και το έτος τελείωσε χωρίς να έχει θεσπισθεί το καταστατικό της Γραμματείας που θα εδρεύει στη Βαρκελώνη. Το καταστατικό της Γραμματείας θεσπίσθηκε τελικά το Μάρτιο του 2010. Τον Ιανουάριο του 2010 ο Ahmad Massadeh από την Ιορδανία διορίσθηκε Γενικός Γραμματέας της Κοινής Γραμματείας της ΕΜ.

3. Αντιμετώπιση κρίσεων και χρόνιων διενέξεων στην περιοχή

Οι συνεχιζόμενες διενέξεις στο Νότιο Καύκασος - Αμπχαζία, Νότια Οσετία και Ναγκόρνο-Καραμπάχ - εξακολούθησαν να αποτελούν ανυπέρβλητο εμπόδιο για τη σταθεροποίηση, την πολιτική μεταρρύθμιση και την οικονομική ανάπτυξη της περιοχής.

Έως ότου επιλυθούν οι διενέξεις αυτές, η Γεωργία, η Αρμενία και το Αζερμπαϊτζάν δεν θα είναι σε θέση να αφοσιωθούν πλήρως σε θέματα όπως η εδραίωση της δημοκρατίας, η χρηστή διακυβέρνηση, η οικονομική μεταρρύθμιση και ανάπτυξη, το κράτος δικαίου και ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Στη Γεωργία σημειώθηκε η μεγαλύτερη πρόοδος όσον αφορά τη μείωση της διαφθοράς και την προώθηση του κράτους δικαίου, ωστόσο και οι τρεις χώρες αντιμετωπίζουν ακόμη δυσκολίες στη διαδικασία μετάβασης προς μια δραστήρια, πλουραλιστική δημοκρατία. Μολονότι έχει σημειωθεί διαφορετικός βαθμός προόδου σε ορισμένους τομείς, ανεπαρκής πολιτική πολυφωνία και ελευθερία των μέσων ενημέρωσης, ένα γενικά αδύναμο κράτος δικαίου καθώς και η έλλειψη πολιτικού διαλόγου εξακολουθούν να προβληματίζουν.

Μετά τον πόλεμο του Αυγούστου 2008, η κατάσταση στη Γεωργία έχει σταθεροποιηθεί σχετικά μετά τον πόλεμο του Αυγούστου 2008, αλλά παραμένει εύθραυστη και απρόβλεπτη. Η μη συμμόρφωση της Ρωσίας με τις συμφωνίες της 12ης Αυγούστου και της 8ης Σεπτεμβρίου 2008 συνέχισε να κωλύει τις προσπάθειες επίλυσης της διένεξης.

Από τη συμφωνία κατάπαυσης του πυρός του Αυγούστου 2008 η ΕΕ αποτελεί σημαντικό παράγοντα ασφαλείας στην περιοχή, χάρη στην ανάπτυξη της αποστολής επιτήρησης ΕΠΑΑ της ΕΕ στη Γεωργία (EUMM Georgia)²⁷, το διορισμό ΕΕΕΕ για την κρίση στη Γεωργία²⁸, τον ενεργό ρόλο στην έναρξη και συνέχιση των συνομιλιών μεταξύ των εμπλεκόμενων στη Γενεύη υπό τη συμπροεδρία της ΕΕ²⁹ και τη δρομολόγηση σημαντικής δέσμης³⁰ μετασυγκρουσιακής βοήθειας³¹. Το Συμβούλιο τάχθηκε επίσης υπέρ της ιδέας να διεξαχθεί ανεξάρτητη διεθνής έρευνα για τη σύρραξη στη Γεωργία³².

²⁶ Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε ψήφισμα σχετικά με τη διαδικασία της Βαρκελώνης : Ένωση για τη Μεσόγειο (2008/2231/INI) στις 19 Φεβρουαρίου 2009 (P6_TA-PROV(2009)0077).

²⁷ Το Συμβούλιο αποφάσισε να παρατείνει την εντολή της αποστολής επιτήρησης της ΕΕ στη Γεωργία για 12 ακόμη μήνες έως τις 14 Σεπτεμβρίου 2010. Βλ. συμπεράσματα του Συμβουλίου για την EUMM Georgia της 27ης Ιουλίου 2009, έγγρ. 12354/09, και κοινή δράση 2009/572/ΚΕΠΠΑ της 27ης Ιουλίου 2009 (ΕΕ L 197, 29 Ιουλίου 2009, σ. 110).

²⁸ Στις 24-27 Φεβρουαρίου επισκέφθηκε την EUMM Georgia επίσημη αντιπροσωπία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

²⁹ Βλ. κοινή δράση 2009/131/ΚΕΠΠΑ της 16ης Φεβρουαρίου 2009 (ΕΕ L 46, 17.2.2009, σ. 47-49) και κοινή δράση 2008/571/ΚΕΠΠΑ της 27ης Ιουλίου 2009 (ΕΕ L 197, 29.7.2009, σ. 109).

³⁰ Οι εσωτερικές συνομιλίες της πρώτης συνεδρίασης της Γενεύης έλαβαν χώρα στις 15 Οκτωβρίου 2008- έως τώρα έχουν πραγματοποιηθεί εννέα γύροι συνομιλιών. Η ένατη συνεδρίαση έλαβε χώρα στις 28 Ιανουαρίου 2010.

³¹ Ένα σημαντικό πρόγραμμα μεταπολεμικής βοήθειας δρομολογήθηκε κατόπιν της διάσκεψης των χορηγών για τη Γεωργία (22 Οκτωβρίου 2008

³² Βλ. συμπεράσματα του Συμβουλίου της 15ης Σεπτεμβρίου 2008 (έγγρ. Συμβουλίου 13030/08) και απόφαση 2008/901/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου της 2ας Δεκεμβρίου 2008 (ΕΕ L 323, 3.12.2008, σ. 66) καθώς και απόφαση 2009/570/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου της 27ης Ιουλίου 2009 (ΕΕ L 197, 27.7.2009, σ. 108).

Παρά την ανεπιφύλακτη υποστήριξη από την ΕΕ της περαιτέρω παρουσίας της αποστολής του ΟΑΣΕ στη Γεωργία, περιλαμβανομένου του παλαιότερου ρόλου της ως επιτηρητή στη Νότια Οσετία, καθώς και της διατηρήσεως της αποστολής επιτήρησης των Ηνωμένων Εθνών για τη Γεωργία (UNOMIG) στην Αμπχαζία, η άσκηση βέτο της Ρωσίας είχε σαν αποτέλεσμα τη λήξη και των δύο επιχειρήσεων, απομακρύνοντας στοιχεία της διεθνούς αρχιτεκτονικής ασφάλειας για τη Γεωργία. Κατά συνέπεια η EUMM αποτελεί πλέον τη μόνο διεθνή παρουσία παρακολούθησης, συμβάλλοντας σημαντικά στην ασφάλεια και την εξομάλυνση της κατάστασης επιτόπου. Η εντολή της αποστολής παρατάθηκε από το Συμβούλιο για άλλο ένα έτος έως τις 14 Σεπτεμβρίου 2010.

Η δέσμευση της ΕΕ έναντι των περιοχών που αποσχίσθηκαν βασίζεται σε δύο στοιχεία : μη αναγνώριση των οντοτήτων αυτών, αλλά, ταυτοχρόνως, προθυμία για συνεργασία σε διάφορους τομείς, μεταξύ των οποίων η οικοδόμηση εμπιστοσύνης κατά μήκος των διοικητικών συνοριακών γραμμών, οι διαπροσωπικές επαφές και η οικονομική αποκατάσταση.

Η διαδικασία της Γενεύης εξακολούθησε να είναι πολύπλοκη. Λόγω της επικρατούσας πολιτικής έντασης, το γεγονός και μόνο ότι συνεχίσθηκαν οι συνομιλίες της Γενεύης αποτέλεσε σημαντικό επίτευγμα, δεδομένου ότι επρόκειτο για το μόνο φόρουμ στο οποίο εκπροσωπούνταν όλοι οι εμπλεκόμενοι και ήταν υποχρεωμένοι να αντιδρούν ο ένας έναντι του άλλου. Έπειτα όμως από ένα έτος και πλέον λειτουργίας και εννέα γύρους συνομιλιών της Γενεύης τα απτά αποτελέσματα παρέμεναν πολύ περιορισμένα. Όσον αφορά το Ναγκόρνο-Καραμπάχ, η ΕΕ εξακολουθεί να υποστηρίζει τις διαπραγματεύσεις με την Ομάδα Μινσκ του ΟΟΣΑ. Η ΕΕ γνωστοποίησε τη θέση της που συνίσταται στην αποφυγή επίσημης ή ανεπίσημης σύνδεσης της εξομάλυνσης των αρμενοτουρκικών σχέσεων και του Ναγκόρνο-Καραμπάχ. Η ΕΕ υποστήριξε το έργο διαμεσολάβησης της Ελβετίας από την έναρξη ήδη της διαδικασίας εξομάλυνσης των αρμενοτουρκικών σχέσεων. Μολονότι δεν συμμετέχει στην Ομάδα Μινσκ του ΟΟΣΑ, η ΕΕ συνέχισε να παρέχει πολιτική στήριξη στην επίλυση της διένεξης και γνωστοποίησε στους ενδιαφερομένους ότι είναι πρόθυμη να αυξήσει τη δέσμευσή της υπέρ μιας διαδικασίας διευθέτησης μέσω επιτόπιων δραστηριοτήτων. Τον τελευταίο χρόνο η ειρηνευτική διαδικασία στο Ναγκόρνο-Καραμπάχ εισήλθε σε νέο στάδιο, με την αναθέρμανση των διαπραγματεύσεων μέσω της διοργάνωσης έξι συναντήσεων μεταξύ των Προέδρων της Αρμενίας και του Αζερμπαϊτζάν, αλλά οι προοπτικές για ειρήνη παρέμεναν ασαφείς στο τέλος του 2009.

Τα μετεκλογικά γεγονότα στη Δημοκρατία της Μολδαβίας απέδειξαν ότι επιβάλλεται να εξασφαλισθεί ότι η ενίσχυση των σχέσεων με τη Δημοκρατία της Μολδαβίας θα συμβαδίζει με εντατικοποίηση του διαλόγου σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία.

Η ΕΕ αντέδρασε στην πολιτική κρίση ιδίως μέσω εντονότερων επαφών του ΕΕΕΕ με όλους τους ενδιαφερομένους καθώς και μέσω της παροχής σημαντικής εκλογικής εμπειρογνωμοσύνης ώστε να δημιουργηθεί ευνοϊκό περιβάλλον για την επανάληψη των βουλευτικών εκλογών του Ιουλίου 2009.

Η αποστολή συνοριακής συνδρομής της ΕΕ προς τη Δημοκρατία της Μολδαβίας και την Ουκρανία (EUBAM) συνέχισε να υποστηρίζει την ενίσχυση των επαγγελματικών ικανοτήτων των υπηρεσιών τελωνείων και συνοροφυλακής της Μολδαβίας και της Ουκρανίας καθώς και τη συνεργασία μεταξύ υπηρεσιών. Το Δεκέμβριο του 2009, έπειτα από εποικοδομητικές διμερείς συνομιλίες, επιτεύχθηκε σημαντική πρόοδος στην έναρξη οριοθέτησης του κεντρικού (υπερδνειστεριακού) τμήματος των εθνικών συνόρων Μολδαβίας-Ουκρανίας. Το Νοέμβριο του 2009 παρατάθηκε η αποστολή EUBAM με συμφωνία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, της Ουκρανίας και της Δημοκρατίας της Μολδαβίας.

Όσον αφορά το θέμα της Υπερδνειστερίας, η ΕΕ αναβάθμισε την αφοσίωσή της στη διαπραγματευτική σύνθεση «5+2» και την παρουσία της επιτόπου κατά το τελευταίο έτος μέσω του ΕΕΕΕ και με την εφαρμογή δύο μεγάλων δεσμών που αποτελούνται από σχέδια οικοδόμησης της εμπιστοσύνης. Στο τέλος του έτους, κατ' αίτηση των δύο εμπλεκόμενων, η ΕΕ συμφώνησε να διευκολύνει την επίλυση των εκκρεμών προβλημάτων που κωλύουν την επανάληψη της σιδηροδρομικής επικοινωνίας διαμέσου της περιοχής της Υπερδνειστερίας.

Όσον αφορά τη Λευκορωσία³³, το Συμβούλιο επανεξέτασε το Μάρτιο του 2009 την αναστολή του καταλόγου προσώπων στα οποία δεν χορηγείται θεώρηση, ο οποίος εγκρίθηκε τον Οκτώβριο του 2008 μετά την απελευθέρωση των τελευταίων διεθνώς αναγνωρισμένων πολιτικών κρατουμένων. Μολονότι σημείωσε ορισμένα θετικά βήματα από την πλευρά της Λευκορωσίας, συμπέρανε ότι δεν είναι ακόμη καιρός να αρθεί η απαγόρευση χορήγησης θεωρήσεων, η οποία παρατάθηκε επί ένα ακόμη έτος. Για λόγους ενθάρρυνσης η αναστολή παρατάθηκε επίσης έως το Δεκέμβριο του 2009. Η Λευκορωσία εκλήθη εξάλλου να συμμετάσχει στην Ανατολική Εταιρική Σχέση, στην οποία διαδραματίζει ενεργό ρόλο. Ο πρώτος γύρος διαλόγου για τα ανθρώπινα δικαιώματα μεταξύ Λευκορωσίας και ΕΕ πραγματοποιήθηκε το 2009. Ωστόσο, από το Μάρτιο δεν έχει διαπιστωθεί καμία σχεδόν περαιτέρω θετική εξέλιξη όσον αφορά τον εκδημοκρατισμό³⁴.

Έχει σημειωθεί κάποια οπισθοδρόμηση, ιδίως όσον αφορά ορισμένες ποινικές υποθέσεις, που θα μπορούσαν να θεωρηθούν ως πολιτικού χαρακτήρα, και τη βίαιη καταστολή διαδηλώσεων.

Ωστόσο μετριοπαθείς ηγέτες της αντιπολίτευσης και ακτιβιστές για τα ανθρώπινα δικαιώματα υποστηρίζουν ότι η ατμόσφαιρα έχει γενικά βελτιωθεί³⁵ και παροτρύνουν την ΕΕ να συνεχίσει να εφαρμόζει πολιτική επαφών. Το Συμβούλιο, λαμβάνοντας υπόψη του το στοιχείο αυτό το Νοέμβριο του 2009, επανεξέτασε εκ νέου την πολιτική έναντι της Λευκορωσίας, παρατείνοντας την απαγόρευση χορήγησης θεωρήσεων επί ένα ακόμη έτος (έως το Δεκέμβριο του 2020), με ταυτόχρονη παράταση της αναστολής για το ίδιο χρονικό διάστημα. Η Επιτροπή εκλήθη να εκτελέσει προπαρασκευαστικές εργασίες ώστε να λάβει διαπραγματευτικές οδηγίες όσον αφορά συμφωνίες για την απλούστευση των διατυπώσεων χορήγησης θεωρήσεων καθώς και συμφωνίες επανεισδοχής, που θα συναφθούν όταν το επιτρέψουν οι περιστάσεις.

³³ Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε ψήφισμα σχετικά με τη στρατηγική της ΕΕ έναντι της Λευκορωσίας στις 15 Ιανουαρίου 2009 (P6_TA-PROV(2009)0027).

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε ψήφισμα σχετικά με την εξαμηνιαία αξιολόγηση του διαλόγου ΕΕ-Λευκορωσίας στις 2 Απριλίου 2009 (P6_TA-PROV(2009)0212).

³⁴ Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε ψήφισμα σχετικά με τη Λευκορωσία στις 17 Δεκεμβρίου 2009 (P7_TA-PROV(2009)0117).

³⁵ Οι αρχές έλαβαν επιφυλακτικά μέτρα προς τη φιλελευθεροποίηση, επιτρέποντας μεταξύ άλλων τη διανομή κάποιων ανεξάρτητων εφημερίδων μέσω των επίσημων δικτύων μέσων ενημέρωσης και την εγγραφή του κινήματος «Για την ελευθερία» του ηγέτη της αντιπολίτευσης Aleksandr Milinkevich.

Δ. ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΕ ΜΙΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΕΡΗ ΠΟΛΥΜΕΡΗ ΤΑΞΗ

1. Δραστηριότητα ενός πολυμερών πλαισίων

Οι παγκόσμιες προκλήσεις απαιτούν παγκόσμιες λύσεις. Η εγκαθίδρυση μιας αποτελεσματικότερης πολυμερούς παγκόσμιας τάξης, όπως ορίζεται στην ΕΣΑ, αποτελεί συνεπώς πρωταρχικό στόχο της ΕΕ στον τομέα της ασφάλειας. Η στενή συνεργασία με τα Ηνωμένα Έθνη, το ΝΑΤΟ, τον ΟΑΣΕ και το Συμβούλιο της Ευρώπης καθώς η συμμετοχή σε άλλους διεθνείς συντονιστικούς μηχανισμούς αποτελούν τον καλύτερο τρόπο επίτευξης του στόχου αυτού.

Ηνωμένα Έθνη

Ο ΟΗΕ, με την οικουμενική του εντολή και νομιμοποίηση, αποτελεί το φυσικό πλαίσιο της αναζήτησης παγκόσμιων λύσεων. Η ενίσχυση του ΟΗΕ παραμένει βασικό στοιχείο της εξωτερικής δράσης της ΕΕ. Το πλαίσιο του ΟΗΕ διαδραματίζει θεμελιώδη ρόλο σε τομείς όπως η διατήρηση της ειρήνης, τα ανθρώπινα δικαιώματα και η ανάπτυξη. Οι προτεραιότητες της ΕΕ για την 64η³⁶ ΓΣΗΕ δίνουν ιδιαίτερη έμφαση στην αντιμετώπιση της παγκόσμιας οικονομικής και χρηματοπιστωτικής κρίσης, των αρνητικών επιπτώσεων της αλλαγής του κλίματος και της ανάγκης επίτευξης ασφάλειας ενεργειακού εφοδιασμού και επισιτιστικής ασφάλειας. Η ΕΕ επικεντρώθηκε επίσης στην κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε διάφορες χώρες, μεταξύ άλλων με την έκδοση ψηφισμάτων σχετικά με την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Βιρμανία /Μιανμάρ και στη Λαϊκή Δημοκρατία της Κορέας κατά την 64η ΓΣΗΕ καθώς και με πολλές δηλώσεις και με διαδραστικούς διαλόγους με ειδικούς εισηγητές των Ηνωμένων Εθνών στο πλαίσιο του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ.

Κατά τη διάρκεια του 2009, η εφαρμογή της αρχής «Ευθύνη προστασίας» (R2P) συνέχισε να αποτελεί μια από τις σημαντικότερες προτεραιότητες της ΕΕ στο πλαίσιο του ΟΗΕ. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της κατέβαλαν ιδιαίτερα εντατικές και στοχοθετημένες προσπάθειες ευαισθητοποίησης για να πείσουν τα υπόλοιπα μέλη του ΟΗΕ σχετικά με την ανάγκη λήψης συγκεκριμένων μέτρων ώστε να υλοποιηθεί η έννοια αυτή. Μεταξύ άλλων χάρη στην αφοσίωση της ΕΕ, η συζήτηση περί R2P στη Γενική Συνέλευση του Ιουλίου απέδειξε ότι υπάρχει ευρεία συμφωνία σχετικά με την έννοια. Η σχετική απόφαση της ΓΣΗΕ αναφέρει ότι η ΓΣ «θα συνεχίσει να μελετά την ευθύνη προστασίας».

Η συζήτηση και η απόφαση συνέβαλαν στην αποσαφήνιση της έννοιας και την ενσωμάτωσή της στο πρόγραμμα δράσης του ΟΗΕ. Η ΕΕ έχει αρχίσει επίσης να αναπτύσσει εσωτερικά προβληματισμό για το πώς θα ενσωματωθεί η R2P στις πολιτικές της ΕΕ.

Στον τομέα της διαχείρισης κρίσεων, η ΕΕ εξακολούθησε να συνεργάζεται στενά με τον ΟΗΕ. Η εφαρμογή της κοινής δήλωσης του 2007 σχετικά με τη συνεργασία στη διαχείριση κρίσεων είχε σαφώς ως αποτέλεσμα την εντατικοποίηση των επαφών. Ανώτεροι υπάλληλοι του ΟΗΕ φιλοξενήθηκαν συχνά από την Επιτροπή Πολιτικής και Ασφάλειας, ενώ εκπρόσωποι της ΕΕ, περιλαμβανομένων ΕΕΕΕ, έχουν τακτικές επαφές με ομολόγους τους του ΟΗΕ.³⁷

Το 2009 η ΕΕ και ο ΟΗΕ συνεργάστηκαν στενά σε θέατρα επιχειρήσεων στα οποία δρούσαν και οι δύο, ιδίως το Κοσσυφοπέδιο, το Αφγανιστάν, τη Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό, τη Γουινέα Μπισάου, τη Σομαλία και τη Γεωργία. Στη Σομαλία η ΕΕ συντόνισε στενά με τα Ηνωμένα Έθνη τις προσπάθειές της για συμβολή στην ασφάλεια και την ανάπτυξη.

³⁶ Όπως έχει στο έγρ. 10809/09. Με το ψήφισμά του της 24ης Μαρτίου 2009 (P6_TA(2009)0150 - 2009/2000(INI)), το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο προέβη σε συστάσεις προς το Συμβούλιο σχετικά με τις προτεραιότητες της ΕΕ για την 64η σύνοδο της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ.

³⁷ Για περαιτέρω πληροφορίες, βλ. τις δύο εκθέσεις προόδου όσον αφορά τις συστάσεις για την εφαρμογή της κοινής δήλωσης ΟΗΕ-ΕΕ στη διαχείριση κρίσεων, που καλύπτουν τη συγκεκριμένη περίοδο (έγγρ. 11451/09 και 17541/09).

Στο Τσαντ και την Κεντροαφρικανική Δημοκρατία η μεταβίβαση των επιχειρησιακών ευθυνών από την EUFOR Chad/RCA στην επιχείρηση MINURCAT ολοκληρώθηκε επιτυχώς, με 2000 περίπου στρατιώτες από κράτη μέλη της ΕΕ να καθίστανται μέλη της δύναμης του ΟΗΕ. Τα διδάγματα που αντλήθηκαν από τη μετάβαση από την EUFOR Tchad /RCA στη MINURCAT καθώς και από το στάδιο σχεδιασμού της EULEX Κοσόβο μετά την αναδιαμόρφωση της UNMIK θα συμβάλουν σημαντικά στην εδραίωση της συνεργασίας μεταξύ ΟΗΕ και ΕΕ στο πλαίσιο της διαχείρισης κρίσεων. Στην έκθεση αυτή για την προσωρινή διοίκηση των Ηνωμένων Εθνών στο Κοσσυφοπέδιο, της 20ής Σεπτεμβρίου 2009, ο Γενικός Γραμματέας των ΗΕ σημείωσε ότι άλλοι φορείς, όπως ο ΟΑΣΕ και η EULEX διαδραματίζουν ολοένα και πιο σημαντικούς ρόλους που συμπληρώνουν το ρόλο της UNMIK, στο πλαίσιο της απόφασης 1244 (1999) του ΣΑΗΕ. Η ΕΕ συνέχισε να επιδιώκει τη μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (HRC) και της Τρίτης Επιτροπής της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών. Όπως πάντοτε, η ΕΕ δρομολόγησε ή υποστήριξε αποφάσεις και πρωτοβουλίες για την υπεράσπιση και επέκταση διεθνών κανόνων απέναντι στις προσπάθειες διάφορων πλευρών για τον περιορισμό ή την εξειδίκευσή τους. Προς το σκοπό αυτό η ΕΕ συνέχισε μακροπρόθεσμες εργασίες ευαισθητοποίησης, ώστε να πείσει του σκεπτικιστές και να δημιουργήσει συναίνεση.

NATO³⁸

Κατά το 2009 η συνεργασία ΕΕ-NATO στο πλαίσιο των διευθετήσεων «Βερολίνο +» για την επιχείρηση EUFOR Althea της ΚΠΑΑ στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη εξακολούθησε απρόσκοπτα και αποδοτικά. Διενεργήθηκε περαιτέρω ανταλλαγή πληροφοριών μέσω του πλαισίου της Ομάδας Δυνατοτήτων ΕΕ-NATO. Όπως αναφέρθηκε στην προηγούμενη έκθεση, η συμμετοχή όλων των κρατών μελών της ΕΕ θα διευκόλυνε περισσότερο την ανταλλαγή πληροφοριών στον τομέα των στρατιωτικών δυνατοτήτων.

Το Δεκέμβριο του 2009, η ΕΕ έδωσε οριστική μορφή σε ένα σύνολο συγκεκριμένων προτάσεων για την ενίσχυση των σχέσεων ΕΕ-NATO υπό πνεύμα συνεργασίας με το NATO. Στις προτάσεις αυτές, που διαβιβάστηκαν από τον Υπάτο Εκπρόσωπο στο Γενικό Γραμματέα του NATO, τονιζόταν η ανάγκη στέρεων διευθετήσεων για τη διευκόλυνση της αλληλεπίδρασης επιτόπου σε περίπτωση εκτέλεσης επιχειρήσεων/αποστολών διαχείρισης κρίσεων της ΚΠΑΑ και του NATO στο ίδιο θέατρο, όπως συμβαίνει στο Κοσσυφοπέδιο και στο Αφγανιστάν.

ΟΑΣΕ

Καθ' όλη τη διάρκεια του 2009 η ΕΕ στήριξε τις προσπάθειες του ΟΑΣΕ ως προς διάφορα περιφερειακά ζητήματα, μεταξύ άλλων το Κοσσυφοπέδιο, το Νότιο Καύκασο και τις παρατεινόμενες διενέξεις. Η ΕΕ έδωσε ιδιαίτερη προσοχή στην πρόληψη και την επίλυση συγκρούσεων, ιδίως μέσω του έργου του Υπάτου Αρμοστή για τις εθνικές μειονότητες και των εργασιών των αποστολών πεδίου του ΟΑΣΕ για την οικοδόμηση της εμπιστοσύνης και της δημοκρατίας.

Η ΕΕ μετείχε εποικοδομητικά και ουσιαστικά στον ΟΑΣΕ στο πλαίσιο του διαλόγου για το μέλλον της ευρωπαϊκής ασφάλειας, ο οποίος κυριάρχησε στην ημερήσια διάταξη του ΟΑΣΕ το 2009. Η ΕΕ έπαιξε κρίσιμο ρόλο βοηθώντας την ελληνική Προεδρία να δρομολογήσει επιτυχώς τη διαδικασία της Κέρκυρας, στην πρώτη στα χρονικά άτυπη υπουργική συνεδρίαση του ΟΑΣΕ, αναγνωρίζοντας το δυναμικό της για την αποκατάσταση της εμπιστοσύνης μεταξύ των συμμετεχόντων κρατών και με την ελπίδα ενίσχυσης και αναζωογόνησης του ΟΑΣΕ.

Κατά το Υπουργικό Συμβούλιο της Αθήνας (1-2 Δεκεμβρίου 2009) επιτεύχθηκαν η έγκριση δήλωσης και η έκδοση απόφασης για τη διαδικασία της Κέρκυρας, σύμφωνα με τους στόχους της ΕΕ που διατυπώνουν ρητά ισχυρή δέσμευση για την προώθηση περιεκτικού διαλόγου περί ασφαλείας στο πλαίσιο του ΟΑΣΕ και επιδιώκουν τον καθορισμό μιας ουσιαστικής ατζέντας και σαφών διαδικασιών για πρόοδο κατά την Προεδρία του Καζακστάν το 2010 και εν συνεχεία.

Η ΕΕ συνέχισε να υποστηρίζει τις προσπάθειες του ΟΑΣΕ για ενίσχυση της ασφάλειας μέσω και των τριών διαστάσεων της (οικονομικής, περιβαλλοντικής και ανθρωπίνης). Η συνεργασία με τον ΟΑΣΕ αναπτύχθηκε περαιτέρω στους τομείς της διαχείρισης και ασφάλειας των συνόρων και του ελέγχου των ναρκωτικών.

³⁸ Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε ψήφισμα σχετικά με το ρόλο του NATO στην αρχιτεκτονική ασφάλειας της ΕΕ (2008/2197(INI)) στις 19 Φεβρουαρίου 2009 (P6_TA-PROV(2009)0076).

Όσον αφορά την οικονομική και περιβαλλοντική διάσταση, η ΕΕ συμμετείχε ενεργά σε διαπραγματεύσεις με στόχο την ανάθεση διερευνητικής εντολής στον ΟΑΣΕ, ώστε να εξετάσει πώς θα ενισχύσει το ρόλο του στο πλαίσιο του διαλόγου για την ασφάλεια ενεργειακού εφοδιασμού.

Όσον αφορά την ανθρώπινη διάσταση, η ΕΕ συνέχισε να υπογραμμίζει τη σημασία που αποδίδει στη διασφάλιση της ανεξαρτησίας των θεσμικών οργάνων του ΟΑΣΕ, ιδίως του ΓΔΘΑΔ. Η ΕΕ παγίως διαμαρτυρήθηκε και ζήτησε επείγοντα μέτρα για την αντιμετώπιση αρνητικών εξελίξεων στην ελευθερία του τύπου στην περιφέρεια του ΟΑΣΕ καθώς και επιθέσεων κατά δημοσιογράφων και υπερασπιστών των ανθρώπινων δικαιωμάτων.

Συμβούλιο της Ευρώπης

Η ΕΕ εξακολούθησε να συνεργάζεται με το Συμβούλιο της Ευρώπης (ΣΤΕ) σύμφωνα με το μνημόνιο συμφωνίας μεταξύ των δύο οργανισμών, ιδίως στον τομέα της ΕΠΓ και των Δυτικών Βαλκανίων. Τα κοινά προγράμματα ΕΕ-ΣΤΕ και οι δραστηριότητες του ΣΤΕ με υποστήριξη της ΕΕ κάλυπταν κατά το μεγαλύτερο τμήμα τους τη συνεργασία σε θέματα δημοκρατίας και ανθρώπινων δικαιωμάτων, μεταξύ άλλων όσον αφορά τη βοήθεια στη διεξαγωγή εκλογών και τα θέματα που συνδέονται με τα μέσα ενημέρωσης. Η ΕΕ συνεργάστηκε επίσης ικανοποιητικά με την Επιτροπή της Βενετίας του ΣΤΕ επί συνταγματικών και νομοθετικών θεμάτων. Η ΕΕ υποστήριξε τις προσπάθειες για την ενίσχυση της αποδοτικότητας του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και την αύξηση της αποδοτικότητάς του.

Η έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισσαβώνας προετοίμασε το έδαφος για τη μελλοντική προσχώρηση της ΕΕ στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου.³⁹

2. Ενίσχυση της περιφερειακής αυτοτέλειας

Η έκθεση του 2008 για την εφαρμογή της ΕΣΑ υπογράμμιζε ότι «για τη μόνιμη επίλυση συγκρούσεων, απαιτείται η ενεργός σύμπραξη όλων των περιφερειακών παραγόντων με κοινό συμφέρον για ειρήνη». Οι περιφερειακές οργανώσεις πρέπει να διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο εν προκειμένω, όπως και οι περιφερειακές δυνάμεις. Δράση και αδράνεια μπορούν να αποτελέσουν είτε παράγοντα ειρήνης και σταθερότητας είτε παράγοντα εντάσεων και ταραχών. Η ΕΕ αποδίδει ως εκ τούτου ιδιαίτερη σημασία στην προώθηση μιας νοοτροπίας περιφερειακής αυτοτέλειας με υπευθυνότητα, μέσω των σχέσεών της με περιφερειακές οργανώσεις και διευκολύνοντας την ενδοπεριφερειακή και διαπεριφερειακή συνεργασία.

Περιφερειακές οργανώσεις και περιφερειακή συνεργασία

Στα Δυτικά Βαλκάνια το Συμβούλιο Περιφερειακής Συνεργασίας (RCC) - που λειτουργεί υπό την αιγίδα της Διαδικασίας για τη Συνεργασία στη Νοτιοανατολική Ευρώπη (SEECP) και έχει τη Γραμματεία του στο Σεράγεβο και γραφείο συνδέσμου στις Βρυξέλλες - συνέχισε να ενδυναμώνει τη συνεργασία στην περιοχή σε σειρά βασικών θεμάτων. Το 2009 η Γραμματεία του RCC, μεταξύ άλλων, δρομολόγησε τη διαδικασία για τη διαμόρφωση περιφερειακής στρατηγικής έρευνας, ενίσχυσε τον κοινωνικό διάλογο στην περιοχή και άρχισε εργασίες για τη δημιουργία δικτύου πυροσβεστικών κέντρων. Η Γραμματεία του RCC συμμετέχει επίσης στις ομάδες εργασίας που έχουν συσταθεί στο πλαίσιο των προγραμμάτων πολλαπλών δικαιούχων του ΜΠΒ, εντοπίζοντας προτεραιότητες για περιφερειακά σχέδια.

Κατά την ετήσια σύνοδό του τον Ιούνιο του 2009 το RCC ζήτησε να δοθεί περισσότερη προσοχή στην αντιμετώπιση εκκρεμών ζητημάτων μεταξύ των χωρών των Δυτικών Βαλκανίων.

Το Συμβούλιο, τονίζοντας τις αρχές της ένταξης όλων και της τοπικής αυτοτέλειας, υπενθύμισε ότι μια εποικοδομητική προσέγγιση της περιφερειακής συνεργασίας στην οποία περιλαμβάνεται το εμπόριο παραμένει ουσιώδης προκειμένου να εξασφαλισθεί η πλήρης συμμετοχή ολόκληρης της περιοχής, μεταξύ των οποίων του Κοσσυφοπεδίου και της Σερβίας, σε όλα τα σχετικά φόρα.

³⁹ Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε ψήφισμα για τα περιοριστικά μέτρα με αντίκτυπο στα ατομικά δικαιώματα, κατόπιν της θέσεως σε ισχύ της Συνθήκης της Λισσαβώνας, στις 16 Δεκεμβρίου 2009 (P7_TA-PROV(2009)0111).

Η συνέχιση της εφαρμογής της Στρατηγικής της ΕΕ για την Κεντρική Ασία επέτρεψε να ενταθεί η συνεργασία μεταξύ της ΕΕ και των χωρών της Κεντρικής Ασίας, ιδίως μέσω πολιτικού διαλόγου και τεχνικής συνεργασίας. Κατά το 2009 έλαβαν χώρα μια περιφερειακή και πέντε διμερείς υπουργικές τρώικες στο Dushanbe και μια ανοικτή υπουργική σύνοδος ΕΕ-Κεντρικής Ασίας στις Βρυξέλλες το Σεπτέμβριο, όπου συζητήθηκαν θέματα ασφάλειας, με επίκεντρο τις κοινές απειλές και προκλήσεις όπως η τρομοκρατία, η εμπορία ανθρώπων και το λαθρεμπόριο ναρκωτικών, η μη διάδοση και η ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού. Επιπλέον εντάθηκαν οι λοιπές πολιτικές επαφές υψηλού επιπέδου. Πραγματοποιήθηκαν πολλές επαφές μεταξύ του ΕΕΕΕ για την Κεντρική Ασία και των χωρών της περιοχής καθώς και με τρίτα μέρη όσον αφορά την κατάσταση στην περιοχή.

Το 2009 η σταθερότητα στην αφρικανική ήπειρο αποτέλεσε ένα από τα κύρια μελήματα της ΕΕ. Η Αφρικανική Ένωση (ΑΕ) και οι αφρικανικοί περιφερειακοί οργανισμοί συνέχισαν να αποτελούν τους κύριους εταίρους, ιδίως στο πλαίσιο της στρατηγική εταιρικής σχέσης ΕΕ/ΑΕ και του σχεδίου δράσης 2008-10, για το οποίο ολοκληρώθηκε ενδιάμεση ανασκόπηση τον Οκτώβριο του 2009. Δόθηκε προτεραιότητα στη συνεργασία μετά την παγκόσμια οικονομική και χρηματοπιστωτική κρίση καθώς και όσον αφορά τις κοινές προσπάθειες για την προετοιμασία της Διάσκεψης του ΟΗΕ για το Κλίμα στην Κοπεγχάγη (UNCCC).

Σε συνεδριάσεις υπουργικού διαλόγου και στη σύσκεψη της Επιτροπής Πολιτικής και Ασφάλειας της ΕΕ (ΕΠΑ) με το Συμβούλιο Ειρήνης και Ασφάλειας της ΑΕ (Οκτώβριος 2009) οι δύο πλευρές ευθυγράμμισαν περαιτέρω την αντίδρασή τους έναντι των αντισυνταγματικών αλλαγών κυβέρνησης στην Αφρική, ιδίως στις περιπτώσεις της Μαυριτανίας, της Γουινέας και της Μαδαγασκάρης. Ο συντονισμός μεταξύ ΑΕ, ΟΗΕ, ΕΕ και σχετικών περιφερειακών οργανισμών (ECOWAS και SADC) βελτιώθηκε.

Η αντιπροσωπία της ΕΕ στην ΑΕ με έδρα την Αντίς Αμπέμπα και ο υπό διπλή ιδιότητα ΕΕΕΕ και επικεφαλής της αντιπροσωπίας συνέβαλαν στην εφαρμογή του θεματολογίου της ΕΕ για την Αφρική. Σημειώθηκε περαιτέρω πρόοδος όσον αφορά τη στήριξη της ΕΕ προς την επιχείρηση AMISOM της ΑΕ στη Σομαλία, τόσο από πολιτική όσο και από οικονομική άποψη. Μια κοινή διάσκεψη δωρητών ΑΕ-ΟΗΕ-ΕΕ προς στήριξη της Μεταβατικής Ομοσπονδιακής Κυβέρνησης στη Σομαλία έλαβε χώρα στις Βρυξέλλες.

Η ΑΕ αναβάθμισε τις προσπάθειές της με στόχο τη σταθεροποίηση της εσωτερικής κατάστασης στο Σουδάν, λ.χ. με την έγκριση της έκθεσης της Ομάδας Mbeki για την ειρήνη, τη δικαιοσύνη και τη συμφιλίωση στο Νταρφούρ και το Σουδάν.

Με την προοπτική αυτή, κατά τις πολιτικές διασκέψεις με την ΕΕ η ΑΕ έθιξε το συναφές θέμα της αίτησης αποφάσεως του ΣΑΗΕ για την προσωρινή αναστολή της δίωξης του κατηγορούμενου Προέδρου El Bashir, σύμφωνα με το άρθρο 16 του καταστατικού της Ρώμης του ΔΠΔ. Η ΑΕ αναφέρθηκε επίσης επανειλημμένα στην πρακτική της άσκησης διεθνούς δικαιοδοσίας από μεμονωμένα κράτη μέλη. Μια έκθεση ανεξάρτητων αφρικανών και ευρωπαϊών νομικών εμπειρογνομόνων συνέβαλε στην αποσαφήνιση του θέματος.

Κατά το 2009 η Κοινή Στρατηγική Αφρικής-ΕΕ παρέμεινε το κύριο διηπειρωτικό πλαίσιο πολιτικής, επιτρέποντας στις δύο πλευρές να ενισχύσουν περαιτέρω την πολιτική και τεχνική συνεργασία τους, να αντιμετωπίσουν από κοινού κοινές απειλές και παγκόσμιες προκλήσεις και να αξιοποιήσουν νέες ευκαιρίες μέσω καλύτερου συντονισμού στο διεθνή στίβο. Η ΕΕ και η ΑΕ συνέπραξαν στην υλοποίηση και των οκτώ θεματικών εταιρικών σχέσεων της Κοινής Στρατηγικής και σημείωσαν πρόοδο σε θεμελιώδεις τομείς όπως η ειρήνη και ασφάλεια, η δημοκρατική διακυβέρνηση και τα ανθρώπινα δικαιώματα, το εμπόριο και η περιφερειακή ολοκλήρωση, οι Αναπτυξιακοί Στόχοι της Χιλιετίας, η ενέργεια, η αλλαγή του κλίματος, η μετανάστευση/κινητικότητα/απασχόληση και οι επιστήμες/ΤΠΕ καθώς και το διάστημα.

Όσον αφορά την Εταιρική Σχέση για την Ειρήνη και την Ασφάλεια, η στήριξη προκειμένου να καταστεί λειτουργική η Αφρικανική Αρχιτεκτονική για την Ειρήνη και την Ασφάλεια (APSA) σημείωσε ικανοποιητική πρόοδο, παρά τις καθυστερήσεις που οφείλονται στις διαφορετικές ικανότητες και θεματολόγια ολοκλήρωσης των αφρικανών εταίρων. Ο κύκλος μαθημάτων για την Αφρικανική Εφεδρική Δύναμη, με την ονομασία Amani Africa, θα πρέπει να ολοκληρωθεί στο τέλος του 2010. Τα αρχικά πορίσματα από μια κοινή μελέτη ΑΕ-ΕΕ όσον αφορά τις επιχειρήσεις στήριξης προς αφρικανικά κέντρα εκπαίδευσης στον τομέα της ειρήνης έχουν συναχθεί ήδη και αναμένεται να λάβουν οριστική μορφή εντός του 2010. Η συνεργασία μεταξύ του Κέντρου Διαχείρισης Κρίσεων της ΑΕ και του SITCEN της ΕΕ ευρισκόταν επίσης υπό εξέλιξη. Θα πρέπει να επιδιωχθεί καλύτερη διάρθρωση μεταξύ των διαφορετικών αυτών στοιχείων της APSA.

Η βιώσιμη χρηματοδότηση των επιχειρήσεων τήρησης της ειρήνης υπό αφρικανική ηγεσία εξετάστηκε στο πλαίσιο της Ομάδας Prodi. Το ζήτημα του τρόπου παροχής του απαιτούμενου εξοπλισμού εξακολούθησε να έχει σημασία, ιδίως όσον αφορά τα κριτήρια επιλεξιμότητας των χρηματοδοτικών μέσων της ΕΕ όπως το Ειρηνευτικό Μέσο για την Αφρική. Σημειώθηκε πρόοδος στις σχετικές συζητήσεις με τα Ηνωμένα Έθνη.

Το 2009 η ΕΕ διεξήγαγε δύο γύρους διαλόγου για τα ανθρώπινα δικαιώματα με την Αφρικανική Ένωση και διοργάνωσε ένα σεμινάριο της κοινωνίας των πολιτών (Απρίλιος 2009) ώστε να τροφοδοτήσει τη διαδικασία. Ο διάλογος επικεντρώθηκε στη συνεργασία ΕΕ-ΑΕ σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όπως η θέσπιση προτύπων και περιφερειακών πράξεων για τα ανθρώπινα δικαιώματα, αλλά χρησίμευσε επίσης ως φόρουμ για την εξέταση διάφορων προβληματικών καταστάσεων στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Η ΕΕ συνέχισε τον πολιτικό της διάλογο με τον ASEAN σε υπουργικό επίπεδο (27-28 Μαΐου 2009, Phnom Penh), κατά τον οποίο επιβεβαιώθηκε η στρατηγική σημασία της συνεργασίας και των σχέσεων ΕΕ-ASEAN. Στο περιθώριο της υπουργικής διάσκεψης εγκρίθηκαν πολιτικές δηλώσεις, με τις οποίες ο ASEAN συναίνεσε επισήμως στην αίτηση της ΕΕ για ένταξη στη Συνθήκη Φιλίας και Συνεργασίας του ASEAN και υποσχέθηκε να επιταχύνει τη διαδικασία προσχώρησης. Επιπλέον η ΕΕ υπέγραψε την πρώτη στα χρονικά της Συμφωνία Εταιρικής Σχέσης και Συνεργασίας (ΣΕΣΣ) με την Ινδονησία. Η ΕΕ σημείωσε επίσης σημαντική πρόοδο στις διαπραγματεύσεις για ΣΕΣΣ με άλλες χώρες του ASEAN, ιδίως το Βιετνάμ, τις Φιλιππίνες και την Ταϊλάνδη. Η ΕΕ, μολοντί επιβεβαίωσε το στρατηγικό στόχο των ανά περιφέρεια ζωνών ελεύθερων συναλλαγών (ΖΕΣ), αποφάσισε να επιδιώξει διμερείς ΖΕΣ με τις σχετικές χώρες του ASEAN και συμφώνησε να αρχίσει διαπραγματεύσεις με τη Σιγκαπούρη ως πρώτη χώρα του ASEAN.

Κατά τη διάσκεψη των Υπουργών Εξωτερικών της ASEM που έλαβε χώρα στο Ha Noi (25-26 Μαΐου 2009) μπόρεσε να διεξαχθεί ειλικρινής διάλογος μεταξύ ευρωπαίων και ασιατών εταίρων ως προς ευρύ φάσμα θεμάτων κοινού προβληματισμού και ενδιαφέροντος, μεταξύ των οποίων η επέκταση της ASEM στη Ρωσία και την Αυστραλία. Οι υπουργοί σημείωσαν με ικανοποίηση τις αιτήσεις της Αυστραλίας και της Ρωσίας και ανέθεσαν στους Ανώτερους Υπαλλήλους να καθορίσουν τη διαδικασία που θα επιτρέψει στις δύο χώρες να προσχωρήσουν επισήμως στην ASEM κατά την 8η διάσκεψη κορυφής που είναι προγραμματισμένη για το 2010. Ένα σημαντικό αποτέλεσμα ήταν η κοινή δήλωση με την οποία όλοι οι υπουργοί καταδίκασαν την υπόγεια πυρηνική δοκιμή που διεξήγαγε η ΛΔΒΚ στις 25 Μαΐου. Η σύνοδος Υπουργών Εξωτερικών της ASEM κατέληξε να είναι το σημείο εκκίνησης για τις προετοιμασίες της 8ης Διάσκεψης Κορυφής της ASEM στις Βρυξέλλες (4-5 Οκτωβρίου 2010).

Συνεχίσθηκαν οι δυσχέρειες όσον αφορά τη σύναψη Συμφωνίας Ελεύθερων Συναλλαγών με το Συμβούλιο Συνεργασίας του Περσικού Κόλπου (GCC). Τα πολιτικά μηνύματα από το GCC παραμένουν ανάμεικτα, ενώ η ΕΕ έχει εκφράσει σαφώς, με διάφορες ευκαιρίες, την προθυμία της για σύναψη της συμφωνίας.

Οι πολιτικές σχέσεις με τη Λατινική Αμερική συνέχισαν να ενισχύονται κατά τη διάρκεια του 2009. Το Σεπτέμβριο η Επιτροπή ενέκρινε ανακοίνωση για τη Λατινική Αμερική, πλαίσιο πολιτικής όσον αφορά τις σχέσεις μεταξύ ΕΕ και της περιοχής αυτής.

Η υπουργική διάσκεψη ΕΕ-Ομάδας του Ρίο (Πράγα 13 Μαΐου 2009) ήταν ένα ακόμη βήμα προς την παγίωση αυτής της διαπεριφερειακής στρατηγικής εταιρικής σχέσης. Η διάσκεψη κορυφής επικεντρώθηκε κυρίως στα θέματα: «Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας: βιώσιμη προσέγγιση για την ενεργειακή ασφάλεια και την αλλαγή του κλίματος» και «Ανάκτηση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας και ανάπτυξη της παγκόσμιας οικονομίας»⁴⁰.

Οι διαπραγματεύσεις με τις χώρες της Κεντρικής Αμερικής και ορισμένες χώρες της Κοινότητας των Άνδεων (Κολομβία/Περού) σημείωσαν περαιτέρω πρόοδο κατά τη διάρκεια του 2009. Οι διαπραγματεύσεις της Συμφωνίας Σύνδεσης ΕΕ-Κεντρικής Αμερικής σημείωσαν ικανοποιητική πρόοδο έως τη διακοπή τους λόγω του πραξικοπήματος του Ιουνίου 2009 στην Ονδούρα. Οι διαπραγματεύσεις αυτές ολοκληρώθηκαν κατά τα τέλη του 2009. Οι διαπραγματεύσεις για Πολυμερή Εμπορική Συμφωνία (με την Κολομβία και το Περού) είχαν σχεδόν ολοκληρωθεί έως το τέλος του 2009 και ολοκληρώθηκαν την 1η Μαρτίου 2010. Όσον αφορά τη διαπραγμάτευση Συμφωνίας Σύνδεσης με τη Mercosur, οι κυριότεροι ηγέτες της Λατινικής Αμερικής επιβεβαίωσαν στα τέλη του 2009 ότι είναι πρόθυμοι να συνεχίσουν τις διαπραγματεύσεις (έχουν διακοπεί από το 2004).

⁴⁰ (έγγρ. 9881/09)

Ε. ΠΡΟΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΔΙΚΑΙΟΥ^{41 42 43 44}

Η παγίωση της δημοκρατίας⁴⁵ και του κράτους δικαίου και ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων κατέχουν εξέχουσα θέση μεταξύ των στόχων της ΚΕΠΠΑ⁴⁶. Τον Νοέμβριο του 2009, οι Υπουργοί Εξωτερικών και Ανάπτυξης συμφώνησαν επί δέσμης συμπερασμάτων του Συμβουλίου για την υποστήριξη της δημοκρατίας στις εξωτερικές σχέσεις της ΕΕ⁴⁷. Στόχος τους είναι να αποτελέσουν ένα πλαίσιο για τα υπάρχοντα μέσα, με συνεκτικότερο και αποτελεσματικότερο τρόπο, ιδίως στον τομέα της εξωτερικής και της αναπτυξιακής πολιτικής. Στα συμπεράσματα καθορίζεται ατζέντα δράσης στην οποία συγκεντρώνονται οι βασικές αξίες και αρχές που διέπουν την προσέγγιση της ΕΕ. Σε αυτές περιλαμβάνονται η αναγνώριση του γεγονότος ότι η δημοκρατία δεν μπορεί να επιβληθεί έξωθεν· μια ανά χώρα προσέγγιση· ουσιαστική σύμπραξη και διάλογος για να διασφαλίζεται η ανάληψη ίδιας ευθύνης από τρίτες χώρες και να μην τίθενται νέες προϋποθέσεις για την αναπτυξιακή βοήθεια της ΕΕ. Επίσης, το Νοέμβριο του 2009 το Συμβούλιο επιβεβαίωσε την σθεναρή δέσμευση της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την προαγωγή και προστασία της ελευθερίας της θρησκείας ή των πεποιθήσεων⁴⁸. Σύμφωνα με τα εν λόγω συμπεράσματα του Συμβουλίου, τα αρμόδια όργανα του Συμβουλίου κλήθηκαν να αξιολογήσουν τις υφιστάμενες πρωτοβουλίες της ΕΕ και να εκπονήσουν προτάσεις, για την προώθηση της ελευθερίας της θρησκείας ή των πεποιθήσεων σε διμερείς σχέσεις και σε πολυμερές πλαίσιο.

- ⁴¹ Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε στις 7 Μαΐου 2009 ψήφισμα (P6_TA-PROV(2009)0385) σχετικά με την ετήσια έκθεση για τα ανθρώπινα δικαιώματα στον κόσμο το 2008 και με την πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης επί του θέματος (P6_TA-PROV(2009)0385).
- ⁴² Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε ψήφισμα στις 14 14 Ιανουαρίου 2009 σχετικά με την ανάπτυξη του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ, συμπεριλαμβανομένου του ρόλου της ΕΕ (2008/2201 (INI)) (P6_TA-PROV(2009)0021)
- ⁴³ Ενεργώντας δυνάμει (του άρθρου 122) του Κανονισμού του για επείγουσα διαδικασία σε περιπτώσεις παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε ψηφίσματα για τις ακόλουθες καταστάσεις:
- για το Ιράν: η περίπτωση Shirin Ebadi στις 15 Ιανουαρίου 2009 (P6_TA-PROV(2009)0029)
 - για το πραξικόπημα στη Γουινέα στις 15 Ιανουαρίου 2009 (P6_TA-PROV(2009)0030)
 - ελευθερία του Τύπου στην Κένυα στις 15 Ιανουαρίου 2009 (P6_TA-PROV(2009)0031)
 - Σρι Λάνκα στις 5 Φεβρουαρίου 2009 (P6_TA-PROV(2009)0054)
 - Βιρμανοί πρόσφυγες στην Ταϊλάνδη στις 5 Φεβρουαρίου 2009 (P6_TA-PROV(2009)0055)
 - άρνηση έκδοσης του Cesare Battisti από τη Βραζιλία στις 5 Φεβρουαρίου 2009 (P6_TA-PROV(2009)0056)
 - Γουινέα Μπισάου στις 12 Μαρτίου 2009 (P6_TA-PROV(2009)0143)
 - απελάσεις ΜΚΟ από το Νταρφούρ στις 12 Μαρτίου 2009 (P6_TA-PROV(2009)0145)
 - Φιλιππίνες στις 12 Μαρτίου 2009 (P6_TA-PROV(2009)0144)
 - στήριξη του έργου του Ειδικού Δικαστηρίου για τη Σιέρα Λεόνε στις 24 Απριλίου 2009 (P6_TA-PROV(2009)0310)
 - ανθρωπιστική κατάσταση των διαμενόντων στο στρατόπεδο Ασράφ στις 24 Απριλίου 2009 (P6_TA-PROV(2009)0311)
 - δικαιώματα των γυναικών στο Αφγανιστάν στις 24 Απριλίου 2009 (P6_TA-PROV(2009)0309)
 - Ιράν: η περίπτωση Roxana Saberi στις 7 Μαΐου 2009 (P6_TA-PROV(2009)0391)
 - Μαδαγασκάρη στις 7 Μαΐου 2009 (P6_TA-PROV(2009)0392)
 - η περίπτωση του Manuel Rosales στη Βενεζουέλα στις 7 Μαΐου 2009 (P6_TA-PROV(2009)0393)
 - Καζαχστάν: η περίπτωση Evgnriy Zhovtis στις 17 Σεπτεμβρίου 2009 (P7_TA-PROV(2009)0023)
 - Συρία: η περίπτωση Muhannad Al Hassani στις 17 Σεπτεμβρίου 2009 (P7_TA-PROV(2009)0024)
 - δολοφονία ακτιβιστών για τα ανθρώπινα δικαιώματα στη Ρωσία στις 17 Σεπτεμβρίου 2009 (P7_TA-PROV(2009)0022)
 - Γουινέα στις 22 Οκτωβρίου 2009 (P7_TA-PROV(2009)0059)
 - Ιράν στις 22 Οκτωβρίου 2009 (P7_TA-PROV(2009)0060)
 - Σρι Λάνκα στις 22 Οκτωβρίου 2009 (P7_TA-PROV(2009)0061)
 - Νικαράγουα στις 26 Νοεμβρίου 2009 (P7_TA-PROV(2009)0103)
 - Λάος και Βιετνάμ στις 26 Νοεμβρίου 2009 (P7_TA-PROV(2009)0104)
 - Κίνα: δικαιώματα των μειονοτήτων και εφαρμογή της θανατικής ποινής στις 26 Νοεμβρίου 2009 (P7_TA-PROV(2009)0105)
 - Βία στη Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό στις 17 Δεκεμβρίου 2009 (P7_TA-PROV(2009)0118)
 - Ουγκάντα: νομοσχέδιο κατά των ομοφυλοφίλων στις 17 Δεκεμβρίου 2009 (P7_TA-PROV(2009)0119)
 - Αζερμπαϊτζάν: ελευθερία της έκφρασης στις 17 Δεκεμβρίου 2009 (P7_TA-PROV(2009)0120)
- ⁴⁴ Ανθρώπινα δικαιώματα και δημοκρατία ανά τον κόσμο - Έκθεση σχετικά με τη δράση της ΕΕ - Ιούλιος 2008 έως Δεκέμβριος 2009
- ⁴⁵ Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε ψήφισμα σχετικά με την οικοδόμηση της δημοκρατίας στις εξωτερικές σχέσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις 22 Οκτωβρίου 2009 (P7_TA-PROV(2009)0056)
- ⁴⁶ Συμπεράσματα του Συμβουλίου για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τον εκδημοκρατισμό τρίτων χωρών, 8 Δεκεμβρίου 2009
- ⁴⁷ Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με την υποστήριξη της δημοκρατίας στο πλαίσιο των εξωτερικών σχέσεων της ΕΕ - Προς ενισχυμένη συνοχή και αποτελεσματικότητα (έγγρ. 16081/09)
- ⁴⁸ Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με την ελευθερία της θρησκείας ή των πεποιθήσεων του Νοεμβρίου 2009

Η ελευθερία της θρησκείας ή των πεποιθήσεων συνδέεται αναπόσπαστα με άλλες θεμελιώδεις ελευθερίες, στις οποίες περιλαμβάνεται η ελευθερία της έκφρασης. Σε συζητήσεις σε φόρα, όπως στο Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, η ΕΕ τόνισε ότι το δικαίωμα της ελευθερίας της έκφρασης συνιστά ένα από τα κύρια θεμέλια μιας δημοκρατικής κοινωνίας, καθώς διασφαλίζει την ανάπτυξη κάθε ατόμου και μια πλουραλιστική και ανεκτική κοινωνία με πρόσβαση σε πολυάριθμες ιδέες και φιλοσοφίες. Η ΕΕ εξέφρασε την πεποίθηση ότι τα κράτη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι οποιοσδήποτε περιορισμός του δικαιώματος της ελευθερίας της έκφρασης πρέπει να δικαιολογείται μόνο για τους λόγους που ορίζονται στα άρθρα 19 παράγραφος 3 και 20 του Διεθνούς Συμφώνου για τα Αστικά και Πολιτικά Δικαιώματα.

1. Ανθρώπινα δικαιώματα και συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου⁴⁹

Η προστασία και η προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων κατήυθνε πολλές δραστηριότητες ΚΕΠΠΑ το 2009, με τη δρομολόγηση διαφόρων διαβουλεύσεων και διαλόγων για τα ανθρώπινα δικαιώματα, με τη συνέχιση της ανάδειξης των θεμάτων ανθρωπίνων δικαιωμάτων στα ποικίλα πλαίσια των σχέσεων της ΕΕ με τρίτες χώρες, με την υιοθέτηση νέων κατευθυντηρίων γραμμών⁵⁰, και με τη συγκεκριμένη προώθηση του θεματολογίου των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της ισότητας των φύλων στα πλαίσια της ΚΠΑΑ. Στα συμπεράσματα του Δεκεμβρίου 2009, το Συμβούλιο τόνισε την ανάγκη να ληφθούν και άλλα πρακτικά μέτρα για την ενίσχυση της οπτικής των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του φύλου στο πλαίσιο της ΕΠΑΑ. Η διοργάνωση μιας πρώτης συνάντησης συμβούλων και σημείων επαφής για θέματα ισότητας των φύλων, στις Βρυξέλλες στις 9 και 10 Νοεμβρίου 2010 αποτελεί ικανοποιητικό βήμα προόδου προς την κατεύθυνση αυτή.

2. Ανθρώπινα δικαιώματα στα πλαίσια της ΚΕΠΠΑ

Το 2009 η ΕΕ επικεντρώθηκε στην υλοποίηση της πολιτικής της στα δικαιώματα των γυναικών, όπως αυτά αναφέρονται ρητά στην «Ολοκληρωμένη προσέγγιση της ΕΕ για την εφαρμογή των αποφάσεων 1325 και 1820 του Συμβουλίου Ασφαλείας των ΗΕ για τις γυναίκες, την ειρήνη και την ασφάλεια» και στις κατευθυντήριες γραμμές για τη βία εις βάρος των γυναικών και των κοριτσιών και για την καταπολέμηση κάθε μορφής διακρίσεων εις βάρος τους (αμφότερα τα έγγραφα εγκρίθηκαν από το Συμβούλιο στις 8 Δεκεμβρίου 2008).

Η ΕΕ έχει επίσης αναλάβει σημαντικές προσεγγίσεις για την προώθηση της απόφασης 1325 ΣΑΗΕ και τις λοιπές αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας σχετικά με τις γυναίκες, την ειρήνη και την ασφάλεια. Περιέλαβε την απόφαση 1325 ΣΑΗΕ στα θεματολόγια των διαβουλεύσεων της με τις ΗΠΑ και τον Καναδά για τα ανθρώπινα δικαιώματα και επέλεξε τις γυναίκες, την ειρήνη και την ασφάλεια ως βασικό θέμα της συνεργασίας της με την Αφρικανική Ένωση. Διοργάνωσε δύο εκδηλώσεις για την απόφαση 1325 ΣΑΗΕ στη Νέα Υόρκη: μια στρογγυλή τράπεζα το Φεβρουάριο όπου συγκεντρώθηκαν παράγοντες από την ΕΕ, την ΑΕ, τα Ηνωμένα Έθνη και ΜΚΟ για να συζητήσουν με ποιον τρόπο οι περιφερειακές ρυθμίσεις μπορούν να συμπληρώσουν τη δράση σε επίπεδο ΗΕ και σε εθνικό επίπεδο, καθώς και εκδήλωση σε υπουργικό επίπεδο το Σεπτέμβριο για να συζητηθούν οι ενέργειες εν όψει της 10ης επετείου από την απόφαση 1325 ΣΑΗΕ και τα κενά που απομένουν ως προς την υλοποίηση.

Διάφορες μεμονωμένες περιπτώσεις απετέλεσαν αντικείμενο δράσης της ΕΕ, ενώ κάποιες από αυτές περιελήφθησαν στις κατευθυντήριες γραμμές για τους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων: Μεξικό (υπερασπιστές ανθρωπίνων δικαιωμάτων), Αφγανιστάν (επιστολή στην κυβέρνηση σχετικά με το νέο νόμο της σαρία), Ρωσία (υποθέσεις γυναικών υπερασπιστριών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων), Σουδάν (δίκη για απρέπεια κατά γυναίκας με παντελόνι), Σαουδική Αραβία (γάμοι παιδιών), Ζάμπια (δίκη συντάκτη εφημερίδας που έκανε ρεπορτάζ για άρνηση της πρόσβασης γυναικών σε υγειονομική περίθαλψη για τις μητέρες) και Ιράν (υπερασπιστής ανθρωπίνων δικαιωμάτων). Η διάσταση του φύλου έχει συνεχίσει να εντάσσεται και να εξετάζεται στο πλαίσιο των μέσων της ΕΕ για τη διαχείριση κρίσεων και έχει παρασχεθεί συγκεκριμένη υποστήριξη για την αντιμετώπιση ιδιαίτερων καταστάσεων που θίγουν τις γυναίκες, όπως εκείνες που αφορούν τα θύματα λαθραίας διακίνησης στη Συρία.

⁴⁹ Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε στις 7 Μαΐου 2009 ψήφισμα σχετικά με την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου στις εξωτερικές σχέσεις της ΕΕ και την οικοδόμηση της ειρήνης / των εθνών (2008/2198(INI)) (P6_TA-PROV(2009)0372)

⁵⁰ Το Συμβούλιο ενέκρινε επικαιροποιημένη έκδοση των κατευθυντηρίων γραμμών της ΕΕ για την προώθηση της συμμόρφωσης προς το Διεθνές Ανθρωπιστικό Δίκαιο (ΔΑΔ) (έγγρ. 16841/09)

Στις 18 Δεκεμβρίου η Προεδρία εξέδωσε δήλωση επ' ευκαιρία της 30ής επετείου από την υιοθέτηση της Σύμβασης για την εξάλειψη όλων των μορφών διακρίσεων κατά των γυναικών.

Το θέμα σχετικά με τα βασανιστήρια διατήρησε υψηλή θέση στην ατζέντα για τα ανθρώπινα δικαιώματα στους διαλόγους και στις διαβουλεύσεις με τρίτες χώρες. Σε μεμονωμένες περιπτώσεις έγιναν αρκετά διαβήματα. Δόθηκε ιδιαίτερη προσοχή στην πρόληψη των βασανιστηρίων και στο γεγονός ότι η ΕΕ υποστήριξε τους παγκόσμιους μηχανισμούς πρόληψης - Υποεπιτροπή των ΗΕ για την πρόληψη των βασανιστηρίων - με πιθανότητα να δεσμευθεί στη θέσπιση περιφερειακών και τοπικών μηχανισμών - Εθνικοί Μηχανισμοί Πρόληψης των βασανιστηρίων που θεσπίσθηκαν σύμφωνα με το Προαιρετικό Πρωτόκολλο της Σύμβασης κατά των Βασανιστηρίων.

Το 2009, η ΕΕ επικεντρώθηκε επίσης στην υλοποίηση της πολιτικής της για τα δικαιώματα του παιδιού που έχει διατυπωθεί στις κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ για τα δικαιώματα του παιδιού και στις κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ για τα παιδιά στις ένοπλες συγκρούσεις.

Στο πλαίσιο των κατευθυντήριων γραμμών της ΕΕ για τα δικαιώματα του παιδιού, η ισχύς του πρώτου τομέα εστίασης που αφορά την καταπολέμηση της βίας ενάντια στα παιδιά παρατάθηκε το 2009 για δύο ακόμη έτη. Σε στενή συνεργασία με την UNICEF και την κοινωνία πολιτών επελέγησαν πιλοτικά δέκα χώρες για την υλοποίηση των κατευθυντήριων γραμμών. Εκπονήθηκαν συγκεκριμένες στρατηγικές υλοποίησης οι οποίες ανταποκρίνονται στις επιμέρους ανάγκες των πιλοτικών χωρών, οι οποίες τέθηκαν σε εφαρμογή το δεύτερο εξάμηνο του 2009.

Επίσης, το 2009 το ετήσιο φόρουμ των ΜΚΟ της ΕΕ αφιερώθηκε στο θέμα των δικαιωμάτων του παιδιού και στις προοπτικές και προσπάθειες για την καταπολέμηση της βίας ενάντια στα παιδιά. Τα δικαιώματα του παιδιού περιλαμβανόταν τακτικά στο θεματολόγιο των πολιτικών διαλόγων, ιδίως δε στους διαλόγους για τα ανθρώπινα δικαιώματα και στις διαβουλεύσεις με τρίτες χώρες, π.χ. με την Ιορδανία, το Ισραήλ και τις κεντροασιατικές Δημοκρατίες.

Η ΕΕ συμμετέχει ενεργά στην προαγωγή των δικαιωμάτων του παιδιού σε διάφορα φόρουμ των ΗΕ.

Η ΕΕ έχει επιδιώξει όλο και στενότερη συνεργασία με τα ΗΕ στον τομέα των παιδιών στις ένοπλες συγκρούσεις. Η ΕΕ χαιρέτισε επίσης και υποστήριξε τη νέα απόφαση 1882 (2009) ΣΑΗΕ που ενισχύει περαιτέρω την προστασία των παιδιών που πλήττονται από τις ένοπλες συγκρούσεις.

Λαμβάνοντας υπόψη τις συνεχώς αυξανόμενες ανησυχίες όσον αφορά την ελεύθερη άσκηση ορισμένων ελευθεριών στο Βιετνάμ και στην Καμπότζη, όπως τις εξέφρασε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, η ΕΕ ενίσχυσε τους διαύλους της για την προβολή ζητημάτων σχετικών με τα ανθρώπινα δικαιώματα σε διάφορες χώρες της περιοχής, αυξάνοντας τον αριθμό των δηλώσεων και των διαβημάτων και παρακολουθώντας στενότερα την κατάσταση. Το 2009, το Συμβούλιο ενέκρινε την καθιέρωση διαλόγου για τα ανθρώπινα δικαιώματα με την Ινδονησία.

Η ΕΕ εξακολουθεί να ανησυχεί για την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Ρωσία. Οι δύο γύροι διαβουλεύσεων ΕΕ-Ρωσίας για τα ανθρώπινα δικαιώματα που πραγματοποιήθηκαν το 2009, έδωσαν τη δυνατότητα στην ΕΕ να εκφράσει λεπτομερέστερα τις ανησυχίες της όσον αφορά διάφορες πτυχές της κατάστασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Ρωσία, συμπεριλαμβανομένων μεμονωμένων υποθέσεων ανθρωπίνων δικαιωμάτων⁵¹. Η ΕΕ εξέφρασε επίσης ανησυχίες σχετικά με τις δολοφονίες δημοσιογράφων και υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Ρωσική Ομοσπονδία, μεταξύ άλλων με δηλώσεις και διαβήματα.

⁵¹ Στις 16 Δεκεμβρίου 2009 το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο απένειμε το βραβείο Ζαχάροφ για την Ελευθερία της Σκέψης στην οργάνωση για την προάσπιση των πολιτικών δικαιωμάτων Memorial και στους τρεις εκπροσώπους της Oleg Orlov, Sergei Kovalev και Lyudmila Alexeyeva, καθώς και σε άλλους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Ρωσία. Στη φυλάκιση ακτιβιστών για τα ανθρώπινα δικαιώματα στη Μόσχα στις 31 Δεκεμβρίου 2009, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται η Lyudmila Alexeyeva, ο Πρόεδρος του ΕΚ, Jerzy Buzek, αντέδρασε ζητώντας την άμεση αποφυλάκισή τους.

Η ΕΕ εξακολουθεί να εκφράζει ανησυχία για την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Κεντρική Ασία. Σύμφωνα με τη Στρατηγική της ΕΕ για την Κεντρική Ασία, η ΕΕ θέσπισε διαλόγους για τα ανθρώπινα δικαιώματα με όλες τις χώρες της περιοχής. Μέχρι στιγμής, έχουν πραγματοποιηθεί δύο κύκλοι διαλόγου· επίσης έχουν τεθεί θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε όλες τις συνεδριάσεις υψηλού επιπέδου και με τις πέντε ενδιαφερόμενες χώρες.

Όσον αφορά το Ουζμπεκιστάν, το Συμβούλιο επανεξέτασε την κατάσταση και αποφάσισε στις 26-27 Οκτωβρίου 2009 να μην ανανεώσει το εμπάργκο όπλων προκειμένου να ενθαρρυνθούν οι αρχές του Ουζμπεκιστάν να λάβουν περαιτέρω ουσιαστικά μέτρα για τη βελτίωση του κράτους δικαίου και της κατάστασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Εντός ενός έτους, το Συμβούλιο Εξωτερικών Υποθέσεων θα συζητήσει και θα αξιολογήσει την πρόοδο που έχουν σημειώσει οι αρχές του Ουζμπεκιστάν και την αποτελεσματικότητα της συνεργασίας ΕΕ-Ουζμπεκιστάν.

Θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων τίθενται επίσης τακτικά στις σχέσεις με ορισμένους εταίρους της Μεσογείου και της Μέσης Ανατολής και συγκεκριμένα την Αλγερία, την Αίγυπτο, το Ισραήλ, το Μαρόκο, τη Συρία και την Τунησία. Η βίαιη καταστολή από τις ιρανικές αρχές των διαδηλωτών και της αντιπολίτευσης μετά από τις προεδρικές εκλογές της 12ης Ιουνίου στο Ιράν προκάλεσε ισχυρές αντιδράσεις από το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καθ' όλη τη διάρκεια του 2009, με την ΕΕ να καλεί την ιρανική κυβέρνηση να επιλύσει τις εσωτερικές πολιτικές δυσκολίες με ειρηνικά μέσα και να σεβαστεί τις διεθνείς της υποχρεώσεις όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Η ΕΕ εξακολούθησε να θέτει ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων στις σχέσεις με την Κίνα. Πραγματοποιήθηκαν δύο κύκλοι διαλόγου για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Έχει ολοκληρωθεί εσωτερική αξιολόγηση του διαλόγου και θα εφαρμοστούν συστάσεις εντός του 2010. Η ΕΕ προέβη σε διάφορες δημόσιες δηλώσεις με τις οποίες καταδίκασε παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Κίνα, όπως η φυλάκιση του Liu Xiaobo και ο αποκλεισμός των παρατηρητών της ΕΕ από τη δίκη του, η εκτέλεση του βρετανικού πολίτη Akmal Shaikh, και οι εκτελέσεις ατόμων στο Θιβέτ και στην Χίντζιανγκ.

Η ΕΕ συνεχάρη τον Σύνδεσμο των Κρατών της Νοτιοανατολικής Ασίας (ASEAN) για τη σύσταση της νέας Διακυβερνητικής Επιτροπής για τα ανθρώπινα δικαιώματα (AICHR), η οποία σηματοδότησε ένα κρίσιμο βήμα στην εξέλιξη του ASEAN ως οργανισμού που προασπίζει τις οικουμενικές αξίες των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η ΕΕ ενθάρρυνε τον ASEAN να εφαρμόσει το καταστατικό της AICHR και να ευθυγραμμίσει τις μελλοντικές λειτουργίες της AICHR με τις αρχές του Παρισιού, προκειμένου να προστατεύονται τα ανθρώπινα δικαιώματα όλων των ατόμων στον ASEAN. Η ΕΕ προσβλέπει στη συνέχιση της συνεργασίας με τον ASEAN σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων και είναι έτοιμη να προσφέρει βοήθεια και να μοιραστεί την εμπειρία της σε αυτόν τον τομέα, μεταξύ άλλων για την περαιτέρω ανάπτυξη της AICHR.

Το 2009, η ΕΕ και η Αργεντινή, η Βραζιλία, η Χιλή και το Μεξικό αποφάσισαν να ενεργήσουν σε στενό συντονισμό στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, κυρίως στο πλαίσιο των διεθνών φόρουμ για τα ανθρώπινα δικαιώματα και ξεκίνησαν ενδελεχή διαβούλευση για τα θέματα αυτά. Επιπλέον, η ΕΕ ξεκίνησε διαλόγους για τα ανθρώπινα δικαιώματα με τη Βραζιλία καθώς και με την Κολομβία ενώ προέβη σε ενισχυμένο διάλογο με τη Χιλή. Ο πρώτος διάλογος για τα ανθρώπινα δικαιώματα με το Μεξικό θα αναπτυχθεί το 2010.

3. Ανθρώπινα δικαιώματα στα πλαίσια της ΚΠΑΑ

Οι προσπάθειες για να βελτιωθεί η ενσωμάτωση του Διεθνούς Ανθρωπιστικού Δικαίου (ΔΑΔ)⁵² και να συστηματοποιηθεί και να καταστεί λειτουργική η ενσωμάτωση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, του φύλου και των παιδιών που πλήττονται από ένοπλες συγκρούσεις (CAAC) σε όλα τα στάδια των αποστολών και των επιχειρήσεων ΚΠΑΑ συνεχίστηκαν με το διορισμό εμπειρογνομόνων επί ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε αποστολές και σε επιχειρήσεις και με τη συμπερίληψη στοιχείων σχετικών με τα ανθρώπινα δικαιώματα στον σχεδιασμό και στην εντολή ορισμένων αποστολών και επιχειρήσεων ΚΠΑΑ.

⁵² Το Συμβούλιο στα συμπεράσματά του (Δεκέμβριος 2009) επιβεβαίωσε τη δέσμευσή του να διασφαλίσει την εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών για το ΔΑΔ, καθώς και τη σημασία να συνεχιστεί η βελτίωση της ενσωμάτωσης του ΔΑΔ σε όλο το φάσμα της εξωτερικής δράσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης (έγγρ. 16842/09).

Συνέχισε να τονίζεται η σημασία της ενσωμάτωσης της διάστασης του φύλου, όπως και η εφαρμογή των αποφάσεων 1325, 1820, 1888 και 1889 του ΣΑΗΕ, καθώς και τα σχετικά έγγραφα πολιτικής της ΕΕ⁵³, ιδιαίτερα εν όψει της επίτευξης περισσότερο απτής επί τόπου προόδου, σύμφωνα με το ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου στις εξωτερικές σχέσεις της ΕΕ και την οικοδόμηση της ειρήνης / των εθνών. Τον Νοέμβριο του 2009, το Συμβούλιο συμφώνησε επί του εγγράφου «Εφαρμογή των αποφάσεων 1325 και 1820 στο πλαίσιο της εκπαίδευσης για τις αποστολές και επιχειρήσεις ΚΠΑΑ - συστάσεις για τη μελλοντική πορεία». Το έγγραφο περιλαμβάνει τις προβλεφθείσες δράσεις για τη βελτίωση της συνοχής και της ποιότητας της εκπαίδευσης πριν από την ανάπτυξη και της εκπαίδευσης του προσωπικού που αναπτύσσεται σε αποστολές και επιχειρήσεις ΚΠΑΑ.

4. Καταπολέμηση της ατιμωρησίας

Η καταπολέμηση της ατιμωρησίας αποτελεί ακρογωνιαίο λίθο της προσέγγισης της ΕΕ για την οικοδόμηση και τη διατήρηση της ειρήνης, της διεθνούς δικαιοσύνης και του κράτους δικαίου. Ως εκ τούτου, η στήριξη που παρέιχε η ΕΕ στο Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο (ΔΠΔ) παρέμεινε ισχυρή και ακλόνητη⁵⁴ και συνεκτιμήθηκε σε όλες τις εξωτερικές πολιτικές της ΕΕ, τόσο σε πλαίσιο ΚΕΠΠΑ όσο και ΚΠΑΑ. Η κοινότητα των ΜΚΟ εξακολούθησε να είναι πολύτιμος σύμμαχος στις προσπάθειες αυτές.

Η απόδοση δικαιοσύνης για διεθνή εγκλήματα και σοβαρές καταπατήσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων συνιστά σοβαρή πτυχή των σχέσεων με τους εταίρους μας. Η διεθνής ποινική δικαιοσύνη, την οποία ειδικότερα απονέμουν το ΔΠΔ και τα Διεθνή Ποινικά Δικαστήρια για την πρώην Γιουγκοσλαβία, τη Ρουάντα και τη Σιέρρα Λεόνε, διαδραματίζει ζωτικό ρόλο στη διατήρηση της ειρήνης και την ενίσχυση της διεθνούς και της τοπικής ασφάλειας. Αντλώντας ενθάρρυνση από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, η ΕΕ παραμένει προσηλωμένη στην προαγωγή της οικουμενικότητας ως μέρους της ισχυρής δέσμευσής της προς το Δικαστήριο· αυτή της η προσήλωση υλοποιείται μέσω διπλωματικών διαβημάτων, σεμιναρίων, της εισαγωγής ρητρών σε συμφωνίες της ΕΕ με τρίτες χώρες και μέσω στήριξης της κοινωνίας των πολιτών.

Συνεπώς, η ενασχόληση με παρελθούσες παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων και η πλήρης συνεργασία με το Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο για την Πρώην Γιουγκοσλαβία (ΔΠΔΓ)⁵⁵ θεωρείται ουσιώδους σημασίας για τη συμφιλίωση στα Δυτικά Βαλκάνια. Ως μέρος της υπό υλοποίησης δέσμευσης να προσαχθούν στη δικαιοσύνη πρόσωπα που κατηγορούνται για εγκλήματα πολέμου (PIFWC), η ΕΕ στηρίζει πλήρως τις αδιάλειπτες προσπάθειες εντοπισμού, αποδιοργάνωσης και διάλυσης των δικτύων τους και ειδικά τις προσπάθειες που σκοπό έχουν να δικάσει ο Ράντοβαν Κάραζιτς και να συλληφθεί ο Ράτκο Μλάντιτς σύμφωνα με το ψήφισμα του ΕΚ σχετικά με την εντολή του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου για την πρώην Γιουγκοσλαβία (2008/2290(INI)).

Η μη στρατιωτική αποστολή ΚΠΑΑ EULEX Kosovo έχει πλήρεις επιχειρησιακές δυνατότητες και έχει αρχίσει να ερευνά, να διώκει ποινικώς και να εκδικάζει υποθέσεις εγκλημάτων πολέμου, οργανωμένου εγκλήματος και διαφθοράς.

Έχει επίσης παρασχεθεί ειδική υποστήριξη για να διευκολυνθεί η μεταφορά τεχνογνωσίας από το ΔΠΔΓ στα εθνικά νομικά συστήματα των χωρών της πρώην Γιουγκοσλαβίας προκειμένου να μπορούν να αντιμετωπίζουν υποθέσεις εγκλημάτων πολέμου.

⁵³ Σφαιρική προσέγγιση της εφαρμογής από την ΕΕ των αποφάσεων 1325 και 1820 του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών για τις γυναίκες, την ειρήνη και την ασφάλεια, 15671/1/08 REV 1, και Εφαρμογή της απόφασης 1325 όπως ενισχύθηκε από την απόφαση 1820 του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών (ΣΑΗΕ) στο πλαίσιο της ΕΠΑΑ, 15782/3/08 REV 3.

⁵⁴ Η ΕΕ συνέχισε να παρέχει τη στήριξή της στο ΔΠΔ μέσω συμπερασμάτων του Συμβουλίου (Σουδάν, Κένυα και περιοχή των Μεγάλων Λιμνών) και δηλώσεων της Προεδρίας.

⁵⁵ Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε ψήφισμα σχετικά με την εντολή του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου για την πρώην Γιουγκοσλαβία (2008/2290(INI)) στις 12 Μαρτίου 2009 (P6_TA-PROV(2009)0136).

Το 2009 η μη στρατιωτική αποστολή ΚΠΑΑ EUPOL RD Congo ενισχύθηκε από μια πολυτομεακή ομάδα ειδικευμένη στην καταπολέμηση της σεξουαλικής βίας, προκειμένου να αντιμετωπισθεί η ατιμωρησία που επικρατεί στη ΛΔΚ. Θα πρέπει να εξετασθεί η περαιτέρω συμμετοχή της ΕΕ, ειδικά μετά την πρόσφατη υιοθέτηση της απόφασης 1888 του ΣΑΗΕ και των υπό εξέλιξη σχεδίων των ΗΕ να καθιερώσουν «μικτές συνθέσεις δικαστών» ως μεταβατικό μηχανισμό απόδοσης δικαιοσύνης.

Το 2009 σημειώθηκαν και άλλες σημαντικές εξελίξεις, όπως η έναρξη της πρώτης δίκης κατά του Tomas Lubanga (Ιανουάριος) και το πρώτο ένταλμα σύλληψης που εξέδωσε το ΔΠΔ κατά εν ενεργεία αρχηγού κράτους, του Omar Al Bashir του Σουδάν (Μάρτιος). , οι οποίες προκάλεσαν ισχυρές αντιδράσεις από την ΑΕ και τον αραβικό κόσμο. Προκειμένου να προστατευθεί το καταστατικό της Ρώμης, η ΕΕ αντέδρασε με διακριτικές και ταχείες ενέργειες. Η ΕΕ ζήτησε από τις ΗΠΑ να επαναδραστηριοποιηθούν.

Η ΕΕ εξακολουθεί να υποστηρίζει σθεναρά την έρευνα από τα ΗΕ σχετικά με τη δολοφονία του πρώην Λιβανέζου Πρωθυπουργού Rafic Hariri και άλλων, καθώς και το δικαστήριο που συνεστάθη για το λόγο αυτόν.

Η δίκη του Hissine Habré είναι επίσης ένα σημαντικό ζήτημα στο διάλογο μεταξύ της Σενεγάλης, της Αφρικανικής Ένωσης και της ΕΕ που θα αποτελέσει προηγούμενο για την προάσπιση της λογοδοσίας και για τον έλεγχο των συνηθειών ατιμωρησίας στις αφρικανικές χώρες. Έχει παρασχεθεί βοήθεια σε τεχνικό επίπεδο προς τις αρχές της Σενεγάλης για την προετοιμασία της δίκης.

Ένα άλλο εθνικό μέσο για την καταπολέμηση της ατιμωρησίας είναι η άσκηση διεθνούς δικαιοδοσίας. Στην 11η υπουργική συνεδρίαση της τρόικας με την ΑΕ τον Νοέμβριο του 2008 αναγνωρίστηκε ότι αυτό το ζήτημα έχει αρνητικές επιπτώσεις στις σχέσεις μεταξύ της ΕΕ και της ΑΕ. Κατόπιν τούτου, συνεστάθη ομάδα εμπειρογνομόνων για να διευκρινιστεί εκατέρωθεν το περιεχόμενο που δίνουν στη διεθνή δικαιοδοσία η ΑΕ και η ΕΕ, η οποία έτυχε υποστήριξης από το Μέσο Σταθερότητας. Η έκθεση της ομάδας υποβλήθηκε στην τρόικα τον Απρίλιο του 2009.

ΣΤ. ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΕΤΑΙΡΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΑΝΑ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

1. Παγίωση των σχέσεων με στρατηγικούς εταίρους

Η έκθεση για την εφαρμογή της ΕΣΑ αναφέρει ότι «η παγκοσμιοποίηση επιταχύνει τις μετατοπίσεις ισχύος». Κάτι τέτοιο μπορεί να αποκαλύψει ανομοιογένεια αξιών, μπορεί όμως να αποτελέσει και ευκαιρία για δημιουργία ή παγίωση εταιρικών σχέσεων με τους βασικούς πρωταγωνιστές της παγκόσμιας σκηνής, με βάση κοινά συμφέροντα και με οδηγό τις αξίες μας. Παλαιές και νέες δυνάμεις θα πρέπει όχι μόνο να καταστήσουν αποτελεσματικότερο το πολυμερές σύστημα αλλά και να επιδοθούν με ειλικρίνεια στη διατήρησή του.

Ηνωμένες Πολιτείες⁵⁶

Οι διατλαντικές σχέσεις εξακολουθούν να αποτελούν ακρογωνιαίο λίθο για την ΚΕΠΠΑ. Καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, η ΕΕ και οι ΗΠΑ συνέχισαν να διαβουλεύονται στενά για περιφερειακά ζητήματα. Δόθηκε εκ νέου έμφαση στο Ιράν, στην ειρηνευτική διαδικασία στη Μέση Ανατολή, στο Αφγανιστάν, στο Πακιστάν και στα Δυτικά Βαλκάνια, ειδικότερα δε στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη. Υπήρξε στενή συνεργασία στον τομέα της αντιμετώπισης της τρομοκρατίας, όπου οι συζητήσεις περιέλαβαν και την εκκρεμούσα διακοπή λειτουργίας του κέντρου κράτησης στο Γκουαντάναμο καθώς και την οικονομική κρίση, περιλαμβανομένου του G8 και του G20⁵⁷.

Η άτυπη σύνοδος κορυφής ΕΕ-ΗΠΑ στην Πράγα (5 Απριλίου 2009) έδωσε την ευκαιρία για μια πρώτη πολιτική επαφή μεταξύ των ηγετών της ΕΕ και του νέου Προέδρου των ΗΠΑ. Στην επίσημη σύνοδο κορυφής ΕΕ-ΗΠΑ (Ουάσιγκτον, Νοέμβριος 2009) εξετάστηκαν σύνθετα παγκόσμια ζητήματα που αντιμετωπίζουν η ΕΕ και οι ΗΠΑ, όπως οικονομικά/χρηματοπιστωτικά θέματα, η αλλαγή του κλίματος, η κυβερνοασφάλεια, οι προκλήσεις στην πολιτική ανάπτυξης και στην εξωτερική πολιτική. Σημαντικό αποτέλεσμα της συνόδου αυτής υπήρξε η δημιουργία του Συμβουλίου Ενέργειας ΕΕ-ΗΠΑ, για την αντιμετώπιση θεμάτων όπως η παγκόσμια ενεργειακή ασφάλεια, οι νέες τεχνολογίες και η έρευνα. Μεταξύ των λοιπών αποτελεσμάτων περιλαμβάνονται μια δήλωση σχετικά με το διάλογο και τη συνεργασία για την ανάπτυξη, η οποία θέτει τις βάσεις για περαιτέρω συνεργασία όσον αφορά ορισμένες πτυχές της πολιτικής για την ανάπτυξη.

Σε Διακήρυξη για τη μη διάδοση και τον αφοπλισμό τίθενται σημαντικοί κοινοί στόχοι σε αυτόν τον τομέα. Ταυτόχρονα, αναγνωρίστηκαν τα κοινωνικά και οικονομικά πλεονεκτήματα των θεωρήσεων για ταξίδια σε ασφαλές περιβάλλον μεταξύ των δύο εταίρων. Αμφότερα τα μέρη επιβεβαίωσαν τη δέσμευσή τους να συνεργασθούν για να καταργηθούν πλήρως οι θεωρήσεις για τα ταξίδια μεταξύ της ΕΕ και των ΗΠΑ το συντομότερο δυνατόν και να αυξηθεί η ασφάλεια για τους ταξιδιώτες.

Ρωσική Ομοσπονδία⁵⁸

Μετά από τις δυσκολίες που δημιούργησε η σύγκρουση στη Γεωργία τον Αύγουστο του 2008 και, στη συνέχεια, η κρίση του αερίου τον Ιανουάριο του 2009, η ΕΕ αναθέρμανε τις σχέσεις της με τη Ρωσία στη βάση της προώθησης των ενδιαφερόντων και των αξιών της ΕΕ. Δεδομένου ότι η Ρωσία αποτελεί στρατηγικό εταίρο της ΕΕ στην παγκόσμια σκηνή, είναι προς το συμφέρον της τελευταίας να ενταχθεί περισσότερο η Ρωσία στο διεθνές σύστημα με κανόνες και να συνεργαστεί με την ΕΕ επί θεμάτων παγκοσμίου ενδιαφέροντος όπως η αλλαγή του κλίματος, η τρομοκρατία, το οργανωμένο έγκλημα και η ενεργειακή ασφάλεια. Η ΕΕ και η Ρωσία έχουν κοινό ενδιαφέρον να συνεργάζονται για να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά πολλά από τα διεθνή ζητήματα που ιεραρχούνται ψηλά στο ενωσιακό θεματολόγιο ΚΕΠΠΑ, όπως το Ιράν, η Μέση Ανατολή, το Αφγανιστάν, και οι χρόνιες διενέξεις στην κοινή μας γειτονιά. Προκειμένου να προχωρήσει το θεματολόγιο, η ΕΕ επέλεξε την προσέγγιση της συμμετοχής βάσει αρχών: αναζητούμε δηλαδή ευκαιρίες για να αναπτύξουμε τις σχέσεις μας με τη Ρωσία όπου είναι δυνατόν, εμμένουμε όμως στις αρχές μας όπου είναι απαραίτητο.

⁵⁶ Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε ψήφισμα σχετικά με την κατάσταση όσον αφορά τις διατλαντικές σχέσεις (2008/2199(INI)) στις 26 Μαρτίου 2009 (P6_TA-PROV(2009)0193).

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε ψήφισμα σχετικά με την Προετοιμασία της συνόδου του Διατλαντικού Οικονομικού Συμβουλίου και της συνάντησης κορυφής ΕΕ/ΗΠΑ (2 και 3 Νοεμβρίου 2009) στις 22 Οκτωβρίου 2009 (P7_TA-PROV(2009)0058).

⁵⁷ Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε ψήφισμα σχετικά με τον επαναπατρισμό και την επανεγκατάσταση των κρατουμένων του κέντρου κράτησης του Γκουαντάναμο στις 4 Φεβρουαρίου 2009 (P6_TA-PROV(2009)0045).

⁵⁸ Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε ψήφισμα σχετικά με τη Σύνοδο Κορυφής ΕΕ-Ρωσίας της 18ης Νοεμβρίου 2009 στη Στοκχόλμη στις 12 Νοεμβρίου 2009 (P7_TA-PROV(2009)0064).

Ο διάλογος ΕΕ-Ρωσίας για διεθνή θέματα -τόσο διμερώς όσο και στα διεθνή φόρουμ- είναι εκτενής και εντατικός και διευρύνεται συνεχώς τα τελευταία χρόνια. Το 2009 πραγματοποιήθηκαν τουλάχιστον 35 επίσημες συνεδριάσεις πολιτικού διαλόγου.

Οι διαπραγματεύσεις για μια νέα συμφωνία ΕΕ-Ρωσίας συνεχίστηκαν και το 2009 πραγματοποιήθηκαν πέντε γύροι διαπραγματεύσεων. Σύμφωνα με όσα συμφωνήθηκαν σε κοινή δήλωση ΕΕ-Ρωσίας στη Σύνοδο Κορυφής ΕΕ-Ρωσίας τον Ιούνιο του 2008, στόχος είναι να συναφθεί μια στρατηγική συμφωνία που θα παρέχει ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο σχέσεων ΕΕ-Ρωσίας για το εγγύς μέλλον και θα συντελεί στην ανάπτυξη του δυναμικού της σχέσης μας.

Η εν λόγω συμφωνία θα πρέπει να προβλέπει μια ενισχυμένη νομική βάση και νομικά δεσμευτικές αναλήψεις υποχρεώσεων που θα καλύπτουν όλους τους βασικούς τομείς της σχέσης, όπως περιλαμβάνονται στους τέσσερις κοινούς χώρους ΕΕ-Ρωσίας και στους οδικούς τους χάρτες που συμφωνήθηκαν στη Σύνοδο Κορυφής της Μόσχας τον Μάιο του 2005. Για την ΕΕ, βασική παράμετρος είναι να εξασφαλιστεί ισορροπημένη πρόοδος σε όλους τους τομείς των διαπραγματεύσεων.⁵⁹

Στον τομέα της εξωτερικής ασφάλειας, η συνεισφορά της Ρωσίας στη στρατιωτική επιχείρηση ΚΠΑΑ της ΕΕ EUFOR Tchad/RCA συνεχίστηκε με 4 ελικόπτερα και 120 άτομα προσωπικό μέχρι τη λήξη της αποστολής το Μάρτιο του 2009.

Επρόκειτο για ένα καλό παράδειγμα αποτελεσματικής συνεργασίας στον τομέα της διαχείρισης κρίσεων. Ο συντονισμός με τη θαλάσσια αποστολή ΚΠΑΑ EUNAVFOR Atalanta για την καταπολέμηση της πειρατείας στα ανοικτά των ακτών της Σομαλίας κατά τη διάρκεια του 2009 συνιστά επίσης πολύ θετική εξέλιξη. Επιπλέον, στη Σύνοδο Κορυφής της Στοκχόλμης για την ΕΕ-Ρωσία τον Νοέμβριο του 2009 αποφασίστηκε η επανέναρξη διερευνητικών συζητήσεων για μια συμφωνία- πλαίσιο συμμετοχής με θέμα τη ρωσική συμμετοχή σε επιχειρήσεις της ΕΕ για τη διαχείριση κρίσεων. Οι πρώτες άτυπες επαφές σχετικά πραγματοποιήθηκαν τον Δεκέμβριο του 2009 και αναμένεται να συνεχίσουν το 2010.

Τα ανθρώπινα δικαιώματα, τη δημοκρατία και το κράτος δικαίου, οι εσωτερικές εξελίξεις στη Ρωσία συνέχισαν να προκαλούν ανησυχίες το 2009. Τούτο αφορά ιδιαίτερα την κατάσταση στο βόρειο Καύκασο. Ωστόσο, σημειώθηκαν επίσης ορισμένες εξελίξεις στη Ρωσία στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στις οποίες περιλαμβάνεται η κύρωση του Πρωτόκολλο αριθ. 14 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Το Σεπτέμβριο του 2009, ο Πρόεδρος Μεντβέντεφ υπέγραψε διάταγμα για τη δημιουργία του αξιώματος του Προεδρικού Επιτρόπου για τα δικαιώματα των παιδιών.

Κίνα

Η σημασία του ρόλου της Κίνας στην παγκόσμια σκηνή και της γενικής επιρροής της στις παγκόσμιες υποθέσεις συνέχισαν να αυξάνονται σημαντικά το 2009. Η ΕΕ χαιρετίζει την επανεμφάνιση της Κίνας, θεωρώντας ότι η προσήλωσή της στις παγκόσμιες υποθέσεις έχει τεράστια σημασία για την παγκόσμια σταθερότητα και ενθαρρύνει συνεχώς την Κίνα να διαδραματίσει εποικοδομητικό ρόλο στις διεθνείς σχέσεις.

Πιο συγκεκριμένα, η ΕΕ συνέχισε να προτρέπει την Κίνα να αναλάβει το μερίδιο που της αναλογεί στην προώθηση της περιφερειακής σταθερότητας και να δραστηριοποιηθεί ενεργά στην αναζήτηση λύσεων σε περιφερειακές κρίσεις. Όσον αφορά τις σχέσεις ηπειρωτικής Κίνας και Ταϊβάν, η ΕΕ προέτρεψε τις δύο πλευρές να επιλύσουν τις διαφορές τους με ειρηνικό τρόπο και με διάλογο, επιδοκίμασε δε την περαιτέρω πρόοδο που σημείωσαν κατά τις συνομιλίες τους το 2009.

⁵⁹ Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε ψήφισμα σχετικά με σύσταση προς το Συμβούλιο για τη νέα συμφωνία ΕΕ-Ρωσίας στις 2 Απριλίου 2009 (έγγρ. ΕΚ Ρ6_ΤΑ(2009)0215).

Οι σχέσεις ΕΕ-Κίνας ήταν γενικά ομαλές ύστερα από τα γεγονότα του 2008. Ο πολιτικός διάλογος παρέμεινε ο κύριος δίαυλος για τη συνέχιση της στρατηγικής εταιρικής σχέσης ΕΕ-Κίνας. Οι διαπραγματεύσεις για τη συμφωνία εταιρικής σχέσης και συνεργασίας που ξεκίνησαν το 2007 σημείωσαν ικανοποιητική πρόοδο, ιδίως όσον αφορά το πολιτικό σκέλος. Η συνεργασία συνεχίστηκε επίσης σε πληθώρα τομεακών διαλόγων, που υπερβαίνουν τους 56· σε αυτούς περιλαμβάνονται εκείνοι που καλύπτουν εμπορικά και οικονομικά θέματα.

Το 2009 πραγματοποιήθηκαν δύο έκτακτες σύνοδοι κορυφής (δεδομένου ότι η πρώτη, που πραγματοποιήθηκε στην Πράγα στις 20 Μαΐου, ήταν στην πραγματικότητα η εκ νέου σύγκληση της συνόδου κορυφής του 2008 που είχε αναβληθεί) και σηματοδότησαν την εκ νέου δέσμευση των δύο πλευρών. Και οι δύο σύνοδοι κορυφής επικεντρώθηκαν γενικά στις σχέσεις ΕΕ-Κίνας και ειδικότερα στην αντιμετώπιση παγκόσμιων προκλήσεων όπως η χρηματοπιστωτική και η οικονομική κρίση, η αλλαγή του κλίματος και οι περιφερειακές και διεθνείς καταστάσεις. Στη δεύτερη σύνοδο κορυφής που πραγματοποιήθηκε στη Nanjing στις 30 Νοεμβρίου, η ΕΕ έδωσε προτεραιότητα στην αλλαγή του κλίματος εν όψει της διάσκεψης της Κοπεγχάγης για την αλλαγή του κλίματος, καθώς και στο μέλλον των διμερών σχέσεων τις παραμονές της έναρξης ισχύος της Συνθήκης της Λισσαβώνας.

Δύο γύροι διαλόγου ΕΕ-Κίνας για τα ανθρώπινα δικαιώματα και διάφορα διαβήματα και δημόσιες δηλώσεις έδωσαν τη δυνατότητα στην ΕΕ να συνεχίσει να εκφράζει τις ανησυχίες της σχετικά με την επιδείνωση της κατάστασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Κίνα: ευρεία χρήση της θανατικής ποινής (συμπεριλαμβανομένης της πρώτης εκτέλεσης πολίτη της ΕΕ μετά από μισό αιώνα, του διανοητικά πάσχοντος Βρετανού πολίτη Akmal Shaikh), καταστολή των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, περιορισμοί στην άσκηση της ελευθερίας του συνεταιρίζεσθαι, των πεποιθήσεων και της έκφρασης και αυξανόμενες πιέσεις στο νομικό επάγγελμα (περιλαμβανομένης της 11ούς κάθειρξης του κ. Liu Xiaobo και της εξαφάνισης του κ. Gao Zhisheng). Σε αυτή τη συνάρτηση, η αξιολόγηση του διαλόγου ΕΕ-Κίνας που διεξήχθη το 2009 για τα ανθρώπινα δικαιώματα σε διαβούλευση με την κοινωνία των πολιτών θα πρέπει να βελτιώσει την ικανότητά μας να εξασφαλίζουμε ότι ο διάλογος θα παραμένει προσανατολισμένος σε περισσότερα αποτελέσματα.

Ινδία

Η στρατηγική εταιρική σχέση με την Ινδία είναι πολύ σημαντική για την ΕΕ, γεγονός που υπογραμμίστηκε για μια ακόμη φορά κατά τη διάρκεια της δέκατης Συνόδου Κορυφής ΕΕ-Ινδίας που πραγματοποιήθηκε στις 6 Νοεμβρίου 2009. Αν και η σχέση με την Ινδία είναι θετική από μερικές απόψεις (εμπορικά/οικονομικά θέματα), πρέπει ακόμα να αναπτυχθεί περαιτέρω όσον αφορά τις πολιτικές ανταλλαγές και τη συνεργασία για την αντιμετώπιση κοινών προκλήσεων (περιφερειακά ζητήματα συμπεριλαμβανομένου του Αφγανιστάν, τρομοκρατία, αλλαγή του κλίματος/ενέργεια, κυβερνοασφάλεια, οικονομικές κρίσεις, μη διάδοση). Ειδικότερα, η αντιμετώπιση της τρομοκρατίας και η οικοδόμηση και διατήρηση της ειρήνης είναι πλέον θέματα ώριμα για αυξημένη συνεργασία.

Οι σχέσεις μεταξύ ΕΕ-Ινδίας θα μπορούσαν να ωφεληθούν από σαφέστερη ιεράρχηση και εξορθολογισμό της μερικές φορές επιβαρημένου θεματολογίου. Αφετέρου, η έντονη πολιτική προτίμηση της Ινδίας για σχέσεις της με μεμονωμένα κράτη μέλη έναντι των σχέσεων της με την ΕΕ, απέτρεψε το Δελχί να προχωρήσει ευαίσθητα θέματα μαζί με την ΕΕ. Τώρα που η Συνθήκη της Λισσαβώνας έχει τεθεί σε ισχύ και με το διορισμό νέου Υπατου Εκπροσώπου/Αντιπροέδρου (ΥΕ/ΑΠ), δίδεται ευκαιρία για περαιτέρω βελτίωση της παρουσίας της πολιτικής ατζέντας της ΕΕ και των δράσεων της στην περιοχή.

Η Ινδία διατηρεί κριτικό βλέμμα για την εμπλοκή της ΕΕ στο Πακιστάν, ειδικότερα μετά από τις επιθέσεις στο Mumbai. Ως εκ τούτου, η ΕΕ βρίσκεται αντιμέτωπη με μια διπλή πρόκληση για το μέλλον: να πείσει τους Ινδούς ότι η εμπλοκή της ΕΕ στο Πακιστάν είναι προς όφελος της Ινδίας και να πείσει τους Πακιστανούς ότι η κύρια απειλή για αυτούς δεν προέρχεται από την Ινδία (αλλά από τις εξτρεμιστικές δυνάμεις που υπονομεύουν τη χώρα τους εκ των έσω). Στην επόμενη σύνοδο κορυφής που θα πραγματοποιηθεί στις Βρυξέλλες το δεύτερο εξάμηνο του 2010, η ΕΕ θα πρέπει να προσπαθήσει να ανταποκριθεί στις φιλοδοξίες της Ινδίας να θεωρηθεί διεθνής παράγοντας και αυτόνομος στρατηγικός εταίρος.

Μετά από τη θετική απόφαση για πυρηνική συνεργασία με την Ινδία που έλαβε η Ομάδα Προμηθευτών Πυρηνικών Υλικών το 2008, η οποία συνδέεται με ορισμένους όρους, η ΕΕ έχει ξεκινήσει διαπραγματεύσεις για συμφωνία Ευρατόμ, ενώ ορισμένα κράτη μέλη της ΕΕ θα συνεχίσουν να παρακολουθούν με προσοχή την εφαρμογή από την Ινδία όλων των προθέσεων που εξεδήλωσε ενώπιον της Ομάδας Προμηθευτών Πυρηνικών Υλικών.

Μεξικό⁶⁰

Το Μεξικό ενισχύει το ρόλο του ως αναδυόμενη οικονομική δύναμη και ως συνεχώς σημαντικότερος παράγοντας στην παγκόσμια σκηνή, δικαιολογώντας συνεπώς τη θέση του ως «στρατηγικού εταίρου» της ΕΕ.

Οι σχέσεις ΕΕ-Μεξικού ενισχύονται βαθμιαία από το 2004. Το 2008 η ΕΕ αποφάσισε να προσδώσει στο Μεξικό καθεστώς στρατηγικού εταίρου (ΣΕ). Στο Κοινό Συμβούλιο στην Πράγα (Μάιος 2009) παρουσιάστηκε στο Μεξικό ένα Κοινό Εκτελεστικό Σχέδιο με συγκεκριμένες δράσεις για την υλοποίηση του ΣΕ. Οι εργασίες συνεχίζονται έκτοτε, με σκοπό να υποβληθεί ένα οριστικοποιημένο Κοινό Εκτελεστικό Σχέδιο πριν από τη Σύνοδο Κορυφής.

Το 2010 θα είναι κρίσιμο έτος για το Μεξικό, μετά από ένα πολύ δύσκολο 2009 (επιδημία Η1Ν1, σοβαρές συνέπειες από την οικονομική κρίση, αύξηση της βίας που συνδέεται με τον πόλεμο κατά των ναρκωτικών και μεγάλη ξηρασία). Οι δείκτες εντούτοις δείχνουν ότι η οικονομία αναμένεται να σημειώσει βελτίωση εφέτος και η ημερήσια διάταξη για τις μεταρρυθμίσεις του Προέδρου Calderón εντείνεται.

Όσον αφορά τις σχέσεις ΕΕ-Μεξικού, σημαντικά γεγονότα θα σηματοδοτήσουν το 2010, ειδικότερα η διμερής Σύνοδος Κορυφής (16 Μαΐου 2010), η υλοποίηση της στρατηγικής εταιρικής μας σχέσης και ο εορτασμός των 10 ετών από την έναρξη ισχύος της Συνολικής Συμφωνίας. Στα τέλη του 2010, το Μεξικό θα φιλοξενήσει επίσης την επόμενη Διάσκεψη των Μερών της σύμβασης του ΟΗΕ για τη κλιματική αλλαγή.

Βραζιλία⁶¹

Η στρατηγική εταιρική σχέση με τη Βραζιλία ξεκίνησε έναν εκτενή πολιτικό διάλογο με τη μεγαλύτερη χώρα της Νότιας Αμερικής και έναν από τους βασικούς αναδυόμενους παράγοντες του πολυπολικού κόσμου του 21ου αιώνα. Το 2009 πραγματοποιήθηκε συνεδρίαση των πολιτικών διευθυντών (τον Μάρτιο στην Πράγα) και η 3η Σύνοδος Κορυφής ΕΕ-Βραζιλίας (τον Οκτώβριο στη Στοκχόλμη). τα θέματα της ατζέντας εστιάστηκαν στην οικονομική κρίση, τις διεθνείς διαπραγματεύσεις για την αλλαγή του κλίματος και στα πιο επείγοντα περιφερειακά και διεθνή ζητήματα της περιόδου αυτής.

Το στοιχείο που καθιστά τη στρατηγική εταιρική σχέση με τη Βραζιλία τόσο σημαντική είναι το γεφύρωμα του χάσματος μεταξύ αναπτυγμένων και αναπτυσσόμενων χωρών. Εν προκειμένω, αφορά τις διεθνείς διαπραγματεύσεις για την αλλαγή του κλίματος, όπου η ΕΕ έχει προσεγγίσει τη Βραζιλία και θα συνεχίσει να το πράττει. Γενικότερα, η ΕΕ και η Βραζιλία συμφωνούν σε μια σειρά κοινών πολιτικών αξιών και θα συνεργαστούν για την προώθηση των αξιών αυτών στα κατάλληλα πολυμερή φόρουμ. Ειδικότερα, αξίζει να αναφερθούν οι τακτικές διαβουλεύσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα στη Γενεύη και στη Νέα Υόρκη.

Η ΕΕ θεωρεί σημαντικό να συνεχίσει να συνεργάζεται με τη Βραζιλία σε βασικά ζητήματα τόσο σε περιφερειακό όσο και σε διεθνές επίπεδο. Η ΕΕ χαιρετίζει τον ενεργό ρόλο της Βραζιλίας στην περιοχή της Νότιας Αμερικής και την ενθαρρύνει να συνεχίσει να διαδραματίζει πρωταγωνιστικό ρόλο για τη διασφάλιση της προαγωγής της δημοκρατίας και την αύξηση της ευημερίας μέσω μεγαλύτερης οικονομικής και πολιτικής ολοκλήρωσης. Αμφότερα τα μέρη συνέχισαν να εκφράζουν το ενδιαφέρον τους για μια συμφωνία σύνδεσης ΕΕ-Mercosur.

⁶⁰ Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε ψήφισμα σχετικά με τη Στρατηγική εταιρική σχέση ΕΕ-Μεξικού (2008/2289(INI)) στις 12 Μαρτίου 2009 (P6_TA-PROV(2009)0141)

⁶¹ Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε ψήφισμα σχετικά με τη στρατηγική εταιρική σχέση Ευρωπαϊκής Ένωσης-Βραζιλίας (2008/2288(INI)) στις 12 Μαρτίου 2009 (P6_TA-PROV(2009)0140)

Τέλος, η ΕΕ και η Βραζιλία εξέλιξαν περαιτέρω τις εργασίες τους για την κατάρτιση τριγωνικών σχεδίων συνεργασίας με ενδιαφερόμενες τρίτες χώρες, με σκοπό να τις βοηθήσουν να επιτύχουν τους Αναπτυξιακούς Στόχους της Χιλιετίας.

Ιαπωνία

Υπήρξε πρόοδος στην οικοδόμηση της στρατηγικής εταιρικής σχέσης ΕΕ-Ιαπωνίας που απαιτείται βάσει της Στρατηγικής Ασφάλειας της ΕΕ. Οι διαβουλεύσεις και ο πολιτικός διάλογος για διεθνή και παγκόσμια ζητήματα κοινού ενδιαφέροντος προχώρησαν το 2009, μεταξύ άλλων και με τη μορφή στρατηγικών διαλόγων για την Ανατολική και την Κεντρική Ασία.

Η στενή μας συνεργασία το 2009 κορυφώθηκε στη διμερή Σύνοδο Κορυφής που πραγματοποιήθηκε στην Πράγα στις 4 Μαΐου. Αυτό το γεγονός κατέδειξε ότι υπάρχει σημαντική σύγκλιση απόψεων όσον αφορά σχετικές με την ΚΕΠΠΑ πτυχές σε υποθέσεις διεθνούς ενδιαφέροντος: αμφότερες οι πλευρές εξέφρασαν ενδιαφέρον για τη συνέχιση της ανταλλαγής πληροφοριών και τη συνεργασία και αναγνώρισαν ότι υπάρχει περιθώριο για αύξηση της συνεργασίας για την ειρήνη και την ασφάλεια.

Παρότι έχει καθιερωθεί η διεξαγωγή διάλογου και διαβουλεύσεων για τα ανθρώπινα δικαιώματα δύο φορές το χρόνο, η ΕΕ συνέχισε να παροτρύνει την Ιαπωνία να θεσπίσει μορατόριουμ όσον αφορά τις εκτελέσεις, ειδικά μετά το διορισμό ενός νέου υπουργού δικαιοσύνης τον Σεπτέμβριο του 2009, ο οποίος ήταν μέλος της κοινοβουλευτικής ένωσης κατά της θανατικής ποινής.

Καναδάς

Το κορυφαίο γεγονός ήταν η Σύνοδος Κορυφής στην Πράγα τον Μάιο του 2009, όπου οι ηγέτες εστίασαν επίσης την προσοχή τους σε θέματα ΚΕΠΠΑ όπως το Αφγανιστάν, η Μέση Ανατολή και η ανατολική εταιρική σχέση. Η ετήσια υπουργική σύνοδος πραγματοποιήθηκε στην Οττάβα τον Οκτώβριο και περιέλαβε την ειρηνευτική διαδικασία στη Μέση Ανατολή, το Ιράν, την Ονδούρα, την Αϊτή και την Κούβα, το Σουδάν και το Νταρφούρ, το Αφγανιστάν/Πακιστάν, το Αρκτικό Συμβούλιο και την αμοιβαιότητα όσον αφορά τις θεωρήσεις, ιδιαίτερα την επαναφορά της απαίτησης από τον Καναδά θεωρήσεων για την Τσεχία. Το Νοέμβριο του 2009 συνεδρίασαν στην Οττάβα, με μικρή χρονική διαφορά μια μικτή επιτροπή συνεργασίας και η ομάδα συντονισμού υψηλού επιπέδου.

Νότιος Αφρική

Οι σχέσεις μεταξύ της ΕΕ και της Νότιας Αφρικής ενισχύθηκαν σημαντικά από την καθιέρωση της στρατηγικής εταιρικής σχέσης της ΕΕ-Νοτίου Αφρικής το 2007. Στο πλαίσιο του σχεδίου δράσης της εταιρικής σχέσης, ο πολιτικός διάλογος προήχθη σε επίπεδο ετήσιων Συνόδων Κορυφής και η τομεακή συνεργασία επεκτάθηκε για να περιλάβει ένα ευρύτατο φάσμα θεμάτων (όπως η έρευνα, το περιβάλλον και η ενέργεια, το διάστημα, οι μεταφορές, η μετανάστευση, η υγεία).

Στη δεύτερη Σύνοδο Κορυφής ΕΕ-Νοτίου Αφρικής, που πραγματοποιήθηκε για πρώτη φορά στη Νότιο Αφρική στις 11 Σεπτεμβρίου 2009, οικοδεσπότης ήταν ο Πρόεδρος Jacob Zuma. Η Σύνοδος Κορυφής έδωσε την ευκαιρία να αναπτυχθούν κοινές θέσεις για τα βασικά παγκόσμια ζητήματα (αλλαγή του κλίματος και μεταρρύθμιση των διεθνών χρηματοπιστωτικών οργανισμών) και για συγκρουσιακές καταστάσεις στην Αφρική και πέραν αυτής.

Κατά τη διάρκεια του 2009, δόθηκε νέα ώθηση στη συνεργασία με τη Νότιο Αφρική σε στρατηγικά ζητήματα όπως το περιβάλλον και η ενέργεια, συμπεριλαμβανομένης της δέσμευσης και αποθήκευσης του άνθρακα και των καθαρών τεχνολογιών άνθρακα. Σημειώθηκε επίσης πρόοδος όσον αφορά τη συνεργασία σε θέματα διαστήματος, με τη συμφωνία για παράταση του Ευρωπαϊκού Συστήματος Πλοήγησης με Υπέρθεση Γεωστατικών Δορυφόρων (EGNOS) πάνω από τη Νότιο Αφρική και την εγκατάσταση στοιχείων της επίγειας υποδομής του Galileo στη Νότιο Αφρική.

Η ΕΕ συνεχίζει να υποστηρίζει την Κοινότητα για την Ανάπτυξη της Μεσημβρινής Αφρικής (SADC) και τον διορισθέντα μεσολαβητή, τον Νοτιοαφρικανό Πρόεδρο Zuma, στις προσπάθειές τους να βρεθεί λύση στην κρίση στη Ζιμπάμπουε, μετά από τον σχηματισμό κυβέρνησης εθνικής ενότητας.

Z. ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ, ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΣΥΝΟΧΗ

1. Πρόληψη συγκρούσεων

Το δυνατό σημείο της ΕΕ όσον αφορά την πρόληψη συγκρούσεων εξακολουθεί να είναι η ικανότητά της να αντιμετωπίζει σφαιρικά τις διάφορες πτυχές αυτού του απαιτητικού και εκτενούς έργου, συγκεντρώνοντας ένα ευρύ φάσμα ενωσιακών μέσων («ήπιων εργαλείων»), ειδικότερα προληπτική διπλωματία, αναπτυξιακές πολιτικές και αναπτυξιακή βοήθεια, στήριξη για την ενδυνάμωση των δημοκρατικών θεσμών και του κράτους δικαίου, προώθηση της συμφιλίωσης και του διαλόγου και δημιουργία θεσμικών και εθνικών υποδομών στον τομέα της πρόληψης συγκρούσεων. Η ένταξη δράσεων για την πρόληψη συγκρούσεων σε αυτές τις δραστηριότητες είναι σημαντική και θα προαχθεί περαιτέρω. Το 2009 ξεκίνησαν οι εργασίες για σχέδιο δράσης της ΕΕ για τις καταστάσεις αστάθειας και συγκρούσεων, με σκοπό να αναπτυχθεί μια συνεκτικότερη προσέγγιση των οργάνων της ΕΕ και των κρατών μελών όσον αφορά το συνολικό κύκλο σχεδιασμού και υλοποίησης, συνδέοντας την ασφάλεια με τις αναπτυξιακές πολιτικές.

Η ετήσια έκθεση που εξέδωσε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τον Ιούνιο του 2009 με αντικείμενο τις δραστηριότητες της ΕΕ στο πλαίσιο της πρόληψης συγκρούσεων δίνει μια συνολική εικόνα των συνεχιζόμενων προσπάθειών της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε αυτόν τον τομέα. Το Νοέμβριο του 2009 ξεκίνησε διαδικασία ανασκόπησης, με την ευκαιρία της συμπλήρωσης το 2011 δέκα ετών από την έγκριση του Προγράμματος του Γκέτεμποργκ.

Σύμφωνα με την έκθεση για την εφαρμογή της ΕΣΑ, στην οποία διαπιστώθηκε ότι η ειρηνευτική διαμεσολάβηση δεν έχει επαρκώς αξιοποιηθεί από την ΕΕ, το ΣΓΥΕΣ της 16ης/17ης Νοεμβρίου 2009 ενέκρινε τη «Γενική Ιδέα για την ενίσχυση των δυνατοτήτων διαμεσολάβησης και διαλόγου της ΕΕ». Στη Γενική Ιδέα αναγνωρίζεται η σημασία της διαμεσολάβησης ως αποτελεσματικού και αποδοτικού εργαλείου για την πρόληψη, τη μετατροπή και την επίλυση συγκρούσεων και επιδιώκεται μια πιο επαγγελματική, συντονισμένη και εστιασμένη προσέγγιση εκ μέρους της ΕΕ. Μια τέτοια προσέγγιση θα επιτρέψει στην ΕΕ να ενισχύσει περαιτέρω την ικανότητά της να διαδραματίζει ενεργό ρόλο διεθνώς στον εν λόγω τομέα.

Πέραν των τακτικών επικαιροποιήσεων του κατάλογου επιτήρησης της ΕΕ, εκπονούνται συστηματικά, στο πλαίσιο της έγκαιρης προειδοποίησης, εκθέσεις και αξιολογήσεις σχετικά με τρέχοντες και ενδεχόμενους κινδύνους που αφορούν την ασφάλεια. Βελτιώθηκε η διάρθρωση της συνεργασίας και της δημιουργίας υποδομών στον τομέα των πληροφοριών ανοικτής πηγής, τόσο σε επίπεδο θεσμικών οργάνων όσο και σε εθνικό επίπεδο.

Εξετάστηκαν επίσης απειλές κατά της ασφάλειας, σε μακροπρόθεσμο και προληπτικό πλαίσιο, στους τομείς της ενέργειας, των φυσικών πόρων, της αλλαγής του κλίματος, της μη διάδοσης όπλων μαζικής καταστροφής και του λαθρεμπορίου φορητών όπλων και ελαφρού οπλισμού.

Ενισχύθηκε όλο και περισσότερο ο διάλογος, η δημιουργία ικανοτήτων και η συνεργασία με τον ΟΗΕ, περιφερειακούς οργανισμούς και μη κρατικούς φορείς, όσον αφορά την από κοινού έγκαιρη αντιμετώπιση προβλημάτων ασφάλειας και την ανάπτυξη κοινών προσεγγίσεων.

2. Ενοποίηση της ΚΠΑΑ⁶²

Πολιτικοστρατιωτικές συνέργειες στην ανάπτυξη δυνατοτήτων

Το Συμβούλιο επανέλαβε τη σημασία της σφαιρικής προσέγγισης της ΕΕ όσον αφορά τη διαχείριση κρίσεων και συμφώνησε το Νοέμβριο του 2009 να διερευνήσει τομείς στους οποίους οι συνέργειες στην ανάπτυξη και χρησιμοποίηση μη στρατιωτικών και στρατιωτικών δυνατοτήτων προσθέτουν αξία και ως εκ τούτου θα πρέπει να επιδιώκονται. Στους τομείς αυτούς περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, οι μεταφορές, οι επικοινωνίες, η ασφάλεια και η προστασία των δυνάμεων, η υλικοτεχνική υποστήριξη, οι διαστημικές δυνατότητες και η ιατρική υποστήριξη.

⁶² Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε ψήφισμα σχετικά με την Ευρωπαϊκή Στρατηγική Ασφάλειας και την ΕΠΑΑ (2008/2202(INI)) στις 19 Φεβρουαρίου 2009 (P6_TA-PROV(2009)0075).

Από παράδειγμα υλοποίησης πολιτικοστρατιωτικών συνεργειών αποτελεί το έργο που εκτελούν η Επιτροπή και ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Άμυνας (ΕΟΑ), σε συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου, με στόχο την ενοποίηση της θαλάσσιας επιτήρησης. Τον Οκτώβριο του 2009 η Επιτροπή εξέδωσε σχετικές ανακοινώσεις και η Ομάδα σοφών συντακτών του ΕΟΑ κυκλοφόρησε ενδιάμεση έκθεση για το έργο τους, ενώ η τελική έκθεση υπεβλήθη τον Απρίλιο του 2010. Άλλο συγκεκριμένο παράδειγμα πολιτικοστρατιωτικής συνέργειας είναι η απόφαση του Συμβουλίου, του Νοεμβρίου 2009, να δημιουργήσει ομάδα Ευρωπαίων εμπειρογνομόνων σε θέματα μεταρρύθμισης του τομέα της ασφάλειας.

Μη στρατιωτικές δυνατότητες

Συνεχίστηκαν οι εργασίες σχετικά με το Μη Στρατιωτικό Πρωταρχικό Στόχο 2010. Οι μη στρατιωτικές δυνατότητες αποτέλεσαν αντικείμενο συζητήσεων σε διάφορα επίπεδα. Κατά συνέπεια, τον Ιούνιο του 2009 το Συμβούλιο έδωσε έμφαση σε σχέδια και προτάσεις που αφορούσαν την ταχεία ανάπτυξη, τους ανθρώπινους πόρους, τον εξοπλισμό και τη χρηματοδότηση (συμπεριλαμβανομένης ενδεχόμενης απόφασης να δημιουργηθούν μόνιμες δυνατότητες αποθήκευσης για την ΕΕ), ενώ υπογράμμισε τη σημασία ενός καλά συντονισμένου πλαισίου ανάπτυξης δυνατοτήτων.

Πραγματοποιήθηκαν σημαντικές εργασίες για διάφορα θέματα, συμβάλλοντας στην ενίσχυση της ικανότητας της ΕΕ να αντιδρά ταχέως σε κρίσεις, μεταξύ άλλων και για τη στήριξη διπλωματικών προσπαθειών της ΕΕ. Η υλοποίηση της διαδικασίας σύστασης των Ομάδων Μη Στρατιωτικής Αντίδρασης (CRT) συνεχίστηκε⁶³ με την παρουσίαση αναθεωρημένης γενικής ιδέας που προβλέπει, μεταξύ άλλων, την αύξηση του τελικού μεγέθους της ομάδας στους 200 εμπειρογνώμονες καθώς και την ευθυγράμμιση, στο μέτρο του δυνατού, των πρακτικών λεπτομερειών που αφορούν τις CRT με τις πρακτικές λεπτομέρειες που ισχύουν για την ομάδα εμπειρογνομόνων της ΕΕ σε θέματα μεταρρύθμισης του τομέα της ασφάλειας. Επίσης η Επιτροπή θα έχει τώρα πρόσβαση στην ομάδα.

Η ικανότητα ταχείας αντίδρασης βελτιώθηκε με αποφάσεις να ενισχυθούν οι Ομάδες Μη Στρατιωτικής Αντίδρασης, να εγκατασταθεί προσωρινή αποθήκη στο πλαίσιο της ΑΑΕΕ στη Βοσνία - Ερζεγοβίνη πριν από τον Ιανουάριο του 2010 και να δρομολογηθούν προπαρασκευαστικές εργασίες για την εγκατάσταση πιθανόν μόνιμου χώρου αποθήκευσης ενόψει ταχείας και τακτικής ανάπτυξης. Ως το τέλος του 2009 σημειώθηκε πρόοδος και σε πολλά άλλα θέματα, όπως η έγκριση της πρώτης ετήσιας έκθεσης διδαγμάτων της μη στρατιωτικής ΕΠΑΑ (Δεκέμβριος 2009), η συνεχής ανάπτυξη του λογισμικού περιβάλλοντος «Goalkeeper» (μέσο διαχείρισης της μη στρατιωτικής δυνατότητας)⁶⁴, η έγκριση αναθεωρημένης και βελτιωμένης γενικής ιδέας για αποστολές αστυνομικής ενίσχυσης (διασύνδεση με το ευρύτερο κράτος δικαίου)⁶⁵ και η συμφωνία ενίσχυσης της κατάρτισης σε θέματα φύλου και ανθρωπίνων δικαιωμάτων για τις αποστολές και επιχειρήσεις ΚΠΑΑ με στόχο την περαιτέρω εφαρμογή των αποφάσεων 1325 και 1820 του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών.

Στρατιωτικές Δυνατότητες

Στο πλαίσιο της διαδικασίας για τον Πρωταρχικό Στόχο 2010 και κατόπιν της έγκρισης το Δεκέμβριο του 2008 δήλωσης για την ενίσχυση των δυνατοτήτων, συνεχίστηκαν οι εργασίες σε διάφορους φορείς, ειδικότερα στον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Άμυνας, ώστε να ενδυναμωθεί η ικανότητα διαχείρισης κρίσεων της ΕΕ. Το Συμβούλιο έλαβε γνώση του νέου Καταλόγου Δυνάμεων το Μάιο του 2009. Περιλαμβάνει αναθεωρημένες συνεισφορές των κρατών μελών, χάρις στις οποίες καλύφθηκαν δύο περιπτώσεις ελλείψεων στρατιωτικών δυνατοτήτων και αντιμετωπίστηκαν εν μέρει άλλες δώδεκα περιπτώσεις ελλείψεων.

Ο ΕΟΑ σε συνεργασία με τη Στρατιωτική Επιτροπή της ΕΕ (EUMC) ξεκίνησε εργασίες για την επικαιροποίηση του Σχεδίου Ανάπτυξης Δυνατοτήτων. Οι εργασίες για την επικαιροποίηση του Σχεδίου Ανάπτυξης Δυνατοτήτων. Παράλληλα, συνεχίστηκαν οι εργασίες που εκτελούν ο ΕΟΑ και η EUMC όσον αφορά τις δώδεκα επιλεγμένες δράσεις προτεραιότητας του Σχεδίου Ανάπτυξης Δυνατοτήτων. Σημειώθηκε πρόοδος ως προς τις στρατιωτικές γενικές ιδέες της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης της έγκρισης από την EUMC το Μάιο της γενικής ιδέας για τις ειδικές επιχειρήσεις, του εννοιολογικού πλαισίου για τις στρατιωτικές πληροφορίες από ανθρώπινο υλικό σε στρατιωτικές επιχειρήσεις υπό την ηγεσία της ΕΕ, της γενικής ιδέας του δικτύου υπολογιστών και της γενικής ιδέας εφαρμογής αναπτύξιμης επιχειρησιακής βάσης (DOB) της EUFOR.

⁶³ Η αναθεωρημένη γενική ιδέα για τις Ομάδες Μη Στρατιωτικής Αντίδρασης (CRT) εγκρίθηκε από την ΕΠΑ το Νοέμβριο 2009.

⁶⁴ Δύο εφαρμογές κυκλοφόρησαν στο διαδίκτυο (<https://esdp.consilium.europa.eu>).

⁶⁵ Στην επιτροπή πολιτικής διαχείρισης κρίσεων έγινε επίσης εισαγωγική παρουσίαση των γενικών αρχών που διέπουν την αναλυτική ικανότητα αποστολών.

Τα κράτη μέλη επιβεβαίωσαν εκ νέου ότι είναι αποφασισμένα να διατηρήσουν τις υψηλές φιλοδοξίες της ΕΕ όσον αφορά τις δυνατότητες ταχείας αντίδρασης. Η γενική ιδέα της στρατιωτικής ταχείας αντίδρασης αναθεωρήθηκε τον Ιανουάριο. Καθορίζει τώρα το χρόνο της στρατιωτικής ταχείας αντίδρασης ως περίοδο πέντε έως τριάντα ημερών από την έγκριση της γενικής ιδέας διαχείρισης κρίσης μέχρι την έναρξη των επιχειρήσεων στο χώρο κοινών επιχειρήσεων. Στις διασκέψεις συντονισμού των μάχιμων μονάδων τον Απρίλιο και τον Οκτώβριο, τα κράτη μέλη επιβεβαίωσαν τις δεσμεύσεις τους και υπέβαλαν νέες προσφορές που επέτρεψαν τη διατήρηση δύο μάχιμων μονάδων σε εφεδρεία μέχρι το τέλος του 2011. Το Νοέμβριο το Συμβούλιο συμφώνησε επί εγγράφου που περιέχει κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την ενίσχυση της ευελιξίας και της χρησιμοποίησης των Μάχιμων Μονάδων της ΕΕ. Διασκέψεις σχετικά με την ταχεία θαλάσσια αντίδραση και την ταχεία αεροπορική αντίδραση πραγματοποιήθηκαν τον Απρίλιο και τον Οκτώβριο του 2009.

Συνεχίζεται ο προβληματισμός σχετικά με τρόπους ενίσχυσης της διάθεσης ευρωπαϊκών δυνατοτήτων μετά το 2010, μεταξύ άλλων όσον αφορά την ανάγκη περισσότερων συνεργειών μεταξύ των διαδικασιών ανάπτυξης των στρατιωτικών και μη στρατιωτικών δυνατοτήτων της ΕΕ.

Διδάγματα και βέλτιστες πρακτικές της μη στρατιωτικής ΚΠΑΑ

Η ΕΕ επιδιώκει συνεχώς να βελτιώνει την αποτελεσματικότητα και την ικανότητα ταχείας αντίδρασης των μέσων της, με βάση την πείρα που έχει αποκτήσει από τις πολυάριθμες αποστολές της. Υπάρχουν δύο κύρια διδάγματα που πρέπει να εξεταστούν περαιτέρω σε πολιτικό επίπεδο και δύο διδάγματα στα οποία πρέπει να δοθεί πρακτικότερη συνέχεια. Πρώτον τα πολιτικά ζητήματα: Οι αποστολές ΚΠΑΑ είναι ένα σημαντικό μέσο της ΚΕΠΠΑ αλλά δεν αποτελούν υποκατάστατο της πολιτικής και πρέπει να ενσωματώνονται στη συνολική στρατηγική της ΕΕ έναντι μιας χώρας ή περιοχής. Η ΚΠΑΑ είναι δρόμος διπλής κατεύθυνσης: σαφή μέτρα προόδου πρέπει να επιδιώκονται σε στρατηγικό επίπεδο με το κράτος υποδοχής πριν και κατά την ανάπτυξη αποστολής ώστε να εξασφαλίζεται στήριξη και συνέχεια. Επίσης, για να εξακολουθήσει η μη στρατιωτική ΚΠΑΑ να αποτελεί αποτελεσματικό και αξιόπιστο μέσο, θα πρέπει να υπάρξει πολιτική αλλαγή στην εστίαση, η οποία θα πρέπει να μεταστραφεί από την επιτυχή ανάπτυξη στην επιτυχή υλοποίηση. Δεδομένου ότι η ζήτηση για την αντιμετώπιση κρίσεων ολοένα αυξάνεται, η ΕΕ αντιμετωπίζει ανεπάρκεια διαθέσιμων εμπειρογνομόνων. Σε αντίθεση με τις στρατιωτικές επιχειρήσεις, οι μη στρατιωτικές αποστολές βασίζονται συνήθως σε εθελοντική διάθεση δυνάμεων. Ωστόσο, τα μη στρατιωτικά πεδία επιχειρήσεων δεν είναι εντελώς ακίνδυνα. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της πρέπει, συνεπώς, να καλύψουν το συνεχώς αυξανόμενο χάσμα όσον αφορά την ανάπτυξη μεταξύ των εγκριθέντων και των πραγματικών επιπέδων αποσπασμένου προσωπικού, είτε εντείνοντας τις προσπάθειες που καταβάλλονται για την πρόσληψη, την εκπαίδευση και τον εξοπλισμό προσωπικού και καθιστώντας πιο ελκυστική την τοποθέτηση, είτε περιορίζοντας το επίπεδο των φιλοδοξιών τους.

Η ΕΕ εντόπισε επίσης δύο πρακτικές προτεραιότητες. Πρώτον, η προβλεπόμενη για το 2010 επανεξέταση του Δημοσιονομικού Κανονισμού προσφέρει τη δυνατότητα βελτίωσης των χρηματοδοτικών ρυθμίσεων, ώστε να ανταποκρίνονται στις ανάγκες της μη στρατιωτικής ΚΠΑΑ, ιδίως όσον αφορά την ταχεία ανάπτυξη και τις αποστολές περιορισμένης διάρκειας. Δεύτερον, υπάρχει μια σειρά θεμάτων σχετικών με την υποστήριξη αποστολών, όπως η αναγνωρισμένη ανάγκη εγκατάστασης αποθήκης εξοπλισμού, η οποία πρέπει να υλοποιηθεί. Για το σκοπό αυτό, ανατέθηκε η εκπόνηση μελέτη εφικτότητας για περαιτέρω εκμετάλλευση της δημιουργίας δομής αποθήκευσης για την αποθήκευση εξοπλισμού σχετικά με αποστολές.

Από τις πρώτες αναπτύξεις της ΕΕ το 2003 τα εσωτερικά διδάγματα έχουν επικεντρωθεί περισσότερο στη βελτίωση του σχεδιασμού παρά στη βελτίωση του αντίκτυπου, κυρίως λόγω του γεγονότος ότι πολύ λίγες αποστολές έχουν ολοκληρωθεί ως τώρα (Themis Γεωργία, Proxima πΓΔΜ, Αποστολή Παρακολούθησης στην Ατσή). Τα κράτη μέλη ήδη εντείνουν τις προσπάθειές τους για τη συγκέντρωση δυνατοτήτων. Οι χρηματοδοτικοί και ανθρωπίνοι πόροι της ΕΕ είναι πεπερασμένοι και είναι ανάγκη να εξεταστεί με αυστηρά κριτήρια σε ποιές περιπτώσεις η παρουσία της ΕΕ μπορεί πράγματι να προσθέσει αξία. Ως εκ τούτου, η ΕΕ θα πρέπει μελλοντικά να αξιολογεί την καταλληλότητα των συνθηκών για ανάπτυξη και να συνεργάζεται στενά με τα κράτη υποδοχής ώστε να διασφαλίζει ότι οι αποστολές εξακολουθούν να έχουν μακροπρόθεσμο αντίκτυπο επί τόπου.

Εκπαίδευση και ασκήσεις

Σημαντικές προσπάθειες καταβλήθηκαν το 2009 για να εκπληρωθούν οι γενικοί στόχοι που προσδιορίστηκαν στην ενωσιακή γενική αντίληψη για την εκπαίδευση και προβλέπουν να αναπτυχθεί μια κοινή ευρωπαϊκή νοοτροπία ασφάλειας και να παρασχεθεί στα κράτη μέλη και τα θεσμικά όργανα της ΕΕ καταρτισμένο προσωπικό (διπλωματικό, πολιτικό συμπεριλαμβανομένης της αστυνομίας και του κράτους δικαίου, και στρατιωτικό) ικανό να εργάζεται αποδοτικά σε όλα τα θέματα ΚΠΑΑ, καθώς και προσωπικό για τις αποστολές και επιχειρήσεις ΚΠΑΑ. Εν προκειμένω, διενεργήθηκε αξιολόγηση παρελθουσών εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων και διδαγμάτων, επανεξετάστηκαν οι ανάγκες και οι απαιτήσεις εκπαίδευσης και αναπτύχθηκε περαιτέρω το εκπαιδευτικό πρόγραμμα της ΕΕ.

Όσον αφορά την εκπαίδευση για τη μη στρατιωτική διαχείριση κρίσεων, τα κράτη μέλη συμφώνησαν να ενισχυθεί το σύστημα εκπαίδευσης πριν από την ανάπτυξη μη στρατιωτικών αποστολών ΚΠΑΑ. Λόγω της πολυπλοκότητας των αποστολών διαχείρισης κρίσεων ΚΠΑΑ και των απαιτητικών συνθηκών στις οποίες διεξάγονται, το Συμβούλιο τόνισε τη σημασία που έχει η παροχή κατάλληλης εκπαίδευσης πριν από την ανάπτυξη των αποστολών για την εκπλήρωση των εντολών τους. Εν προκειμένω, θα πρέπει να αξιοποιηθούν οι εμπειρίες που αποκτήθηκαν στο πλαίσιο του σχεδίου της ΕΚ για την εκπαίδευση σχετικά με τις μη στρατιωτικές πτυχές της διαχείρισης κρίσεων.

Στο τέλος του 2009, το Στρατιωτικό Επιτελείο της ΕΕ επαναξιολόγησε τη χρησιμότητα του καταλόγου για την κοινή χρήση εκπαιδευτικών εγκαταστάσεων, συμπεριλαμβανομένης της ενδεχόμενης ενσωμάτωσης εκπαιδευτικών εγκαταστάσεων τρίτων χωρών. Από την αξιολόγηση προέκυψε το συμπέρασμα ότι ο εν λόγω κατάλογος αποτελεί συμβουλευτικό εργαλείο που μάλλον ανταποκρίνεται στις ανάγκες των κρατών μελών. Ωστόσο, η κατάρτιση καταλόγου για την κοινή χρήση εκπαιδευτικών εγκαταστάσεων, με τη μορφή βάσης δεδομένων, θα πρέπει να αναβληθεί λόγω δυσμενών συνθηκών (προσωπικό, προϋπολογισμός, προτεραιότητες κλπ.).

Η Ευρωπαϊκή Ακαδημία Ασφάλειας και Άμυνας (ΕΑΑΑ), η οποία αποτελεί τον βασικό εκπαιδευτικό φορέα σε επίπεδο ΕΕ, παρείχε εκπαίδευση στον τομέα της ΚΠΑΑ σε στρατηγικό επίπεδο για πολιτικό και στρατιωτικό προσωπικό. Το περασμένο έτος ξεκίνησαν νέοι τύποι μαθημάτων από τα κράτη μέλη υπό την αιγίδα της ΕΑΑΑ. Συμπεριλήφθηκαν μαθήματα τα οποία καλύπτουν σημαντικά θέματα, όπως σχεδιασμός αποστολών ΚΠΑΑ, πολιτικοστρατιωτικός συντονισμός, ανάπτυξη δυνατοτήτων, οικοδόμηση της ειρήνης, μεταρρύθμιση του τομέα της ασφάλειας (SSR), διεθνές ανθρωπιστικό δίκαιο και δίκαιο που διέπει τις ένοπλες συγκρούσεις. Εξάλλου, σημειώθηκε αξιόλογη πρόοδος όσον αφορά την εκπαίδευση στον τομέα της ισότητας των φύλων και της ασφάλειας. Το Δεκέμβριο του 2009, η ΕΑΑΑ πραγματοποίησε την πρώτη της ετήσια διάσκεψη δικτύωσης στην οποία συμμετείχαν αρμόδιοι μη στρατιωτικοί και στρατιωτικοί φορείς που ασχολούνται με την ενωσιακή εκπαίδευση στο πλαίσιο της ΚΠΑΑ.

Η ΕΑΑΑ εξακολούθησε να στηρίζει την εφαρμογή της ευρωπαϊκής πρωτοβουλίας για την εμπνεόμενη από το Erasmus ανταλλαγή νέων αξιωματικών κατά την αρχική εκπαίδευσή τους, συμπεριλαμβανομένης της πραγματοποίησης μιας πρώτης κοινής ενότητας εκπαίδευσης ΕΠΑΑ στη Λισσαβώνα το Σεπτέμβριο του 2009. Πραγματοποιούνται περαιτέρω εργασίες οι οποίες επικεντρώνονται ειδικότερα στην απογραφή των υφισταμένων δραστηριοτήτων ανταλλαγής, την ανάπτυξη νομικού πλαισίου για την εθελοντική ανταλλαγή αξιωματικών και την καθιέρωση Στρατιωτικού Ευρωπαϊκού Συστήματος Μεταφοράς Διδακτικών Μονάδων (MECTS).

Όσον αφορά τη μελλοντική ανάπτυξη της ΕΑΑΑ, διεξάγονται εργασίες σχετικά με την κατάρτιση νέας νομικής πράξης για τη διαμόρφωση της ΕΑΑΑ βάσει των συστάσεων της Διευθύνουσας Επιτροπής της ΕΑΑΑ τις οποίες ενέκρινε το Συμβούλιο τον Δεκέμβριο του 2008.

Η ενωσιακή άσκηση διαχείρισης κρίσεων 2009 (CME 09) επικεντρώθηκε στην δοκιμή της ταχείας αντίδρασης της ΕΕ σε περίπτωση κρίσης, στο πλαίσιο σεναρίου που απαιτεί τη συμμετοχή του Κέντρου Επιχειρήσεων της ΕΕ και της Μη Στρατιωτικής Δυνατότητας Σχεδιασμού και Διεξαγωγής Επιχειρήσεων (CPCC). Η ενωσιακή στρατιωτική άσκηση MILEX 09 επικεντρώθηκε σε θέματα συνέργειας μεταξύ του Επιχειρησιακού Στρατηγείου (OHQ) της ΕΕ στη Λάρισα και του Στρατηγείου Δυνάμεως (FHQ) της ΕΕ στη Νάπολη, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στις θαλάσσιες πτυχές. Και οι δύο ασκήσεις αποτέλεσαν εξαιρετική ευκαιρία για να δοκιμαστούν οι σχετικές δομές και διαδικασίες της ΕΕ⁶⁶.

⁶⁶ 17 Ιουνίου έως 26 Ιουνίου 2009, βλ. δελτίο τύπου του Συμβουλίου 10994/09 (Presse 177) της 12ης Ιουνίου 2009.

Χρηματοδότηση

Ο προϋπολογισμός ΚΕΠΠΑ αυξήθηκε από 47 εκατομμύρια ευρώ το 2000 σε 243 εκατομμύρια το 2009 και υπολογίζεται να υπερβεί τα 400 εκατομμύρια ευρώ το 2013. Συντριπτικά μεγάλο ποσοστό των πόρων διατέθηκε σε επιχειρήσεις και δράσεις που σχετίζονται με τη μη στρατιωτική διαχείριση κρίσεων, και ειδικότερα στην EULEX Κοσόβο (116 εκατομμύρια ευρώ), την EUPOL Afghanistan (36 εκατομμύρια ευρώ) και την EUMM Georgia (11 εκατομμύρια ευρώ)⁶⁷.

3. Διαφοροποίηση της ΚΠΑΑ

Η έκθεση για την εφαρμογή της ΕΣΑ αναφέρει ότι «όσο πιο σύνθετες είναι οι προκλήσεις που αντιμετωπίζουμε, τόσο μεγαλύτερη ευελιξία πρέπει να επιδεικνύουμε». Αυτό συνεπάγεται πρακτικά ότι είναι ανάγκη να διαφοροποιείται το φάσμα μέσων που διαθέτει η ΕΕ όταν ανακύπτει κρίση. Από την έναρξη εφαρμογής της ΕΠΑΑ, οι μη στρατιωτικές αποστολές εστιάζουν παραδοσιακά σε δραστηριότητες καθοδήγησης, παρακολούθησης και παροχής συμβουλών στο αστυνομικό πεδίο και στη βελτίωση των σχέσεων εργασίας μεταξύ αστυνομίας και εισαγγελικών υπηρεσιών. Παρόλο που αυτά τα καθήκοντα εξακολουθούν να είναι βασικά στο πλαίσιο της μη στρατιωτικής ΕΠΑΑ, κάποιες άλλες δραστηριότητες έχουν αναπτυχθεί για να αντιμετωπίζονται αποτελεσματικότερα οι σχετικές με την ασφάλεια και τη σταθερότητα προκλήσεις στις χώρες εταίρους όπου έχουν αναπτυχθεί οι αποστολές.

Πολυποίκιλα καθήκοντα

Μεταρρύθμιση του τομέα της ασφάλειας (SSR)

Το 2009 οι δραστηριότητες της ΕΕ όσον αφορά τη μεταρρύθμιση του τομέα της ασφάλειας επικεντρώθηκαν στην ενίσχυση των δυνατοτήτων της ΕΕ και στην πραγματική υλοποίησή τους μέσω των ενωσιακών αποστολών ΕΠΑΑ. Η δημιουργία μιας ομάδας εμπειρογνομόνων της ΕΕ σε θέματα μεταρρύθμισης του τομέα της ασφάλειας εξακολούθησε να αποτελεί προτεραιότητα. Η ομάδα μπορεί να καλείται να συνδράμει το Συμβούλιο και την Επιτροπή κατά την προετοιμασία ενωσιακών αποστολών και δράσεων στο πλαίσιο της μεταρρύθμισης του τομέα της ασφάλειας.

Η αποστολή EU SSR Guinea-Bissau συνέχισε το έργο της. Δρομολογήθηκε στρατηγική επισκόπηση με σκοπό να προσδιορίσει την κατάσταση στη Γουινέα Μπισάου σε περιφερειακό πλαίσιο. Η εντολή της αποστολής παρατάθηκε έως τις 31 Μαΐου 2010, εν όψει τελικής απόφασης που θα λάβει το Συμβούλιο. Οι δύο αποστολές ΕΠΑΑ στη ΛΔΚ εξακολούθησαν να στηρίζουν τη διαδικασία μεταρρύθμισης του τομέα της ασφάλειας το 2009 και επίσης παρατάθηκαν ως τα μέσα του 2010. Η EUPOL RDC δραστηριοποιείται στον αστυνομικό και διωκτικό τομέα της μεταρρύθμισης του τομέα της ασφάλειας. Ειδικότερα στον αστυνομικό τομέα επετεύχθη σημαντική πρόοδος. Η εντολή της EUPOL RDC ενισχύθηκε όσον αφορά την καταπολέμηση της σεξουαλικής βίας, σύμφωνα με το ψήφισμα του ΕΚ για τη βία στη ΛΔΚ. Όσον αφορά την αποστολή EUSEC RD Congo, το Συμβούλιο ενέκρινε στις 27 Ιουλίου 2009 την αναθεωρημένη γενική ιδέα, στην οποία καθορίζονται έξι τομείς δραστηριοτήτων για τη μελλοντική εμπλοκή της EUSEC RD Congo αρχής γενομένης από την 1η Οκτωβρίου 2009. Η ΕΕ εξακολούθησε να στηρίζει τον τομέα δικαιοσύνης όπου μια τομεακή μεταρρύθμιση εγκρίθηκε το 2007.

Αποφασίστηκε πρόγραμμα 29 εκατομμυρίων ευρώ το οποίο θα εστιάσει σε μια ποικιλία θεμάτων μεταξύ των οποίων η εκπαίδευση, η δημιουργία ικανοτήτων, η αποκατάσταση των υποδομών, ο εκσυγχρονισμός της νομοθεσίας και η σύσταση νέων δικαστικών δομών που προβλέπονται από το Σύνταγμα της ΛΔΚ του 2006.

⁶⁷ Για πλείονες λεπτομέρειες, βλ. τα δημοσιονομικά δελτία των νομοθετικών πράξεων στον τομέα ΚΕΠΠΑ (απαριθμούνται στο Παράρτημα ΙΙΙ).

Κράτος δικαίου

Το 2009 η ενοποιημένη αποστολή της ΕΕ για την επιβολή του κράτους δικαίου στο Κοσσυφοπέδιο EULEX Kosovo⁶⁸ έφτασε στην πλήρη επιχειρησιακή της δυνατότητα και ο αντίκτυπος στο Κοσσυφοπέδιο είναι ήδη ορατός. Η EULEX έχει εδραιωθεί ως παράγοντας σταθερότητας και ως βασικός φορέας για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος και της διαφθοράς και για την υποστήριξη των μεταρρυθμίσεων στο πλαίσιο του κράτους δικαίου. Η EULEX έχει αναπτυχθεί σε όλο το Κοσσυφοπέδιο και έχει σημειώσει σημαντική πρόοδο σε όλους τους τομείς της εντολής της (αστυνομικό, δικαστικό και τελωνειακό). Η EULEX παρέχει στήριξη στις αρχές του Κοσσυφοπεδίου αλλά διατηρεί έναν εκτελεστικό ρόλο που βαθμιαία θα μεταβιβαστεί στις τοπικές αρχές. Προκειμένου να επιτύχει τον τελικό στόχο δικαστικών και σωφρονιστικών συστημάτων και αστυνομικών και τελωνειακών υπηρεσιών που να λειτουργούν με διαφάνεια και να είναι υπόλογα και πολυεθνικά, με σαφώς προσδιορισμένους ρόλους και χωρίς πολιτικές παρεμβάσεις, η EULEX Kosovo άρχισε να χρησιμοποιεί *Προγραμματική Προσέγγιση* για να αξιολογήσει τις επιδόσεις της αποστολής και την πρόοδο που πραγματοποιήσαν τα θεσμικά όργανα του Κοσσυφοπεδίου ως προς την υλοποίηση του κράτους δικαίου. Υπογράφηκε το πρωτόκολλο αστυνομικής συνεργασίας, ένας μηχανισμός συνεργασίας μεταξύ της Σερβίας και της αποστολής EULEX.

Κατόπιν της απόφασης του 2008 να ενισχυθεί η δράση της EUPOL COPPS προς υποστήριξη του παλαιστινιακού συστήματος ποινικής δικαιοσύνης, η αποστολή πραγματοποίησε το 2009 λεπτομερή αξιολόγηση του τομέα της ποινικής δικαιοσύνης και στη συνέχεια ξεκίνησε η διαδικασία εφαρμογής συμφωνημένου σχεδίου δράσης. Μέχρι τώρα τα τμήματα αστυνομίας και δικαιοσύνης έχουν κατορθώσει να εδραιώσουν καλή συνεργασία με τους επί τόπου ομολόγους τους σε επίπεδο εργασίας.

Η ενοποιημένη αποστολή της ΕΕ για την επιβολή κράτους δικαίου στο Ιράκ (EUJUST LEX) συνέχισε να υλοποιεί με επιτυχία σημαντικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα για δικαστικούς, αστυνομικούς και σωφρονιστικούς υπαλλήλους. Στις εκπαιδευτικές δραστηριότητες περιλαμβάνονται μαθήματα και σεμινάρια στην Ευρώπη και, από το 2009, στο Ιράκ.

Αστυνομία

Καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος

Το 2009 η Αστυνομική Αποστολή της Ευρωπαϊκής Ένωσης στη Βοσνία Ερζεγοβίνη (EUPM BiH) στήριξε την ανάπτυξη των ικανοτήτων της Βοσνίας Ερζεγοβίνης όσον αφορά την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος (και της διαφθοράς), και ειδικότερα την παγίωση επιτυχημένων επιδόσεων ως προς την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος και της διαφθοράς. Καθ'όλη τη διάρκεια του 2009 πραγματοποιήθηκαν συζητήσεις με στόχο τον επαναπροσδιορισμό της εντολής της EUPM, από την 1η Ιανουαρίου 2010, ώστε να στηριχθεί η καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος και της διαφθοράς, ενισχύοντας ειδικότερα τους δεσμούς μεταξύ των εισαγγελικών αρχών και της αστυνομίας.

Καταπολέμηση της διαφθοράς

Το 2009, η Αστυνομική Αποστολή της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο Αφγανιστάν (EUPOL Afghanistan) ενίσχυσε τη στήριξη που παρέχει στο αφγανικό υπουργείο εσωτερικών και την αφγανική αστυνομία για την καταπολέμηση της διαφθοράς, που αποτελεί μία από τις πρωταρχικές προτεραιότητες της αφγανικής κυβέρνησης. Η αποστολή στήριξε ειδικότερα τις αφγανικές αρχές όσον αφορά την ανάπτυξη ενός εκτελεστικού προγράμματος κατά της διαφθοράς, με στόχο τη δημιουργία και διατήρηση ενός εσωτερικού αφγανικού μηχανισμού κατά της διαφθοράς. Η στήριξη της EUPOL Afghanistan καλύπτει τρεις κύριους τομείς - δημιουργία ικανοτήτων, εκπαίδευση/πρόληψη, επιβολή. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα, μεταξύ άλλων, τη δημιουργία ειδικών αφγανικών δομών κατά της διαφθοράς.

Καταπολέμηση της σεξουαλικής βίας

Στα τέλη του 2009, η EUPOL RDC ανέλαβε το πρόσθετο καθήκον να στηρίξει την καταπολέμηση της σεξουαλικής βίας στη ΛΔΚ. Καθήκον της EUPOL RDC είναι να στηρίξει την ανάπτυξη ικανοτήτων δικαστικής έρευνας από την αστυνομία του Κονγκό και να συμβάλει στην ανάπτυξη στρατηγικής καταπολέμησης της σεξουαλικής βίας, στο πλαίσιο της συνολικής μεταρρύθμισης της αστυνομίας στη ΛΔΚ.

⁶⁸ Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε ψήφισμα σχετικά με το Κοσσυφοπέδιο και το ρόλο της ΕΕ στις 5 Φεβρουαρίου (P6_TA-PROV(2009)0052)

Πάροχος ασφάλειας

Στο πλαίσιο της περιορισμένης εκτελεστικής εντολής της, η EULEX Κοσόβο παίζει σημαντικό ρόλο ως πάροχος ασφάλειας δεύτερης βαθμίδας, επικουρώντας την αστυνομία του Κοσσυφοπεδίου όταν χρειάζεται και σε συνεργασία με την KFOR. Το 2009 η EULEX κατάφερε να ανταποκριθεί σε περίπλοκες καταστάσεις ασφάλειας, κυρίως στο βόρειο Κοσσυφοπέδιο. Ωστόσο, ο πυρήνας της εντολής της EULEX αφορά τη στήριξη των τοπικών φορέων ασφάλειας, μέσω παρακολούθησης, καθοδήγησης και παροχής συμβουλών.

Ειρηνευτική παρακολούθηση

Η ΕΕ έχει στη διάθεσή της πολλά μέσα για να διαδραματίζει σημαντικό ρόλο σε μετασυγκρουσιακές καταστάσεις. Σε αυτά περιλαμβάνονται από τις διπλωματικές προσπάθειες διαμεσολάβησης ως τις αποστολές παρακολούθησης. Το πιο απτό παράδειγμα είναι η αποστολή μη στρατιωτικής διαχείρισης κρίσεων (αποστολή επιτήρησης της ΕΕ στη Γεωργία, EUMM) που αναπτύχθηκε στη Γεωργία μετά τη σύγκρουση που ξέσπασε τον Αύγουστο του 2008. Η EUMM είναι επί του παρόντος η μόνη διεθνής αποστολή παρακολούθησης στη Γεωργία και διαδραματίζει επίσης σημαντικό ρόλο στην οικοδόμηση εμπιστοσύνης, ασκώντας τη συμπροεδρία στις συνεδριάσεις των μηχανισμών πρόληψης και αντιμετώπισης επεισοδίων στο πλαίσιο της διαδικασίας της Γενεύης. Η αποστολή έχει διαδραματίσει αποφασιστικό ρόλο στη μείωση των εντάσεων και τη διατήρηση της σταθερότητας στην περιοχή. Το να επιτραπεί η πρόσβαση της αποστολής παρακολούθησης της ΕΕ στο σύνολο της επικράτειας της Γεωργίας παραμένει σημαντικός στόχος της Αποστολής.

Πάταξη της πειρατείας

Η EU NAVFOR Somalia - επιχείρηση Atalanta δρομολογήθηκε το Δεκέμβριο του 2008 και το Δεκέμβριο του 2009 η εντολή της παρατάθηκε για ακόμη 12 μήνες. Το 2009 επέτρεψε την ασφαλή παράδοση επισιτιστικής βοήθειας από πλοία του παγκόσμιου επισιτιστικού προγράμματος, συνοδεύοντας περισσότερα από 50 εμπορικά σκάφη από τη Μομπάσα στο Μογκαντίσου. Αυτή η επιχείρηση πάταξης της πειρατείας ήταν επίσης επιτυχής όσον αφορά την αποτροπή και την καταστολή πειρατικών ενεργειών στα ανοιχτά των ακτών της Σομαλίας. Με βάση τις συμφωνίες μεταφοράς με την Κένυα και τις Σεϋχέλλες, 75 ύποπτοι πειρατές, μετά την κράτησή τους, έχουν μεταφερθεί για ποινική δίωξη στην Κένυα και 11 στις Σεϋχέλλες. Η ΕΕ συνεργάζεται με το Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για τον Έλεγχο των Ναρκωτικών και την Πρόληψη του Εγκλήματος (UNODC) για να παράσχει στήριξη στο δικαστικό σύστημα της Κένυας και των Σεϋχέλλων, δυνάμει του Μηχανισμού Σταθερότητας. Πέραν της αντιμετώπισης των συνεπειών της πειρατείας, η ΕΕ έχει επίσης ξεκινήσει εργασίες για να συμβάλει στην ανάπτυξη περιφερειακών θαλάσσιων δυνατοτήτων.

Προστασία αμάχων κατά τις ένοπλες συγκρούσεις

Η ΕΕ έχει συμβάλει ενεργά στις συζητήσεις για την προστασία των αμάχων κατά τις ένοπλες συγκρούσεις και στην έκδοση της απόφασης 1894 (2009) του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών. Η ΕΕ είναι πρόθυμη, μαζί με τον ΟΗΕ, να αναπτύξει γενικές ιδέες και ενότητες κατάρτισης.

Ποικιλόμορφα εργαλεία

Συνδικτύωση δυνατοτήτων (NEC)

Έχουν προχωρήσει οι εργασίες σχετικά με την ανάπτυξη συνδικτύωσης δυνατοτήτων (NEC) προς υποστήριξη της ΚΠΑΑ. Στη συνάρτηση αυτή, ενόψει της υλοποίησης της γενικής ιδέας NEC προς υποστήριξη του συντονισμού πολιτικών-στρατιωτικών υπηρεσιών (CMCO), τονίστηκε ότι είναι σημαντικό οι εργασίες να προχωρούν σταδιακά και επαυξητικά με επαρκή δέσμευση σε ανώτερο επίπεδο στα θεσμικά όργανα της ΕΕ και στα κράτη μέλη.

Δορυφορικό κέντρο της ΕΕ (EUSC)

Σύμφωνα με το αίτημα του ΕΚ να αναπτυχθεί πλήρως το Δορυφορικό Κέντρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EUSC) για να αξιοποιηθεί το δυναμικό του, το 2009 το Δορυφορικό Κέντρο παρέσχε την απαραίτητη στήριξη στις στρατιωτικές επιχειρήσεις της ΕΕ, ειδικότερα την EU NAVFOR Atalanta και την EUFOR Chad/RCA. Το Δορυφορικό

Κέντρο της ΕΕ είχε επίσης όλο και μεγαλύτερο ρόλο στη στήριξη των μη στρατιωτικών αποστολών της ΕΕ, ειδικότερα την αποστολή επιτήρησης της ΕΕ στη Γεωργία. Η σύμπραξη όλων των μελών του ΝΑΤΟ που δεν είναι μέλη της ΕΕ στις δραστηριότητες του Δορυφορικού Κέντρου ήταν ένα σημαντικό βήμα για την περαιτέρω ανάπτυξή του.

Συνεχίστηκαν οι εργασίες σχετικά με την πτυχή «ασφάλεια» της Παγκόσμιας Παρακολούθησης του Περιβάλλοντος και της Ασφάλειας (GMES), οι οποίες κατέδειξαν τη σημασία της στον τομέα ΚΕΠΠΑ/ΚΠΑΑ.

4. Αυξημένη συνοχή και αποτελεσματικότητα

Οι εργασίες για το σχεδιασμό και την ανάπτυξη μη στρατιωτικών δυνατοτήτων συνεχίστηκαν και ενισχύθηκαν σε μεγάλο βαθμό μέσω της διαδικασίας κατευθύνσεων που καθόρισε ένα καλά συντονισμένο πλαίσιο ανάπτυξης δυνατοτήτων, με ιδιαίτερη έμφαση στην υποστήριξη αποστολών, με βάση συγκεκριμένες δράσεις που αφορούν την ταχεία ανάπτυξη, τους ανθρώπινους πόρους, τη χρηματοδότηση και τον εξοπλισμό, συμπεριλαμβανομένης της απόφασης να δημιουργηθούν δυνατότητες αποθήκευσης για την ΕΕ.

Το 2009 καταγράφηκαν βελτιώσεις στον τομέα της υποστήριξης αποστολών με τη σύναψη κι άλλων συμβάσεων πλαισίων, την απόφαση να εγκατασταθεί προσωρινή δυνατότητα αποθήκευσης στο πλαίσιο της ΑΑΕΕ ενώ παράλληλα θα διεξαχθεί μελέτη σκοπιμότητας για μόνιμη λύση αποθήκευσης, και, στον τομέα των ανθρώπινων πόρων, τη στοχοθετημένη βελτίωση των διαδικασιών συγκρότησης δυνάμεων μέσω καλύτερου προγραμματισμού, αυξημένης προβλεψιμότητας και εξορθολογισμού των απαραίτητων δεξιοτήτων.

Οι διαδικασίες αυτές θα συνεχιστούν και θα παγιωθούν το 2010.

Συνεργασία με τρίτες χώρες

Καθώς μεγαλώνουν οι φιλοδοξίες και το βεληνεκές της εμπλοκής της ΚΠΑΑ, η συμβολή των εταίρων αποκτά ακόμα μεγαλύτερη σπουδαιότητα. Συνεχίστηκε ο τακτικός διάλογος με εταίρους στο πλαίσιο της ΚΠΑΑ όσον αφορά τη διαχείριση κρίσεων, μεταξύ άλλων και με τα εκτός ΕΕ ευρωπαϊκά μέλη του ΝΑΤΟ, με άλλες χώρες υποψήφιες για ένταξη στην ΕΕ, καθώς και με τις ΗΠΑ, τον Καναδά, τη Ρωσία, την Ουκρανία και άλλα τρίτα κράτη. 12 τρίτα κράτη (Αλβανία, Αγκόλα, Καναδάς, Χιλή, Κροατία, πΓΔΜ, Νορβηγία, Νέα Ζηλανδία, Ελβετία, Τουρκία, Ουκρανία και ΗΠΑ) συνέβαλαν ουσιαστικά σε 7 από τις υπό εξέλιξη αποστολές και επιχειρήσεις (EUFOR ALTHEA, EULEX Kosovo, EUPM BiH, EUPOL COPPS, EUPOL Afghanistan, EUNAVFOR ATALANTA και EUPOL RD Congo). Επιπλέον, η Αλβανία, η Κροατία και η Ρωσία παρείχαν σημαντική στήριξη στην επιχείρηση EUFOR Chad/RCA που ολοκληρώθηκε το Μάρτιο του 2009.

Υπάρχει γόνιμη αλληλεπίδραση με πολλούς άλλους εταίρους στο πλαίσιο των δράσεων πάταξης της πειρατείας και της επιχείρησης EU NAVFOR ATALANTA (με την Κίνα, την Ινδία, τη Ρωσία, την Ιαπωνία, τη Μαλαισία, το Ομάν, τη Σαουδική Αραβία, τις Σεϋχέλλες και την Υεμένη, μεταξύ άλλων).

Η συμμετοχή τρίτων χωρών είναι ωφέλιμη τόσο για πολιτικούς όσο και για επιχειρησιακούς λόγους. Αποτελεί ένα ακόμη μέσο για την ενίσχυση των πολιτικών τους σχέσεων με την ΕΕ και, συνεπώς, συμβάλλει στη διεύρυνση της στήριξης που παρέχεται στη δέσμευση της ΕΕ για ειρήνη και σταθερότητα.

Κατόπιν συζητήσεων στο πλαίσιο της ΕΠΑ σχετικά με τη συμμετοχή τρίτων χωρών σε επιχειρήσεις ΚΕΠΠΑ, η ΥΕ θα υποβάλει σύσταση στο Συμβούλιο σχετικά με τις επιπλέον χώρες, με τις οποίες θα πρέπει να αρχίσουν διαπραγματεύσεις με στόχο τη σύναψη συμφωνιών-πλαίσια συμμετοχής.

ΜΕΡΟΣ II - ΜΕ ΤΟ ΒΛΕΜΜΑ ΣΤΟ 2010

Ο ρόλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην παγκόσμια σκηνή έχει διευρυνθεί τα τελευταία χρόνια. Η Ένωση έχει συμβάλει στην επίτευξη σταθερότητας και δημοκρατίας στον περίγυρό της, έχει ενδυναμώσει τις σχέσεις με τους διεθνούς της εταίρους, έχει συνδράμει στην αντιμετώπιση των κρίσεων και των συγκρούσεων ανά την υφήλιο, έχει υποστηρίξει τη χρηστή διακυβέρνηση και τα ανθρώπινα δικαιώματα καθώς και την ανάπτυξη. Έχουμε αναπτύξει 23 αποστολές ΚΠΑΑ, ως επί το πλείστον μη στρατιωτικές, αλλά και στρατιωτικές. Για τα επιτεύγματα αυτά μπορούμε να είμαστε υπερήφανοι. Συγκριτικά με την προηγούμενη δεκαετία, έχουμε μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση και είμαστε πιο ικανοί και αποτελεσματικοί ως προς τη διεύρυνση της επιρροής μας στον υπόλοιπο κόσμο.

Ωστόσο, παρατηρείται ταυτόχρονα μια αύξηση των απειλών. Τα ζητήματα που καλούμαστε να αντιμετωπίσουμε -τρομοκρατία και οργανωμένο έγκλημα, φυσικές καταστροφές, διάδοση των όπλων μαζικής καταστροφής, περιφερειακές συγκρούσεις, ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού, αλλαγή του κλίματος, παράνομη μετανάστευση- γίνονται ολοένα και πιο σύνθετα και αλληλένδετα. Η ικανότητά μας να τα καταπολεμήσουμε είναι συχνά περιορισμένη. Για να είναι επιτυχημένη η αντίδρασή μας, απαιτείται μια συνολική προσέγγιση που θα αξιοποιεί το πλήρες φάσμα των μέσων που έχουμε στη διάθεσή μας και η οποία θα αντιμετωπίζει τόσο τα βασικά αίτια όσο και τα αιτιατά. Απαιτείται επίσης η ανάπτυξη εταιρικών σχέσεων με χώρες και οργανισμούς ανά την υφήλιο. Εν ολίγοις, είναι πλέον επιβεβλημένη περισσότερο από ποτέ άλλοτε στην ιστορία μας μια δραστήρια, αποτελεσματική και συντεταγμένη ευρωπαϊκή εξωτερική πολιτική.

Η Συνθήκη της Λισσαβώνας παρέχει νέες δυνατότητες⁶⁹. Το νέο θεσμικό πλαίσιο θα μας επιτρέψει να προσαρμόσουμε καλύτερα τους υφιστάμενους πόρους σε σχέση με τις αντίστοιχες προτεραιότητες⁷⁰. Η ΎΕ/ΑΕ Κάθριν Άστον, στο πλαίσιο των τριμερών αρμοδιοτήτων της, θα παίξει κεντρικό ρόλο για την επίτευξή τους, από κοινού με τα κράτη μέλη, την Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Η ΕΕ θα έχει στη διάθεσή της την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης (ΕΥΕΔ)⁷¹, ένα τελείως νέο και μοναδικό εργαλείο: μια εξωτερική υπηρεσία η οποία λειτουργεί εξ ονόματος του συνόλου της ΕΕ, και η οποία θα μας επιτρέψει να δράσουμε πιο συνεκτικά και αποτελεσματικά στην παγκόσμια σκηνή. Η ίδρυση της ΕΥΕΔ αποτελεί, ως εκ τούτου, βασική προτεραιότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς και μοναδική ευκαιρία την οποία πρέπει να αξιοποιήσουμε στο έπακρο.

Το έργο αυτό επείγει. Τα παγκόσμια γεγονότα δεν περιμένουν να ολοκληρώσουμε τις εσωτερικές θεσμικές μας ρυθμίσεις. Η ατζέντα του 2010 συνιστά μια δοκιμασία σημαντικότερη από οτιδήποτε άλλο είχε αντιμετωπίσει η ΕΕ τα τελευταία είκοσι χρόνια. Παρά τα μηνύματα ανάκαμψης, οι συνέπειες της οικονομικής κρίσης εξακολουθούν να υφίστανται παγκοσμίως. Σε πολλές περιοχές, η κατάσταση είναι πιο βίαιη και έκρυθμη από όσα έζησε η προηγούμενη γενιά. Οι συγκρούσεις στο Αφγανιστάν, Πακιστάν, Υεμένη και Σομαλία έχουν επιπτώσεις που υπερβαίνουν κατά πολύ τα σύνορά τους. Το παγκόσμιο σύστημα μη διάδοσης αντιμετωπίζει πρωτοφανείς πιέσεις, ιδίως από το Ιράν. Οι φυσικές καταστροφές όπως οι σεισμοί της Αϊτής και της Χιλής υπέβαλαν σε δοκιμασία την ικανότητα της διεθνούς κοινότητας να αντιδρά ταχέως για την παροχή βοήθειας και την ανασυγκρότηση. Και τέλος, πέραν όλων των άλλων, συνεχίζουμε να παρατηρούμε μια μεταβολή της παγκόσμιας οικονομικής και πολιτικής ισορροπίας υπέρ των αναδυόμενων οικονομιών της Ασίας και της Λατινικής Αμερικής.

Σε αυτόν τον συνεχώς μεταβαλλόμενο κόσμο όπου ζούμε, η Ευρωπαϊκή Ένωση θα συνεχίσει να εφαρμόζει μια εξωτερική πολιτική που να αντανakλά τόσο τις αξίες όσο και τα συμφέροντά της. Αυτό θα επιτευχθεί συσπειρώνοντας τις προσπάθειες και τις δυνάμεις μας εκεί όπου μπορούμε να πετύχουμε τη διαφορά. Αν και έχει σημειωθεί μεγάλη πρόοδος ως προς την οικοδόμηση ασφαλούς και ευημερούντος περιγύρου, μένουν ακόμη πολλά να γίνουν. Σε ευρύτερη ακτίνα, πρέπει να ενισχύσουμε τις εταιρικές μας σχέσεις, τόσο με τους παλιούς

⁶⁹ Στις 7 Μαΐου 2009, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε ψήφισμα για το νέο ρόλο και αρμοδιότητες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στο πλαίσιο της εφαρμογής της Συνθήκης της Λισσαβώνας (2008/2063(INI)) (P6_TA-PROV(2009)0373).

⁷⁰ Στις 7 Μαΐου 2009, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε ψήφισμα για την επίδραση της Συνθήκης της Λισσαβώνας ως προς την εξέλιξη της θεσμικής ισορροπίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2008/2073(INI)) P6_TA-PROV(2009)0387). Στις 7 Μαΐου 2009, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε ψήφισμα για τις δημοσιονομικές πτυχές της Συνθήκης της Λισσαβώνας (2008/2054(INI)) (P6_TA-PROV(2009)0374).

⁷¹ Στις 22 Οκτωβρίου 2009, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε ψήφισμα για τις θεσμικές πτυχές της ίδρυσης Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Εξωτερικής Δράσης (P7_TA-PROV(2009)0057).

συμμάχους όσο και με τους αναδυόμενους παγκόσμιους παράγοντες, και να τις ενεργοποιήσουμε ώστε οι φιλοδοξίες μας να μετουσιωθούν σε δράση. Πρέπει ακόμη να διασφαλίσουμε ότι το παγκόσμιο σύστημα, βασιζόμενο σε θεσμούς και κανόνες, είναι σε θέση να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις της εποχής μας, μέσω του καταμερισμού της λήψης αποφάσεων και της εξουσίας.

Τα Δυτικά Βαλκάνια συνδέονται άμεσα με τη σταθερότητα και την ευημερία της Ευρώπης. Η ΕΕ θα εξακολουθήσει να στηρίζει την ευρωπαϊκή προοπτική της περιοχής με βάση το προενταξιακό πλαίσιο στήριξης, καθώς και την ΚΕΠΠΑ και ΚΠΑΑ. Στα συμπεράσματά του το Δεκέμβριο του 2009, το Συμβούλιο ανέφερε ότι θα επανέλθει στη σύσταση της Επιτροπής σχετικά με την έναρξη ενταξιακών διαπραγματεύσεων με την Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας (ΠΓΔΜ).

Προσέθεσε επίσης ότι η διατήρηση σχέσεων καλής γειτονίας, καθώς και η διαπραγμάτευση και η εξεύρεση αμοιβαίως αποδεκτής λύσης για το ζήτημα της ονομασίας, υπό την αιγίδα των Ηνωμένων Εθνών, παραμένουν ουσιαστικής σημασίας. Την 1η Μαΐου 2010, άρχισε να ισχύει η Συμφωνία Σταθεροποίησης και Σύνδεσης ΕΕ-Μαυροβουνίου. Η Επιτροπή αναμένεται να παρουσιάσει σύντομα τη θέση της για την αίτηση προσχώρησης του Μαυροβουνίου στην ΕΕ και, ει δυνατόν, για την αίτηση της Αλβανίας. Σε περίπτωση που διατηρηθεί η ικανοποιητική πρόοδος σε συνεργασία με το ICTY, το Συμβούλιο δύναται να αποφασίσει σχετικά με την έναρξη της επικύρωσης της Συμφωνίας Σταθεροποίησης και Σύνδεσης ΕΕ-Σερβίας. Το Συμβούλιο θα μπορούσε επίσης να αναθέσει στην Επιτροπή να εκφέρει γνώμη όσον αφορά την αίτηση της Σερβίας. Η ΕΕ θα εξακολουθήσει να εμπλέκεται στην ευρωπαϊκή προοπτική της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης και να την υποστηρίζει, μέσω της ενισχυμένης παρουσίας της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων των επιχειρήσεων EUPM και EUFOR Althea. Απαιτείται περαιτέρω πρόοδος των μεταρρυθμίσεων, παρά τα πολιτικά προβλήματα και τις επικείμενες εκλογές τον Οκτώβριο του 2010. Στο Κοσσυφοπέδιο, η ΕΕ παραμένει προσηλωμένη στην ενίσχυση της σταθερότητας και της ανάπτυξης. Περαιτέρω πρόοδος στους τομείς της αποκέντρωσης και των μεταρρυθμίσεων καθώς και της χρηστής διακυβέρνησης και του κράτους δικαίου αποτελούν βασικές προτεραιότητες που θα υποστηριχθούν τόσο από χρηματοδοτική στήριξη και βοήθεια εμπειρογνομόνων, όσο και από την αποστολή EULEX για το κράτος δικαίου.

Η Τουρκία παραμένει σημαντικός περιφερειακός παίκτης. Μετά από την ιστορική υπογραφή των πρωτοκόλλων για την εξομάλυνση των σχέσεων μεταξύ Τουρκίας και Αρμενίας, τον Οκτώβριο του 2009, η ΕΕ προσβλέπει στην επικύρωση και την εφαρμογή τους. Με τη Διακυβερνητική Συμφωνία σχετικά με τον αγωγό φυσικού αερίου Nabucco, η έγκαιρη ολοκλήρωση του Νότιου Διαδρόμου παραμένει μια από τις υψηλότερες προτεραιότητες της ΕΕ στον τομέα της ενεργειακής ασφάλειας.

Η Ευρωπαϊκή Πολιτική Γειτονίας έχει μεταμορφώσει τις σχέσεις μεταξύ της ΕΕ και των γειτόνων της. Η βοήθεια της ΕΕ έχει προσαρμοστεί στις ανάγκες της μεταρρύθμισης των εταίρων και ο όγκος της στο τρέχον δημοσιονομικό πλαίσιο έχει αυξηθεί κατά 32%. Ωστόσο, πολλά ακόμη μένουν να γίνουν, εάν οι στόχοι της ΕΠΓ για κοινή σταθερότητα, ασφάλεια και ευημερία πρόκειται να επιτευχθούν. Η Συνθήκη της Λισσαβώνας αναγνωρίζει το γεγονός αυτό δεσμεύοντας την ΕΕ να αναπτύξει ειδική σχέση με τις γειτονικές χώρες με σκοπό την καθιέρωση ενός χώρου ευημερίας και καλής γειτονίας (άρθρο 8 ΣΕΕ).

Η Ανατολική Εταιρική Σχέση που εγκαινιάστηκε το Μάιο του 2009 παρέχει το πλαίσιο στήριξης για την επιτάχυνση της πολιτικής σύνδεσης και την περαιτέρω οικονομική ολοκλήρωση μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των ενδιαφερομένων χωρών εταίρων από την Ανατολική Γειτονία, όπως προβλέπεται στη Δήλωση της Πράγας.

Το πολυμερές πλαίσιο της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης θα προβλέπει τις δραστηριότητες συνεργασίας και τον ελεύθερο διάλογο που θα εξυπηρετούν τους στόχους της Εταιρικής Σχέσης. Η Ανατολική Εταιρική Σχέση θα διέπεται από τις αρχές του μη αποκλεισμού, της διαφοροποίησης, της αιρεσιμότητας και της κοινής ευθύνης. Επιπλέον, ο διάλογος περί των θεωρήσεων θα πρέπει να εισέλθει σε πλήρως επιχειρησιακή φάση, με βάση σχέδιο δράσης για φιλελευθεροποίηση του καθεστώτος θεωρήσεων ως μακροπρόθεσμο στόχο. Η ΕΕ θα συνεργαστεί με τη νέα ηγεσία της Ουκρανίας για την επίτευξη πολιτικής και οικονομικής σταθερότητας. Η παροχή βοήθειας στη Δημοκρατία της Μολδαβίας για την αντιμετώπιση των προκλήσεων που οφείλονται στην οικονομική κρίση θα αποτελέσει προτεραιότητα, ενώ θα συνεχιστούν οι προσπάθειες για την επίλυση της διένεξης στην Υπερδνειστερία υπό τη σύνθεση 5+2. Η ΕΕ παραμένει εξάλλου διατεθειμένη να συσφίξει τις

σχέσεις της με τη Λευκορωσία, αλλά πρόοδος μπορεί να σημειωθεί μόνον εάν συνδυαστεί με βήματα περαιτέρω εκδημοκρατισμού, την προστασία και η προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, μεταξύ άλλων με την κατάργηση της θανατικής ποινής.

Στη Γεωργία, η ΕΕ παραμένει προσηλωμένη στις προσπάθειες επίλυσης της παρατεταμένης σύγκρουσης, και ιδίως μέσω των συνεχιζόμενων συνομιλιών της Γενεύης, ήτοι το μοναδικό φόρουμ όπου εκπροσωπούνται όλες οι πλευρές. Η επιχείρηση EUMM Georgia θα συνεχίσει να παίζει βασικό ρόλο στην εξασφάλιση της ασφάλειας και της σταθερότητας επιτόπου, αν και οι τεχνικές ικανότητες τους θα πρέπει να αναθεωρείται συνεχώς. Η ΕΕ πρέπει να συνεχίσει να ζητά πρόσβαση στην Αμπχαζία και τη Νότια Οσετία για την EUMM, και παράλληλα να εργάζεται με σκοπό την αποκατάσταση της επιτόπου παρουσίας του ΟΑΣΕ και των ΗΕ. Η ΕΕ προσβλέπει επίσης στην έναρξη, εντός του 2010, των διαπραγματεύσεων για Συμφωνίες Σύνδεσης με τις τρεις χώρες του Νότιου Καύκασου. Η ΕΕ στηρίζει την ομάδα του Μινσκ στις προσπάθειές της να βρει μια λύση για το Ναγκόρνο-Καραμπάχ. Η πολυμερής διάσταση της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης θα μπορούσε να συμβάλει στην ανοικοδόμηση της εμπιστοσύνης μεταξύ Αρμενίας και Αζερμπαϊτζάν.

Η Ένωση για τη Μεσόγειο θα πρέπει να σημειώσει πρόοδο το 2010 ως προς τα οργανωτικά, διαρθρωτικά και χρηματοδοτικά θέματα. Η ίδρυση Γραμματείας που θα εδρεύει στη Βαρκελώνη και ο διορισμός Γενικού Γραμματέα το Μάρτιο του 2010 θα αποτελέσουν αντίστοιχα σημαντικά βήματα, αλλά είναι επίσης σημαντικό να καταστεί σύντομα επιχειρησιακή, ώστε να ασχοληθεί με την υλοποίηση έργων σε ολόκληρη την περιοχή. Για το 2010 προβλέπεται ένα φιλόδοξο πρόγραμμα υπουργικών συνόδων.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση θα συνεχίσει τις συζητήσεις για τη συμφωνία πλαίσιο ΕΕ-Λιβύης, με σκοπό να ολοκληρωθούν οι διαπραγματεύσεις το συντομότερο δυνατόν.

Πέραν του άμεσου περιγύρου μας, οι περιφερειακές συγκρούσεις εξακολουθούν να υπονομεύουν τη σταθερότητα σε πολλά μέρη του κόσμου. Οι εξελίξεις στη Μέση Ανατολή θα συνεχίσουν να κυριαρχούν στο διεθνές θεματολόγιο το 2010. Η επίλυση της ισραηλοπαλαιστινιακής διαμάχης έχει βαρύνουσα σημασία περισσότερο από κάθε άλλη φορά. Η επίλυση της ισραηλοπαλαιστινιακής διαμάχης έχει τώρα κρισιμότερη σημασία από κάθε άλλη φορά.

Η ΕΕ απευθύνει εκ νέου έκκληση για επείγουσα επανέναρξη των διαπραγματεύσεων που θα οδηγήσουν με βάση ένα συμπεφωνημένο χρονοδιάγραμμα στην ειρηνική και ασφαλή συνύπαρξη δύο κρατών, του κράτους του Ισραήλ και ενός ανεξάρτητου, δημοκρατικού, εδαφικώς ενιαίου και βιώσιμου Παλαιστινιακού Κράτους. Η ΕΕ δεν θα αναγνωρίσει καμία μεταβολή στα προ του 1967 σύνορα σε ό,τι αφορά την Ιερουσαλήμ, πέραν των μεταβολών που έχουν εγκριθεί από τα ενδιαφερόμενα μέρη. Πρέπει να εξευρεθεί τρόπος για τη μέσω διαπραγματεύσεων επίλυση του καθεστώτος της Ιερουσαλήμ ως μελλοντικής πρωτεύουσας των δύο κρατών προκειμένου να μπορέσει να επιτευχθεί πραγματική ειρήνη. Η ΕΕ θα συνεχίσει, από κοινού με την Τετραμερή και τους Άραβες εταίρους της, να συμμετέχει ενεργά από κοινού με τα ενδιαφερόμενα μέρη και να τους παρέχει την υποστήριξη της κατά τις διαπραγματεύσεις. Η ΕΕ θα συνεχίσει να ζητά το άμεσο, μόνιμο και άνευ όρων άνοιγμα των σημείων διέλευσης για την ροή ανθρωπιστικής βοήθειας, εμπορικών αγαθών και προσώπων προς και από την Γάζα. Η ΕΕ υποστηρίζει πλήρως την υλοποίηση του σχεδίου της κυβέρνησης της παλαιστινιακής αρχής «Παλαιστίνη, παύση της κατοχής, σύσταση του κράτους», ως σημαντική συμβολή προς τον στόχο αυτό και θα εργασθεί για την ενίσχυση της διεθνούς στήριξής του. Το ΕΕ είναι πρόθυμη να συμβάλει ουσιαστικά στις μετά τη σύγκρουση διευθετήσεις, με στόχο την εξασφάλιση της βιωσιμότητας των ειρηνευτικών συμφωνιών, και θα συνεχίσει τις εργασίες που έχουν αναληφθεί για τις συμβολές της ΕΕ στη συγκρότηση κράτους, τα περιφερειακά θέματα, τους πρόσφυγες, την ασφάλεια και την Ιερουσαλήμ. Για την επίτευξη συνολικής ειρήνης στη Μέση Ανατολή, απαιτείται μια περιφερειακή προσέγγιση. Η ΕΕ θα συνεχίσει να υποστηρίζει τις διαπραγματεύσεις μεταξύ Ισραήλ και Συρίας και Ισραήλ και Λιβάνου.

Αλλού στη Μέση Ανατολή, οι πρόσφατες εκλογές στο Ιράκ αποτέλεσαν ένα ακόμη σημαντικό ορόσημο για τη σταθεροποίηση αυτής της χώρας. Ενώ αναμένεται η επικύρωση των τελικών αποτελεσμάτων, η ΕΕ είναι έτοιμη να συμμετάσχει περαιτέρω στην υποστήριξη της διαδικασίας αυτής και προσδοκά να χαιρετίσει μια νέα ιρακινή κυβέρνηση, εν ευθέτω χρόνω. Η επιχείρηση EUJUST LEX θα συνεχίσει να συμβάλει στην ενίσχυση του κράτους δικαίου, συμπεριλαμβανομένης της ανάληψης δραστηριοτήτων εντός του Ιράκ, αναλόγως της κατάστασης του τομέα της ασφάλειας. Κατά τους τελευταίους μήνες, έχουν ενταθεί οι διεθνείς ανησυχίες ως προς την απειλή που

θέτει η αστάθεια στην Υεμένη, μεταξύ άλλων μέσω των συνδέσεων με τη διεθνή τρομοκρατία. Η ΕΕ θα συνεχίσει μια συνολική στρατηγική, συνεργαζόμενη με τα γειτονικά κράτη της Υεμένης στην περιοχή για να επιφέρει λύση και μακροχρόνια πολιτική και οικονομική ανάπτυξη.

Η συνολική κατάσταση όσον αφορά το ζήτημα των πυρηνικών στο Ιράν είναι επί του παρόντος ιδιαίτερα αρνητική. Οι προσπάθειες της Κίνας, της Γαλλίας, της Γερμανίας, της Ρωσικής Ομοσπονδίας, του ΗΒ και των ΗΠΑ να πειστεί το Ιράν να αρχίσει ουσιαστικές διαπραγματεύσεις δεν έχουν προς το παρόν αποφέρει καρπούς. Η ΕΕ παραμένει αποφασισμένη να εργαστεί προς εξεύρεση λύσης κατόπιν διαπραγματεύσεων σύμφωνα με τη διττή προσέγγιση.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι διατεθειμένη να λάβει τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να συνοδεύσει τη διαδικασία του ΣΑΗΕ. Η ΕΕ θα συνεχίσει να εκφράζει την ανησυχία της για τον αρνητικό αντίκτυπο των ιρανικών πολιτικών στη σταθερότητα και την ασφάλεια στη Μέση Ανατολή και θα συνεχίσει να υπογραμμίζει ότι το Ιράν πρέπει να διαδραματίσει υπεύθυνο ρόλο στην περιοχή. Η ΕΕ παραμένει επίσης πολύ ανήσυχη ως προς την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο Ιράν και θα συνεχίσει να την παρακολουθεί ενεργά στο μέλλον και να εκφράζει τις ανησυχίες της στην ιρανική κυβέρνηση και να υπενθυμίζει στο Ιράν τις διεθνείς του υποχρεώσεις όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα, μεταξύ των οποίων είναι ο τερματισμός των καταχρήσεων του εις βάρος του ίδιου του λαού του, η απόδοση ευθυνών σε όσους έχουν διαπράξει τις καταχρήσεις και η απελευθέρωση όσων απλώς ασκούν τα δικαιώματά τους. Η Ευρωπαϊκή Ένωση εξακολουθεί να ανησυχεί σοβαρά για τα μέτρα που έλαβαν οι ιρανικές αρχές προκειμένου να εμποδίσουν τους πολίτες της χώρας να επικοινωνούν και να λαμβάνουν ελεύθερα πληροφορίες μέσω δορυφορικών ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών εκπομπών και του Διαδικτύου. Η ΕΕ είναι αποφασισμένη να παρακολουθεί στο μέλλον αυτά τα θέματα και να δράσει για τον τερματισμό αυτής της απαράδεκτης κατάστασης.

Η κατάσταση στο Αφγανιστάν παραμένει μείζονα πρόκληση για τη διεθνή κοινότητα και την κυβέρνηση της Καμπούλ. Στο Αφγανιστάν, η ΕΕ ακολούθησε μια συνολική προσέγγιση, που συνίσταται στο συνδυασμό πολιτικών, μη στρατιωτικών, στρατιωτικών και αναπτυξιακών μέσων. Η ΕΕ θα επικεντρώσει τις προσπάθειές της στην ενίσχυση του κράτους δικαίου, ειδικότερα μέσω της EUPOL Afghanistan, της ικανότητας του κράτους και των θεσμών να προαγάγουν τη χρηστή διακυβέρνηση, τα ανθρώπινα δικαιώματα και την αποτελεσματική δημόσια διοίκηση. Θα υποστηρίξει επίσης την οικονομική μεγέθυνση, ιδίως μέσω της αγροτικής ανάπτυξης και της κοινωνικής προόδου. Οι δράσεις της ΕΕ θα στηρίζουν τη στρατηγική μεταβάσεων που συμφωνήθηκε κατά τη διεθνή διάσκεψη για το Αφγανιστάν στο Λονδίνο στις 28 Ιανουαρίου 2010.

Το Πακιστάν αποτελεί βασικό στοιχείο όσον αφορά τις σχέσεις με το Αφγανιστάν, ενώ και το ίδιο αντιμετωπίζει μείζονες προκλήσεις. Πέραν του κεντρικού του ρόλου σε θέματα σταθερότητας και ασφάλειας στην περιοχή, η ΕΕ ενθαρρύνει το Πακιστάν να βελτιώσει τη συνεργασία σε βασικά ζητήματα, όπως η καταπολέμηση της τρομοκρατίας, η μη διάδοση, η καταπολέμηση των ναρκωτικών και τα ανθρώπινα δικαιώματα. Η ΕΕ παραμένει πρόθυμη να υποστηρίξει τις πρωτοβουλίες του Πακιστάν για τη μεταρρύθμιση του τομέα ασφάλειάς του, την ενίσχυση του κράτους δικαίου και των δημοκρατικών θεσμών, συμπεριλαμβανομένου του εκλογικού συστήματος. Και στην περίπτωση αυτή, η οικονομική ανάπτυξη ενέχει ουσιαστική σημασία για την επίτευξη μακροχρόνιας σταθερότητας.

Στην Αφρική, η αστάθεια και οι περιφερειακές συγκρούσεις σε ορισμένα σημεία της ηπείρου εξακολουθούν να υπονομεύουν την ανάπτυξη. Η ΕΕ έχει εμπλακεί ενεργά στη Σομαλία, συνεργαζόμενη με διεθνείς εταίρους, μεταξύ άλλων την Αφρικανική Ένωση, τον ΟΗΕ και τις Ηνωμένες Πολιτείες.

Το 2010 προβλέπεται να αναπτυχθεί μια εκπαιδευτική αποστολή της ΕΕ, η οποία θα εδρεύει στην Ουγκάντα, προς στήριξη των ένοπλων δυνάμεων της Προσωρινής Ομοσπονδιακής Κυβέρνησης στο πλαίσιο της συνολικής μας προσέγγισης. Ταυτόχρονα, η ΕΕ αποτελεί σημαντικό δωρητή σε ανθρωπιστική και οικονομική βοήθεια προς τη χώρα αυτή, ενώ η ναυτική επιχείρηση Atalanta παρείχε προστασία κατά της απειλής της πειρατείας στα ανοικτά των ακτών της Σομαλίας. Το αποτρεπτικό αποτέλεσμα της επιχείρησης ATALANTA θα εξαρτηθεί επίσης από την επιτυχή δίωξη των υπόπτων που συνελήφθησαν κατά τη διάρκεια της επιχείρησης. Η ΕΕ πρέπει να συνεργαστεί με τις χώρες της περιοχής που επλήγη από την πειρατεία, με σκοπό τη σύναψη συμφωνιών μεταφοράς. Το Σουδάν θα χρειαστεί επίσης να αντιμετωπίσει μείζονες προκλήσεις το 2010, στο πλαίσιο των

εθνικών εκλογών εν μέσω των προσπαθειών για ειρήνευση στην περιοχή του Νταρφούρ και της προετοιμασίας του δημοψηφίσματος για το καθεστώς του Νότιου Σουδάν που προβλέπεται να πραγματοποιηθεί τον Ιανουάριο του 2011. Η ΕΕ θα συνεργαστεί με την Αφρικανική Ένωση και άλλους παράγοντες ώστε να εξασφαλιστούν σταθερές και δημοκρατικές προοπτικές για το λαό του Σουδάν.

Τα παραδείγματα αυτά απεικονίζουν το γεγονός ότι οι σημερινές διεθνείς προκλήσεις δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν κατά μόνας, ανεξαρτήτως χώρας. Στον κόσμο του εικοστού πρώτου αιώνα, οι εταιρικές σχέσεις έχουν αποκτήσει νέα αίγλη, αποτελώντας απαραίτητο μέσο για την αντιμετώπιση των κοινών προκλήσεων στους τομείς της οικονομίας και της ασφάλειας. Κατά την τελευταία δεκαετία, η ΕΕ επιδίωξε να ενισχύσει τους δεσμούς της με βασικούς παγκόσμιους παράγοντες. Οφείλουμε να αξιοποιήσουμε τις ευκαιρίες που δημιουργεί η Συνθήκη της Λισσαβώνας ώστε να καταστούν ευκολότερες η συνεργασία με τρίτους και η συνεργασία τρίτων με την ΕΕ και να δημιουργηθεί μεγαλύτερη δυναμική.

Οι δεσμοί μας με τις ΗΠΑ παραμένουν σημαντικές. Στην πλειοψηφία των περιπτώσεων, η συμμετοχή ένθεν κακείθεν του Ατλαντικού είναι απαραίτητη για να ανταποκριθούμε στις σημερινές προκλήσεις, αλλά τούτο μπορεί να επιτευχθεί μόνον εάν υπάρχει κοινός προσανατολισμός. Τα θέματα του διατλαντικού προγράμματος ποικίλλουν από την οικονομική κρίση και τη μακροχρόνια οικονομική ανταγωνιστικότητα έως την παγκόσμια ασφάλεια, περιλαμβανομένης της μη διάδοσης, της καταπολέμησης της τρομοκρατίας και του αφοπλισμού, την αντιμετώπιση της παγκόσμιας αύξησης της θερμοκρασίας, την επίτευξη των Αναπτυξιακών Στόχων της Χιλιετίας, και περιφερειακά ζητήματα όπως το Αφγανιστάν και το Πακιστάν και η Ειρηνευτική Διαδικασία στη Μέση Ανατολή.

Προς ανατολάς, η Ρωσία αποτελεί γειτονική χώρα και βασικό εταίρο στο παγκόσμιο γίγνεσθαι σε θέματα όπως το Ιράν, η Μέση Ανατολή, το Αφγανιστάν και σε παρατεταμένες συγκρούσεις στην κοινή μας γειτονιά. Επιπλέον και προς το κοινό μας όφελος, η Ρωσία πρέπει να ενταχθεί περαιτέρω στο διεθνές σύστημα και να συμμορφωθεί με τους κανόνες του. Οι διαπραγματεύσεις για μια νέα συμφωνία ΕΕ-Ρωσίας θα πρέπει να εξασφαλίζει με ισορροπημένο τρόπο την επίτευξη προόδου σε όλους τους τομείς της εταιρικής μας σχέσης.

Η Ινδία και η Κίνα είναι σημαντικοί εταίροι στην αντιμετώπιση περιφερειακών και παγκόσμιων ζητημάτων. Με την Ινδία, μπορούμε να είμαστε πιο φιλόδοξοι ως προς τις πολιτικές μας ανταλλαγές και τη συνεργασία για την αντιμετώπιση κοινών προκλήσεων, όπως το Αφγανιστάν, η τρομοκρατία, η αλλαγή του κλίματος, η οικονομική κρίση και η μη διάδοση. Η καταπολέμηση της τρομοκρατίας, η διατήρηση και εμπέδωση της ειρήνης αποτελούν στο σύνολό τους τομείς που προσφέρονται για μεγαλύτερη συνεργασία. Η εταιρική σχέση με την Κίνα είναι στρατηγικής σημασίας και δεν μπορεί παρά να ενισχυθεί στο μέλλον. Οφείλουμε να επενδύσουμε περισσότερο στην οικοδόμηση δικτύου σχέσεων το οποίο θα δίνει τη δυνατότητα στην ΕΕ να προωθήσει τα συμφέροντα και τις αξίες της στον πολιτικό και τον οικονομικό τομέα και να συμμετάσχει στην εξεύρεση κοινών λύσεων σε παγκόσμια προβλήματα.

Στην Ανατολική Ασία, η Ιαπωνία παραμένει βασικός εταίρος. Και σε αυτήν την περίπτωση, υπάρχουν δυνατότητες για περαιτέρω ειρήνη και ασφάλεια, στο πλαίσιο μιας σχέσης η οποία διαμορφώνεται κατά παράδοση βάσει οικονομικών συμφερόντων. Με τη Δημοκρατία της Κορέας, οι σχέσεις αναβαθμίστηκαν το 2009 στο επίπεδο της στρατηγικής εταιρικής σχέσης, ιδίως μέσω της σύναψης της συμφωνίας-πλαίσου και της συμφωνίας ελεύθερων συναλλαγών. Άλλες εταιρικές σχέσεις, μεταξύ άλλων, με τη Βραζιλία, το Μεξικό και τη Νότια Αφρική αποκτούν ολοένα και μεγαλύτερη βαρύτητα. Η συνεργασία με διεθνείς και περιφερειακές οργανώσεις είναι επίσης σημαντική. Η εταιρική σχέση μεταξύ ΟΗΕ και ΕΕ αποτελεί θεμελιώδη πυλώνα της εξωτερικής μας πολιτικής. Ωστόσο, υπάρχουν περιθώρια περαιτέρω εμβάθυνσης, ιδίως στον τομέα της διαχείρισης κρίσεων. Οι δεσμοί μας με το ΝΑΤΟ θα πρέπει επίσης να διευρυνθούν προς επίτευξη του κοινού μας στόχου για μεγαλύτερη ασφάλεια εντός και πέραν της ηπείρου μας. Ο ΟΑΣΕ εξακολουθεί να διαδραματίζει μείζονα ρόλο για τη συσπείρωση όλων των κρατών που συμμετέχουν στην ασφάλεια στην Ευρώπη. Νέα ώθηση έχει δοθεί στο θέμα αυτό στο πλαίσιο της διαδικασίας της Κέρκυρας για την ευρωατλαντική ασφάλεια, την οποία η ΕΕ θα εξακολουθήσει να προωθεί το 2010.

Οι δεσμοί αυτοί συμπληρώνονται από εκείνους που υφαίνονται με περιφερειακές οργανώσεις εκτός της Ευρώπης. Στην Νοτιανατολική Ασία, ο σύνδεσμος χωρών Ανατολικής Ασίας (ASEAN) έχει εμβαθύνει τις σχέσεις

με την ΕΕ. Η υπογραφή συνολικής Συμφωνίας Εταιρικής Σχέσης και Συνεργασίας (ΣΕΣΣ) με την Ινδονησία το Νοέμβριο του 2009, υπήρξε σημαντικό βήμα στο πλαίσιο των σχέσεων ΕΕ-ASEAN. Η ΕΕ θα συνεχίσει τη διαπραγματευτική διαδικασία για ΣΕΣΣ με άλλα μέλη του συνδέσμου. Μια ανανεωμένη δέσμευση στο πλαίσιο διμερών διαπραγματεύσεων για Ζώνη Ελεύθερων Συναλλαγών με επιμέρους χώρες ASEAN θα αποτελέσει το θεμέλιο λίθο για μελλοντική περιφερειακή συμφωνία. Τον Οκτώβριο του 2010, η Ευρώπη θα φιλοξενήσει την 8η Σύνοδο Κορυφής της ASEM στις Βρυξέλλες. Τόσο μια στενότερη οικονομική σχέση όσο και ένας ζωηρός πολιτικός διάλογος με την ανερχόμενη περιοχή της Ασίας έχουν αύξουσα σημασία για το μέλλον της Ευρώπης. Ειδικότερα, η Σύνοδος Κορυφής προσφέρει μια προνομακική ευκαιρία για να καθοριστεί κοινό έδαφος στην πορεία προς μεγάλες διεθνείς διαπραγματεύσεις.

Η πρώτη συνάντηση G-20 που θα λάβει χώρα σε χώρα εκτός των G-8 έχει προγραμματιστεί ένα μήνα αργότερα και η 16η Διάσκεψη των Μερών της σύμβασης του ΟΗΕ για τη κλιματική αλλαγή θα αρχίσει στην Κανκούν λίγο αργότερα.

Η ΕΕ αποτελεί τον σημαντικότερο εταίρο της Αφρικανικής Ένωσης και η Κοινή Στρατηγική Αφρικής-ΕΕ υπογραμμίζει τη νέα στρατηγική εταιρική σχέση μεταξύ Ευρώπης και Αφρικής. Η τρίτη σύνοδος κορυφής ΕΕ-Αφρικής στα τέλη Νοεμβρίου του 2010 θα αποτελέσει μείζονα ευκαιρία προκειμένου η ΕΕ, η ΑΕ και τα κράτη μέλη να εξετάσουν την αρχική πρόοδο που επιτεύχθηκε στο πλαίσιο της στρατηγικής, θα δώσει νέα ώθηση στη φιλόδοξη εταιρική μας σχέση και θα ενισχύσει το συντονισμό των πολιτικών και την πρακτική συνεργασία μεταξύ ΕΕ και Αφρικής. Στη σύνοδο κορυφής θα εξεταστούν οι παγκόσμιες βασικές προκλήσεις, όπως η ειρήνη και η ασφάλεια, η αλλαγή του κλίματος, η πρόσβαση στην ενέργεια και η ενεργειακή ασφάλεια, και η επίτευξη των Αναπτυξιακών Στόχων της Χιλιετίας.

Σε ό,τι αφορά τη Λατινική Αμερική και την Καραϊβική, η σύνοδος κορυφής ΕΕ-ΛΑΚ το Μάιο θα καθορίσει το πρόγραμμα της στρατηγικής εταιρικής σχέσης για την επόμενη διετία, μέσω της διακήρυξης της Μαδρίτης και του συνημμένου σε αυτήν σχεδίου δράσης. Πέραν τούτου, τα βασικά ζητούμενα είναι: η σύναψη συμφωνίας σύνδεσης με την Κεντρική Αμερική και Πολυμερούς Εμπορικής Συμφωνίας με ορισμένες χώρες των Άνδεων (Κολομβία και Περού) και η επανέναρξη των διαπραγματεύσεων για Συμφωνία Σύνδεσης με την Mercosur, η δρομολόγηση του Επενδυτικού Μηχανισμού για τη Λατινική Αμερική LAIF, η δημιουργία του Ιδρύματος ΕΕ-ΛΑΚ, η συμφωνία για το Σχεδιάγραμμα της κοινής στρατηγικής ΕΕ / CARIFORUM, η συμφωνία για Κοινό Εκτελεστικό Σχέδιο με το Μεξικό, η επιβεβαίωση της σύνδεσης για την ανάπτυξη και την καινοτομία με τη Χιλή και η ενίσχυση των διμερών σχέσεων.

Η ΕΕ θα συνεχίσει να εργάζεται σε διάφορα φόρουμ για την ενίσχυση του διεθνούς καθεστώτος κατά της διάδοσης όπλων μαζικής καταστροφής. Η συναγωγή ικανοποιητικών και ισορροπημένων συμπερασμάτων στη Διάσκεψη Αναθεώρησης της Συνθήκης για τη Μη Διάδοση το Μάιο θα αποτελέσει ειδική προτεραιότητα. Επίσης, έχουμε συμβάλει θετικά στη Σύνοδο Κορυφής για την πυρηνική ασφάλεια τον Απρίλιο του 2010 στην Ουάσινγκτον και εξακολουθούμε να επιδιώκουμε περαιτέρω ευαισθητοποίηση ως προς την ανάγκη ενίσχυσης της πυρηνικής ασφάλειας παγκοσμίως. Η ΕΕ θα συνεχίσει να εφαρμόζει τις πολιτικές της, ιδίως τις «Νέες κατευθύνσεις δράσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την καταπολέμηση της διάδοσης των όπλων μαζικής καταστροφής και των φορέων τους».

Η προστασία και προαγωγή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων αποτελεί ουσιαστικό σκέλος της εξωτερικής μας πολιτικής, εν γένει. Η επιδίωξη των συμφερόντων μας πρέπει πάντοτε να συνοδεύεται με την προαγωγή των αξιών μας.

Κατά τη διάρκεια του 2010, η ΕΕ θα συνεχίσει να προωθεί την τάση προς την κατάργηση της θανατικής ποινής.

Η ΕΕ θα εξακολουθήσει να παρακολουθεί στενά το θέμα της ελευθερίας της θρησκείας ή των πεποιθήσεων και της καταπολέμησης της θρησκευτικής μισαλλοδοξίας, ως μέρος της πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Ένας νέος διάλογος για τα ανθρώπινα δικαιώματα ξεκίνησε με τη Δημοκρατία της Μολδαβίας το Φεβρουάριο του 2010, ενώ ένας νέος διάλογος για τα ανθρώπινα δικαιώματα θα ξεκινήσει με την Ινδονησία. Η ΕΕ θα επιδιώξει να αναπτύξει περαιτέρω τις σχέσεις της με το Σύνδεσμο χωρών ASEAN, μεταξύ άλλων μέσω της συνεργασίας με την νέα Διακυβερνητική Επιτροπή των χωρών ASEAN για τα ανθρώπινα

δικαιώματα, και θα διερευνήσει τη δυνατότητα έναρξης διαλόγου για τις προκλήσεις στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην εν λόγω περιοχή. Η ΕΕ θα συμμετάσχει ανελλιπώς στις προετοιμασίες για την αναθεώρηση του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ το 2011. Θα είναι ευπρόσδεκτες τόσο η ενεργός συμμετοχή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στην αξιολόγηση των γύρων διαλόγου με τη Ρωσία και την Κίνα για τα ανθρώπινα δικαιώματα, όσο και οι ανταλλαγές απόψεων μεταξύ των αρμόδιων επιτροπών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

Με τη συμπλήρωση της 10ετούς επετείου της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Ασφάλειας και Άμυνας το 2009 και την πρόσφατη έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισσαβώνας, είναι σαφές ότι η Κοινή Εξωτερική Πολιτική και Πολιτική Ασφάλεια έχει αναπτυχθεί ευρέως σε σχετικά σύντομο χρονικό διάστημα. Ωστόσο, είναι επίσης σαφές ότι πρέπει να συνεχίσουμε να βελτιώνουμε την ικανότητά μας να ενεργούμε αποτελεσματικά, μέσω μιας στρατηγικότερης διαδικασίας λήψης αποφάσεων, της μεγαλύτερης συνοχής μεταξύ των πολιτικών μας και ενισχυμένων στρατιωτικοπολιτικών δυνατοτήτων. Θα συνεχίσουμε να εργαζόμαστε στο πλαίσιο της Κοινής Πολιτικής Ασφάλειας και Άμυνας για τη βελτίωση της ικανότητάς μας για ταχεία ανάπτυξη, να καταρτίζουμε πιο ευέλικτες ρυθμίσεις υποστήριξης αποστολών, θα ενισχύσουμε την προοπτική των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του φύλου, και θα συντονίσουμε στενά τις δραστηριότητες ΚΠΑΑ με πιο μακροπρόθεσμες σταθεροποιητικές και αναπτυξιακές προσπάθειες των οποίων ηγούνται η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και διάφοροι διεθνείς εταίροι. Ωστόσο, η πρόσβαση σε επαρκείς δυνατότητες είναι εκείνη που θα καθορίσει την ικανότητά μας να επεμβαίνουμε με την υποστήριξη κατάλληλων πολιτικών και χρηματοδοτικών μέσων.

Εν κατακλείδι, το 2010 θα αποτελέσει ορόσημο για την ευρωπαϊκή εξωτερική πολιτική. Η θεσμική συζήτηση που οδήγησε στη Συνθήκη της Λισσαβώνας διήρκεσε σχεδόν μια δεκαετία. Τώρα που έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία αυτή, μπορούμε να ανοίξουμε νέο κεφάλαιο. Είναι πλέον καιρός, δεδομένου ότι είναι επείγουσα ανάγκη η ΕΕ να διευρύνει τους ορίζοντές της και να συνεργαστεί με τον υπόλοιπο κόσμο. Τυχόν αποτυχία θα έχει πολύ μεγαλύτερες συνέπειες απ' ό,τι απλώς μια χαμένη ευκαιρία. Θα σημαίνει εγκατάλειψη του φιλόδοξου ρόλου που ευελπιστούμε να έχουμε στο παγκόσμιο γίγνεσθαι όπως επιβάλλεται εν ονόματι των συμφερόντων και των αξιών που υπερασπιζόμαστε. Ήλθε πλέον η ώρα να περάσουμε από τα λόγια στις πράξεις.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Legal acts in the CFSP area

DATE	OBJET	BASE JURIDIQUE	RÉFÉRENCE J.O.
I. MESURES RESTRICTIVES			
I.1 BALKANS OCCIDENTAUX			
24.09.2009	Prorogation de la position commune 2004/694/PESC concernant de nouvelles mesures définies à l'appui d'une mise en oeuvre effective du mandat du Tribunal pénal international pour l'ex-Yougoslavie (TPIY)	art. 15	2009/717/PESC L 253 (25.09.2009)
26.02.2009	Renouvellement des mesures définies à l'appui d'une mise en oeuvre effective du mandat du Tribunal pénal international pour l'ex-Yougoslavie (TPIY)	art. 15	2009/164/PESC L 55 (27.02.2009)
10.02.2009	Prorogation et modification de la position commune 2004/133/PESC concernant des mesures restrictives à l'égard d'extrémistes dans l'ancienne République yougoslave de Macédoine (ARYM)	art. 15	2009/116/PESC L 40 (11.02.2009)
I.2 AFRIQUE			
REPUBLIQUE DÉMOCRATIQUE DU CONGO			
27.04.2009	Application de la position commune 2008/369/PESC concernant l'adoption de mesures restrictives à l'encontre de la République démocratique du Congo	position commune 2008/369/PESC art. 6; art. 23 (2)	2009/349/PESC L 106 (28.04.2009)
26.01.2009	Modification de la position commune 2008/369/PESC concernant l'adoption de mesures restrictives à l'encontre de la République démocratique du Congo	art. 15	2009/66/PESC L 23 (27.01.2009)
RÉPUBLIQUE DE GUINÉE			
22.12.2009	Modification de la position commune 2009/788/PESC concernant des mesures restrictives à l'encontre de la République de Guinée	art. 29	2009/1003/PESC L 346 (23.12.2009)
22.12.2009	Institution des certaines mesures restrictives spécifiques à l'encontre de la République de Guinée	art. 215 §1 et 2	2009/1284/UE L 346 (23.12.2009)
27.10.2009	Mesures restrictives à l'encontre de la République de Guinée	art. 15	2009/788/PESC L 281 (28.10.2009) + rectificatif L 282 (29.10.2009)

DATE	OBJET	BASE JURIDIQUE	RÉFÉRENCE J.O.
SOMALIE			
16.02.2009	Mesures restrictives à l'encontre de la Somalie et abrogation de la position commune 2002/960/PESC	art. 15	2009/138/PESC L 46 (17.02.2009)
ZIMBABWE			
26.01.2009	Renouvellement des mesures restrictives à l'encontre du Zimbabwe	art. 15	2009/68/PESC L 23 (27.01.2009)
I.3 ASIE / OCÉANIE			
BIRMANIE / MYANMAR			
18.12.2009	Modification de la position commune 2006/318/PESC renouvelant les mesures restrictives à l'encontre de la Birmanie/du Myanmar	art. 29	2009/981/PESC L 338 (19.12.2009)
13.08.2009	Modification de la position commune 2006/318/PESC renouvelant les mesures restrictives à l'encontre de la Birmanie/du Myanmar	art. 15	2009/615/PESC L 210 (14.08.2009)
27.04.2009	Renouvellement des mesures restrictives à l'encontre de la Birmanie/du Myanmar	art. 15	2009/351/PESC L 108 (29.04.2009)
RÉPUBLIQUE POPULAIRE DÉMOCRATIQUE DE CORÉE			
22.12.2009	Modification de la position commune 2006/795/PESC concernant l'adoption de mesures restrictives à l'encontre de la République populaire démocratique de Corée	art. 29	2009/1002/PESC L 346 (23.12.2009)
22.12.2009	Modification du règlement (CE) n o 329/2007 concernant des mesures restrictives à l'encontre de la République populaire démocratique de Corée	art. 215 §1 et 2	2009/1283/UE L 346 (23.12.2009)
04.08.2009	Mise en oeuvre de la position commune 2006/795/PESC concernant l'adoption de mesures restrictives à l'encontre de la République populaire démocratique de Corée	position commune 2006/795/PESC art. 6(1) art. 23(2)	2009/599/PESC L 203 (05.08.2009)
27.07.2009	Modification de la position commune 2006/795/PESC concernant l'adoption de mesures restrictives à l'encontre de la République populaire démocratique de Corée	art. 15	2009/573/PESC L 197 (29.07.2009)

DATE	OBJET	BASE JURIDIQUE	RÉFÉRENCE J.O.
I.4 MOYEN-ORIENT / GOLFE			
IRAN			
15.12.2009	Modification du règlement (CE) n o 423/2007 concernant l'adoption de mesures restrictives à l'encontre de l'Iran	art. 215 §1 et 2	2009/1228/UE L 330 (16.12.2009)
17.11.2009	Mise en oeuvre de l'article 7, paragraphe 2, du règlement (CE) n o 423/2007 concernant l'adoption de mesures restrictives à l'encontre de l'Iran et abrogeant la décision 2008/475/CE	règlement (CE) no 423/2007 art. 15 (2)	2009/1100/CE L 303 (18.11.2009)
17.11.2009	Mise en oeuvre de la position commune 2007/140/PESC concernant l'adoption de mesures restrictives à l'encontre de l'Iran	position commune 2007/140/PESC art. 7 (2) art. 23 (2)	2009/840/PESC L 303 (18.11.2009)
IRAQ			
05.03.2009	Modification de la position commune 2003/495/PESC sur l'Iraq	art. 15	2009/175/PESC L 62 (06.03.2009)
I.5 EUROPE ORIENTALE ET ASIE CENTRALE			
BIÉLORUSSIE			
15.12.2009	Prorogation des mesures restrictives à l'encontre de certains fonctionnaires de Biélorussie prévues dans la position commune 2006/276/PESC et abrogeant la position commune 2009/314/PESC	art. 29	2009/969/PESC L 332 (17.12.2009)
06.04.2009	Modification de la position commune 2006/276/PESC concernant des mesures restrictives à l'encontre de certains fonctionnaires de Biélorussie et abrogeant la position commune 2008/844/PESC	art. 15	2009/314/PESC L 93 (07.04.2009)
RÉPUBLIQUE DE MOLDAVIE			
16.02.2009	Renouvellement des mesures restrictives à l'encontre des dirigeants de la région de Transnistrie de la République de Moldova	art. 15	2009/139/PESC L 46 (17.02.2009)
OUZBÉKISTAN			
15.12.2009	Abrogation du règlement (CE) n o 1859/2005 instituant certaines mesures restrictives à l'encontre de l'Ouzbékistan	art. 215 §1, art. 301	2009/1227/UE L 330 (16.12.2009)

DATE	OBJET	BASE JURIDIQUE	RÉFÉRENCE J.O.
II. PESD			
II.1 BALKANS OCCIDENTAUX			
15.12.2009	Prorogation du mandat du chef de la Mission de police de l'Union européenne (MPUE) en Bosnie-Herzégovine	art. 38, troisième alinéa décision 2009/906/PESC art. 10 §1	2009/958/PESC MPUE/1/2009 L 330 (16.12.2009)
08.12.2009	Mission de police de l'Union européenne (MPUE) en Bosnie-et-Herzégovine	art. 28, art. 43 §2	2009/906/PESC L 322 (09.12.2009)
11.11.2009	Nomination du commandant de la force de l'Union européenne pour l'opération militaire de l'Union européenne en Bosnie-et-Herzégovine	art. 25, troisième alinéa; action commune 2004/570/PESC art. 6	2009/836/PESC BiH/15/2009 L 299 (14.11.2009)
09.06.2009	Modification de l'action commune 2008/124/PESC relative à la mission «État de droit» menée par l'Union européenne au Kosovo, EULEX KOSOVO	art. 14	2009/445/PESC L 148 (11.06.2009)
II.2 AFRIQUE			
04.12.2009	Nomination du commandant de la force de l'Union européenne pour l'opération militaire de l'Union européenne en vue d'une contribution à la dissuasion, à la prévention et à la répression des actes de piraterie et de vols à main armée au large des côtes de la Somalie (Atalanta)	art. 38 action commune 2008/851/PESC art. 6	2009/946/PESC ATALANTA/8/2009 L 327 (12.12.2009)
08.12.2009	Modification de l'action commune 2008/851/PESC concernant l'opération militaire de l'Union européenne en vue d'une contribution à la dissuasion, à la prévention et à la répression des actes de piraterie et de vols à main armée au large des côtes de la Somalie	art. 28, art. 43 §2	2009/907/PESC L 322 (09.12.2009)

DATE	OBJET	BASE JURIDIQUE	RÉFÉRENCE J.O.
17.11.2009	Modification et prolongation de l'action commune 2008/112/PESC relative à la mission de l'Union européenne visant à soutenir la réforme du secteur de la sécurité en République de Guinée- Bissau (UE RSS GUINÉE-BISSAU)	art. 14	2009/841/PESC L 303 (18.11.2009)
23.10.2009	Signature et conclusion de l'accord entre l'Union européenne et la République des Seychelles relatif au statut des forces placées sous la direction de l'Union européenne dans la République des Seychelles, dans le cadre de l'opération militaire de l'Union européenne Atalanta	art. 24	2009/916/PESC L 323 (10.12.2009)
23.10.2009	Signature et application provisoire de l'échange de lettre entre l'Union européenne et la République des Seychelles sur les conditions et les modalités régissant le transfert, de l'EUNAVFOR à la République des Seychelles, des personnes suspectées d'actes de piraterie ou des vols à main armée, ainsi que leur traitement après un tel transfert	art. 24	2009/877/PESC L 315 (02.12.2009)
19.10.2009	Abrogation de l'action commune 2007/677/PESC relative à l'opération militaire de l'Union européenne en République du Tchad et en République centrafricaine	art. 14	2009/795/PESC L 283 (30.10.2009)
19.10.2009	Modification de l'action commune 2007/405/PESC relative à la mission de police de l'Union européenne menée dans le cadre de la réforme du secteur de la sécurité (RSS) et son interface avec la justice en République démocratique du Congo (EUPOL RD Congo)	art. 14	2009/769/PESC L 274 (20.10.2009)

DATE	OBJET	BASE JURIDIQUE	RÉFÉRENCE J.O.
02.10.2009	Modification de la décision Atalanta/2/2009 du Comité politique et de sécurité relative à l'acceptation de contributions d'États tiers à l'opération militaire de l'Union européenne en vue d'une contribution à la dissuasion, à la prévention et à la répression des actes de piraterie et de vols à main armée au large des côtes de la Somalie (Atalanta), ainsi que la décision Atalanta/3/2009 du Comité politique et de sécurité établissant le Comité des contributeurs pour l'opération militaire de l'Union européenne en vue d'une contribution à la dissuasion, à la prévention et à la répression des actes de piraterie et de vols à main armée au large des côtes de la Somalie (Atalanta)	art. 25 troisième alinéa action commune 2008/851/PESC art. 10 décision ATALANTA/2/2009 décision ATALANTA/3/2009 + addendum	2009/758/PESC ATALANTA/7/2009 L 270 (15.10.2009)
25.09.2009	Nomination du chef de la mission de conseil et d'assistance de l'Union européenne en matière de réforme du secteur de la sécurité en République démocratique du Congo (EUSEC RD Congo)	art. 25 troisième alinéa action commune 2009/709/PESC art. 8	2009/723/PESC EUSEC/1/2009 L 257 (30.09.2009)
15.09.2009	Mission de conseil et d'assistance de l'Union européenne en matière de réforme du secteur de la sécurité en République démocratique du Congo (EUSEC RD Congo)	art. 14, art. 25 troisième alinéa, art. 28 §3 premier alinéa	2009/709/PESC L 246 (18.09.2009)
27.07.2009	Signature et application provisoire de l'accord entre l'Union européenne et la République de Croatie sur la participation de la République de Croatie à l'opération militaire de l'Union européenne en vue d'une contribution à la dissuasion, à la prévention et à la répression des actes de piraterie et de vols à main armée au large des côtes de la Somalie (opération Atalanta)	art. 24	2009/597/PESC L 202 (04.08.2009)
22.07.2009	Nomination du commandant de la force de l'Union européenne pour l'opération militaire de l'Union européenne en vue d'une contribution à la dissuasion, à la prévention et à la répression des actes de piraterie et de vols à main armée au large des côtes de la Somalie (Atalanta)	art. 25 troisième alinéa action commune 2008/851/PESC art. 6 §1	2009/559/PESC ATALANTA/6/2009 L 192 (24.07.2009)

DATE	OBJET	BASE JURIDIQUE	RÉFÉRENCE J.O.
25.06.2009	Modification et prorogation de l'action commune 2007/406/PESC relative à la mission de conseil et d'assistance de l'Union européenne en matière de réforme du secteur de la sécurité en République démocratique du Congo (EUSEC RD Congo)	art. 14	2009/509/PESC L 172 (02.07.2009)
15.06.2009	Modification et prorogation de l'action commune 2007/405/PESC relative à la mission de police de l'Union européenne menée dans le cadre de la réforme du secteur de la sécurité (RSS) et son interface avec la justice en République démocratique du Congo (EUPOL RD Congo)	art. 14	2009/466/PESC L 151 (16.06.2009)
10.06.2009	Modification de la décision Atalanta/2/2009 du Comité politique et de sécurité relative à l'acceptation de contributions d'États tiers à l'opération militaire de l'Union européenne en vue d'une contribution à la dissuasion, à la prévention et à la répression des actes de piraterie et de vols à main armée au large des côtes de la Somalie (Atalanta), ainsi que la décision Atalanta/3/2009 du Comité politique et de sécurité établissant le Comité des contributeurs pour l'opération militaire de l'Union européenne en vue d'une contribution à la dissuasion, à la prévention et à la répression des actes de piraterie et de vols à main armée au large des côtes de la Somalie (Atalanta)	art. 25 troisième alinéa action commune 2008/851/PESC art. 10 §2 décision ATALANTA/2/2009 décision ATALANTA/3/2009 + addendum	2009/446/PESC ATALANTA/5/2009 L 148 (11.06.2009)
27.05.2009	Nomination d'un commandant de l'opération de l'Union européenne pour l'opération militaire de l'Union européenne en vue d'une contribution à la dissuasion, à la prévention et à la répression des actes de piraterie et de vols à main armée au large des côtes de la Somalie (Atalanta)	art. 25 troisième alinéa	2009/413/PESC ATALANTA/4/2009 L 132 (29.05.2009)
18.05.2009	Modification de l'action commune 2008/112/PESC relative à la mission de l'Union européenne visant à soutenir la réforme du secteur de la sécurité en République de Guinée-Bissau (UE RSS GUINÉE- BISSAU)	art. 14	2009/405/PESC L 128 (27.05.2009)

DATE	OBJET	BASE JURIDIQUE	RÉFÉRENCE J.O.
21.04.2009	Établissement d'un Comité des contributeurs pour l'opération militaire de l'Union européenne en vue d'une contribution à la dissuasion, à la prévention et à la répression des actes de piraterie et de vols à main armée au large des côtes de la Somalie (Atalanta)	art. 25 troisième alinéa action commune 2008/851/PESC art. 10 §5	2009/369/PESC ATALANTA/3/2009 L 112 (06.05.2009) + addendum L 119 (14.05.2009)
21.04.2009	Acceptation de contributions d'États tiers à l'opération militaire de l'Union européenne en vue d'une contribution à la dissuasion, à la prévention et à la répression des actes de piraterie et de vols à main armée au large des côtes de la Somalie (Atalanta)	art. 25 troisième alinéa action commune 2008/851/PESC art. 10 §2	2009/356/PESC ATALANTA/2/2009 L 109 (30.04.2009)
26.02.2009	Échange de lettres entre l'Union européenne et le gouvernement du Kenya sur les conditions et les modalités régissant le transfert, de la force navale placée sous la direction de l'Union européenne (EUNAVFOR) au Kenya, des personnes soupçonnées d'avoir commis des actes de piraterie qui sont retenues par l'EUNAVFOR et de leurs biens saisis en possession de cette dernière, ainsi que leur traitement après un tel transfert	art. 24	2009/293/PESC L 79 (25.03.2009)
17.03.2009	Nomination du commandant de la force de l'Union européenne pour l'opération militaire de l'Union européenne en vue d'une contribution à la dissuasion, à la prévention et à la répression des actes de piraterie et de vols à main armée au large des côtes de la Somalie (Atalanta)	action commune 2008/851/PESC art. 6 §1	2009/288/PESC ATALANTA/1/2009 L 76 (24.03.2009)
II.3 ASIE / OCÉANIE			
17.11.2009	Modification de l'action commune 2007/369/PESC relative à l'établissement de la Mission de police de l'Union européenne en Afghanistan (EUPOL AFGHANISTAN)	art. 14	2009/842/PESC L 303 (18.11.2009)

DATE	OBJET	BASE JURIDIQUE	RÉFÉRENCE J.O.
II.4 MOYEN-ORIENT / GOLFE			
15.12.2009	Nomination du chef de la mission intégrée «État de droit» de l'Union européenne pour l'Iraq, EUJUST LEX	art. 38 action commune 2009/475/PESC art. 9 §2	2009/982/PESC EUJUST LEX/2/2009 L 338 (19.12.2009)
15.12.2009	Nomination du chef de la mission de police de l'Union européenne pour les territoires palestiniens	art. 38, troisième alinéa action commune 2005/797/PESC art. 11 §1	2009/957/PESC EUPOL COPPS/2/2009 L 330 (16.12.2009)
15.12.2009	Modification de l'action commune 2005/797/PESC concernant la mission de police de l'Union européenne pour les territoires palestiniens	art. 28, art. 43 §2	2009/955/PESC L 330 (16.12.2009)
20.11.2009	Modification de l'action commune 2005/889/PESC établissant une mission de l'Union européenne d'assistance à la frontière au point de passage de Rafah (EU BAM Rafah)	art. 14	2009/854/PESC L 312 (27.11.2009)
03.07.2009	Nomination du chef de la mission intégrée «État de droit» de l'Union européenne pour l'Iraq, EUJUST LEX	art. 25 troisième alinéa action commune 2009/475/PESC art. 9(2)	2009/596/PESC L 202 (04.08.2009)
11.06.2009	Mission intégrée «État de droit» de l'Union européenne pour l'Iraq, EUJUST LEX	art. 14	2009/475/PESC L 156 (19.06.2009)
27.05.2009	Établissement d'un Comité des contributeurs pour la mission de police de l'Union européenne pour les territoires palestiniens (EUPOL COPPS)	art. 25 troisième alinéa action commune 2005/797/PESC art. 12(3);	2009/412/PESC EUPOL COPPS/1/2009 L 132 (29.05.2009)

DATE	OBJET	BASE JURIDIQUE	RÉFÉRENCE J.O.
II.5 EUROPE ORIENTALE ET ASIE CENTRALE			
31.07.2009	Prorogation du mandat du chef de la mission d'observation de l'Union européenne en Géorgie, EUMM Georgia	art. 25 troisième alinéa; action commune 2008/736/PESC art. 10 §1	2009/619/PESC EUMM GEORGIA/1/2009 L 214 (19.08.2009)
27.07.2009	Modification et prorogation de l'action commune 2008/736/PESC concernant la mission d'observation de l'Union européenne en Géorgie, EUMM Georgia	art. 14	2009/572/PESC L 197 (29.07.2009)
27.07.2009	Modification et prorogation de la décision 2008/901/PESC relative à une mission d'enquête internationale indépendante sur le conflit en Géorgie	art. 13 §3, art. 23 §1	2009/570/PESC L 197 (29.07.2009)
23.03.2009	Modification de l'action commune 2008/736/PESC concernant la mission d'observation de l'Union européenne en Géorgie, EUMM Georgia	art. 14	2009/294/PESC L 79 (25.03.2009)
III. INSTITUTIONNALISATION DE LA PESD: AGENCE EUROPÉENNE DE DÉFENSE, INSTITUT D'ÉTUDES DE SÉCURITÉ, CENTRE SATELLITAIRE ET COLLÈGE EUROPÉEN DE SÉCURITÉ ET DE DÉFENSE			
10.11.2009	Modification de l'action commune 2001/555/PESC relative à la création d'un centre satellitaire de l'Union européenne	art. 14	2009/834/PESC L 297 (13.11.2009)
14.09.2009	Règlement du personnel du Centre satellitaire de l'Union européenne	action commune 2001/555/PESC action commune 2006/998/PESC art. 9, paragraphe 3	2009/747/PESC L 276 (21.10.2009)
IV. REPRÉSENTANTS SPÉCIAUX DE L'UNION EUROPÉENNE			
IV.1 AFGHANISTAN/PAKISTAN			
15.06.2009	Nomination du représentant spécial de l'Union européenne pour l'Afghanistan et le Pakistan et abrogeant l'action commune 2009/135/PESC	art. 14, art. 18(5), art. 23(2)	2009/467/PESC L 151 (16.06.2009)
16.02.2009	Prorogation du mandat du représentant spécial de l'Union européenne en Afghanistan	art. 14, art. 18(5), art. 23(2)	2009/135/PESC L 46 (17.02.2009)

DATE	OBJET	BASE JURIDIQUE	RÉFÉRENCE J.O.
IV.2 ANCIENNE RÉPUBLIQUE YOUGOSLAVE DE MACÉDOINE (ARYM)			
15.09.2009	Prorogation du mandat du représentant spécial de l'Union européenne dans l'ancienne République yougoslave de Macédoine (ARYM)	art. 14, art. 18(5), art. 23(2)	2009/706/PESC L 244 (16.09.2009)
16.02.2009	Prorogation du mandat du représentant spécial de l'Union européenne dans l'ancienne République yougoslave de Macédoine (ARYM)	art. 14, art. 18(5), art. 23(2)	2009/129/PESC L 46 (17.02.2009)
IV.3 ASIE CENTRALE			
16.02.2009	Prorogation du mandat du représentant spécial de l'Union européenne pour l'Asie centrale	art. 14, art. 18(5), art. 23(2)	2009/130/PESC L 46 (17.02.2009)
IV.4 BOSNIE-HERZÉGOVINE			
11.03.2009	Nomination du représentant spécial de l'Union européenne en Bosnie-et-Herzégovine	art. 14, art. 18(5), art. 23(2)	2009/181/PESC L 67 (12.03.2009)
IV.5 CAUCASE DU SUD			
16.02.2009	Prorogation du mandat du représentant spécial de l'Union européenne pour le Caucase du Sud	art. 14, art. 18(5), art. 23(2)	2009/133/PESC L 46 (17.02.2009)
IV.6 GÉORGIE			
15.12.2009	Modification de l'action commune 2009/131/PESC prorogeant le mandat du représentant spécial de l'Union européenne pour la crise en Géorgie	art. 28, art. 31(2), art. 33	2009/956/PESC L 330 (16.12.2009)
27.07.2009	Prorogation du mandat du représentant spécial de l'Union européenne pour la crise en Géorgie	art. 14, art. 18(5), art. 23(2)	2009/571/PESC L 197 (29.07.2009)
16.02.2009	Prorogation du mandat du représentant spécial de l'Union européenne pour la crise en Géorgie	art. 14, art. 18(5), art. 23(2)	2009/131/PESC L 46 (17.02.2009)

DATE	OBJET	BASE JURIDIQUE	RÉFÉRENCE J.O.
IV.7 KOSOVO			
07.08.2009	Modification de l'action commune 2009/137/PESC prorogeant le mandat du représentant spécial de l'Union européenne au Kosovo	art. 14, art. 18(5), art. 23(2)	2009/605/PESC L 206 (08.08.2009)
16.02.2009	Prorogation du mandat du représentant spécial de l'Union européenne au Kosovo	art. 14, art. 18(5), art. 23(2)	2009/137/PESC L 46 (17.02.2009) + Rectificatif L 91 (03.04.2009)
IV.8 PROCESSUS DE PAIX AU MOYEN-ORIENT			
16.02.2009	Prorogation du mandat du représentant spécial de l'Union européenne pour le processus de paix au Moyen-Orient	art. 14, art. 18(5), art. 23(2)	2009/136/PESC L 46 (17.02.2009)
IV.9 RÉGION DES GRANDS LACS AFRICAINS			
16.02.2009	Prorogation du mandat du représentant spécial de l'Union européenne pour la région des Grands Lacs africains	art. 14, art. 18(5), art. 23(2)	2009/128/PESC L 46 (17.02.2009)
IV.10 RÉPUBLIQUE DE MOLDAVIE			
16.02.2009	Prorogation du mandat du représentant spécial de l'Union européenne en République de Moldavie	art. 14, art. 18(5), art. 23(2)	2009/132/PESC L 46 (17.02.2009)
IV.12 SOUDAN			
16.02.2009	Prorogation du mandat du représentant spécial de l'Union européenne pour le Soudan	art. 14, art. 18(5), art. 23(2)	2009/134/PESC L 46 (17.02.2009)
V. NON-PROLIFERATION			
22.12.2009	Soutien d'activités de l'Union européenne visant à promouvoir auprès des pays tiers le contrôle des exportations d'armements et les principes et critères de la position commune 2008/944/PESC	art. 26(2) et art. 31(1)	2009/1012/PESC L 348 (29.12.2009)
27.07.2009	Soutien des activités de l'OIAC dans le cadre de la mise en oeuvre de la stratégie de l'UE contre la prolifération des armes de destruction massive	art. 13(3) et art. 23(1)	2009/569/PESC L 197 (29.07.2009)
19.01.2009	Soutien d'activités de l'UE visant à promouvoir auprès des pays tiers le processus d'élaboration d'un traité sur le commerce des armes, dans le cadre de la stratégie européenne de sécurité	art. 13(3) et art. 23(1)	2009/42/PESC L 17 (22.01.2009)

DATE	OBJET	BASE JURIDIQUE	RÉFÉRENCE J.O.
VI. LUTTE CONTRE LE TERRORISME			
22.12.2009	Modification du règlement (CE) no 881/2002 instituant certaines mesures restrictives spécifiques à l'encontre de certaines personnes et entités liées à Oussama ben Laden, au réseau Al-Qaida et aux Taliban	art. 215 §2	2009/1286/UE L 346 (23.12.2009)
22.12.2009	Mise à jour de la liste des personnes, groupes et entités auxquels s'appliquent les articles 2, 3 et 4 de la position commune 2001/931/PESC relative à l'application de mesures spécifiques en vue de lutter contre le terrorisme	art. 29	2009/1004/PESC L 346 (23.12.2009)
22.12.2009	Mise en oeuvre de l'article 2, paragraphe 3, du règlement (CE) n o 2580/2001 concernant l'adoption de mesures restrictives spécifiques à l'encontre de certaines personnes et entités dans le cadre de la lutte contre le terrorisme, et abrogeant le règlement (CE) n o 501/2009	règlement (CE) no 2580/2001 art. 2 §3	2009/1285/UE L 346 (23.12.2009)
15.06.2009	Mise à jour de la position commune 2001/931/PESC relative à l'application de mesures spécifiques en vue de lutter contre le terrorisme et abrogeant la position commune 2009/67/PESC	art. 15 et 34	2009/468/PESC L 151 (16.06.2009) + Corrigendum L 353 (31.12.2009)
26.01.2009	Mise à jour de la position commune 2001/931/PESC relative à l'application de mesures spécifiques en vue de lutter contre le terrorisme et abrogeant la position commune 2008/586/PESC	art. 15 et 34	2009/67/PESC L 23 (27.01.2009)
VII. SECURITÉ			
30.11.2009	Conclusion de l'accord entre l'Australie et l'Union européenne sur la sécurité des informations classifiées	art. 24	2010/53/PESC L 26 (30.01.2010)
16.03.2009	Conclusion de l'accord entre l'Union européenne et Israël sur les procédures de sécurité pour l'échange d'informations classifiées	art. 24	2009/558/PESC L 192 (24.07.2009)
PROCESSUS DE PAIX AU MOYEN-ORIENT			
27.10.2009	Accueil temporaire de certains Palestiniens par des États membres de l'UE	art. 15	2009/787/PESC L 281 (28.10.2009)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

Appearances by representatives of the Council in the European Parliament in the field of CFSP/ESDP in 2009

I. Appearances by the Presidency:

No	DATE	PERSON/SUBJECT	PLACE
1	19.02	Formal sitting with President Klaus	Mini Plenary, Brussels
2	14.01	PM Topolánek on the priorities of the CZ Pcy	EP Plenary, Strasbourg
3	25.03	PM Topolánek on the results of the Spring European Council	EP Plenary, Strasbourg
4	06.04	PM Topolánek and DFM Kohout	ACP-EU JPA, Prague
5	15.07	PM Fischer on results of CZ Pcy and the European Council	EP Plenary, Strasbourg
6	14.01	FM Schwarzenberg on the situation in the Middle East/Gaza	EP Plenary, Strasbourg
7	20.01	FM Schwarzenberg on the CFSP priorities of the CZ Pcy	AFET, Brussels
8	17.03	FM Schwarzenberg	EMPA 5th Plenary Session, Brussels
9	18.04	FM Schwarzenberg	66th EP/US Congress Transatlantic Legislators' Dialogue, Prague
10	22.04	FM Schwarzenberg - during the vote on Turkmenistan	EP Plenary, Strasbourg
11	16.12.08	VPM Vondra met Conference of Committee Chairs	EP, Strasbourg
12	14.01	VPM Vondra on the Gas supply to the EU by Ukraine and Russia	EP Plenary, Strasbourg
13	14.01	VPM Vondra on the situation in the Horn of Africa	EP Plenary, Strasbourg
14	14.01	VPM Vondra on relations between the EU and Belarus	EP Plenary, Strasbourg
15	14.01	VPM Vondra on commemoration of Srebrenica	EP Plenary, Strasbourg
16	03.02	VPM Vondra on resettlement of Guantánamo prisoners	EP Plenary, Strasbourg
17	03.02	VPM Vondra on alleged use of European countries by the CIA for the transport and illegal detention of prisoners	EP Plenary, Strasbourg
18	04.02	VPM Vondra on Kosovo	EP Plenary, Strasbourg
19	04.02	VPM Vondra on consular protection of EU citizens in third countries	EP Plenary, Strasbourg
20	18.02	VPM Vondra on the Barcelona Process -Union for the Mediterranean	Mini Plenary, Brussels
21	11.03	VPM Vondra on preparation of the European Council	EP Plenary, Strasbourg
22	11.03	VPM Vondra on Croatia, Turkey and FYROM progress reports 2008	EP Plenary, Strasbourg
23	11.03	VPM Vondra on the mandate of the ICT for the former Yugoslavia	EP Plenary, Strasbourg

No	DATE	PERSON/SUBJECT	PLACE
24	25.03	VPM Vondra on transatlantic relations	EP Plenary, Strasbourg
25	25.03	VPM Vondra on Turkmenistan	EP Plenary, Strasbourg
26	25.03	VPM Vondra on EU-Belarus dialogue	EP Plenary, Strasbourg
27	25.03	VPM Vondra met Conference of Committee Chairs	EP, Strasbourg
28	01.04	VPM Vondra on a recommendation to the Council on the new EU-Russia agreement	Mini Plenary, Brussels
29	05.05	VPM Vondra on preparation of the European Council	EP Plenary, Strasbourg
30	23.04	Minister of Employment and Social Affairs Necas on the situation in Moldova	EP Plenary, Strasbourg
31	23.04	Minister of Employment and Social Affairs Necas on Western Balkans	EP Plenary, Strasbourg
32	23.04	Minister of Employment and Social Affairs Necas on Non-proliferation	EP Plenary, Strasbourg
33	27.01	DFM Kohout on the results of GAERC (26-27/1)	Extraordinary AFET
34	24.02	DFM Kohout on the results of GAERC (23-24/2)	AFET, Brussels
35	25.02	DFM Kohout	1st Northern Dimension Forum, Brussels
36	17.03	DFM Kohout on the results of GAERC (16-17/3)	Extraordinary AFET, Brussels
37	28.04	DFM Kohout on results of GAERC (27-28/4)	Extraordinary AFET, Brussels
38	06.05	DFM Kohout on UN Conference on Racism	EP Plenary, Strasbourg
39	06.05	DFM Kohout on Human Rights in the world 2008	EP Plenary, Strasbourg
40	07.05	DFM Kohout	High-Level Contact Group for the relations with the Turkish Cypriot Community, Strasbourg
41	21.01	Director General for EU Countries, Burianek , CZ MFA	11th EP-BiH IPM, Brussels
42	21.01	COHOM chair Dlouha on the priorities of the CZ Pcy in the area of Human Rights	DROI, Brussels
43	29.01	PSC chair Amb. Sramek on the priorities of the CZ Pcy in the field of ESDP	SEDE, Brussels
44	10.02	COHOM chair Dlouha on three human rights reports (clauses, dialogues and sanctions)	DROI, Brussels

No	DATE	PERSON/SUBJECT	PLACE
45	11.02	CZ Dep. Military Representative to the EU Pavel , CZ Perm. Rep.	EP-Afghanistan IPM, Brussels
46	16.02	Dep. Director Holikova , CZ MFA	EU-Georgia PCC, Brussels
47	16.02	Dep. Director Holikova , CZ MFA	EU-Russia PCC, Brussels
48	23.02	Ambassador Kuhnl	EU-Croatia JPC, Zagreb
49	24.02	COREPER 2 Amb. Vicenova , CZ Perm. Rep.	EU-Ukraine PCC, Brussels
50	16.03	COARM chair Ms Sequensova	SEDE
51	19.03	Director of South and South-East Europe Department, Szunyog , CZ MFA	16th EP-Albania IPM, Tirana
52	25.03	DG Karfik , Section for Non-European Countries and Development Cooperation, CZ MFA	EU-Chile JPC in Strasbourg
53	26.03	Chair of EEA/EFTA WG Soukupova	EEA JPC
54	31.03	DG Secka , EU Section, CZ MFA	EU-FYROM JPC, Brussels
55	31.03	COREPER 2 Amb. Vicenova , CZ Perm. Rep.	EU-Turkey JPC, Brussels
56	31.03	Head of External Relations Unit Fajkusova , CZ Perm. Rep.	EU-Mexico JPC, Brussels
57	06.04	Director of South and South-East Europe Department, Szunyog , CZ MFA	2nd EP/Kosovo IPM, Pristina
58	07.04	Ambassador of Poland in Armenia, Knothe	EU-Armenia PCC, Yerevan
59	08.04	Ambassador Hrda , DG, Cabinet of the Minister, MFA	EuroLat JPA, Madrid
60	16.04	COHOM chair Dlouha on the Human Rights policies towards Russia and China	DROI, Brussels
61	15.07	PM Reinfeldt on presentation of the SE Pcy programme	EP Plenary, Strasbourg
62	07.10	PM Reinfeldt on results of the referendum in Ireland	Mini Plenary, Brussels
63	11.11	PM Reinfeldt on the outcome of the European Council incl. the mandate and attributions of the President of the European Council and of the High Representative/vice-president of the Commission, as well as the structure of the new Commission	Mini Plenary, Brussels
64	16.12	PM Reinfeldt on the results of the European Council and the SE Pcy	EP Plenary, Strasbourg

No	DATE	PERSON/SUBJECT	PLACE
65	24.02	FM Bildt in preparation of the SE Pcy	AFET, Brussels
66	15.07	FM Bildt on Iran	EP Plenary, Strasbourg
67	15.07	FM Bildt on China	EP Plenary, Strasbourg
68	15.07	FM Bildt on Honduras	EP Plenary, Strasbourg
69	21.07	FM Bildt on presentation of the SE Pcy programme	AFET, Brussels
70	25.11	FM Bildt on the enlargement strategy 2009 concerning the countries of the Western Balkans, Iceland and Turkey	EP Plenary, Strasbourg
71	25.11	FM Bildt on a political solution with regard to the piracy off the coast of Somalia	EP Plenary, Strasbourg
72	10.12	FM Bildt on the results of the SE Pcy programme	AFET, Brussels
73	17.11	MoD Tolgfors on SE Pcy programme in the field of ESDP	AFET, Brussels
74	16.09	Minister for Europe Malmström on EU strategy for the Baltic Sea area	EP Plenary, Strasbourg
75	16.09	ME Malmström on the EC/Tajikistan PCA	EP Plenary, Strasbourg
76	20.10	ME Malmström on Democracy building in external relations	EP Plenary, Strasbourg
77	21.10	ME Malmström on the preparation of the European Council	EP Plenary, Strasbourg
78	21.10	ME Malmström on EEAS	EP Plenary, Strasbourg
79	21.10	ME Malmström on Transatlantic relations	EP Plenary, Strasbourg
80	04.11	ME Malmström on the results of GAERC	AFET, Brussels
81	11.11	ME Malmström on EU-Russia Summit	Mini Plenary, Brussels
82	25.11	ME Malmström on the preparation of the European Council	EP Plenary, Strasbourg
83	15.12	ME Malmström on the conclusions of the Foreign Affairs Council on the Middle East Peace Process, including the situation in eastern Jerusalem	EP Plenary, Strasbourg
84	15.12	ME Malmström on restrictive measures affecting the rights of individuals following the entry into force of the Lisbon Treaty	EP Plenary, Strasbourg
85	15.12	ME Malmström on the situation in Georgia	EP Plenary, Strasbourg
86	16.12	ME Malmström on new EU action plan for Afghanistan and Pakistan	EP Plenary, Strasbourg
87	16.12	ME Malmström on Belarus	EP Plenary, Strasbourg
88	16.12	ME Malmström on Violence in the Democratic Republic of Congo	EP Plenary, Strasbourg
89	08.07	Deputy DG Rydberg , head of Middle East and North Africa, SE MFA on Iran ("in camera")	Enlarged AFET bureau
90	31.08	COHOM Chair Hammar skjöld on presentation of the SE Pcy priorities in the field of human rights	DROI, Brussels
91	07.09	PSC chair Amb. Skoog on presentation of the SE Pcy programme in the field of ESDP	SEDE, Brussels

No	DATE	PERSON/SUBJECT	PLACE
92	15.09	State Secretary Belfrage on the results of GAERC (14-15/9)	AFET, Strasbourg
93	30.09	Amb. for Human Rights, Nordlander on EU human rights dialogues ("in camera")	DROI, Brussels
94	06.10	ACP Chair Sohlström on state of play in the negotiations for the 2nd revision of the Cotonou Agreement	DEVE, Brussels
95	06.10	COAFR Chair Ndisi on the situation in Mauritania	DEVE, Brussels
96	14.10	Chair of Mashreq/Maghreb WG Jardfeldt	Israel + Palestinian delegations
97	15.10	Ambassador Winberg , SE MFA	SEDE Workshop: "Anti-Personnel Landmines: achievements and practices a decade after the 1997 Mine Ban Treaty", Brussels
98	15.10	COEST co-chair Hagström	Belarus delegation
99	15.10	COEST co-chair Fredriksson	Russia delegation
100	03.11	Deputy DG Rydberg , head of Middle East and North Africa, SE MFA	EMPA, Brussels
101	03.11	Euromed Coordinator Ambassador Carlsson	EMPA, Brussels
102	04.11	Chair of Mashreq/Maghreb WG Jardfeldt	Maghreb delegation
103	09.11	COTRA Chair Brodén	32nd EP-Canada IPM
104	11.11	COEST Chair Hagström	7th EU-Kyrgyzstan PCC
105	12.11	COASI Chair Ozaki-Macias	7th EP/Malaysia IPM
106	16.11	Deputy PSC amb. Hartzell on the situation in Somalia	SEDE, Brussels
107	18.11	State Secretary Belfrage on the results of GAERC (16-17/11)	AFET, Brussels
108	30.11	COHOM Chair Hammar skjöld on the results of the SE Pcy Programme in the field of human rights	SEDE, Brussels
109	30.11	Amb. for Human Rights, Nordlander on the results of the Pcy Programme on Human Rights	DROI, Brussels
110	02.12	SE Ambassador to Armenia and Azerbaijan, Aden	10th EU-Azerbaijan PCC
111	09.12	Counsellor Lärke , SE Perm. Rep	Delegation to the EU-Turkey JPC
112	10.12	PSC chair, Amb. Skoog on results of the SE Pcy in the field of ESDP	SEDE, Brussels

No	DATE	PERSON/SUBJECT	PLACE
113	16.12	PSC chair, Amb. Skoog on the Foreign Affairs Council Conclusions (8/12) on the Middle East Peace Process	AFET WG on Middle East, Strasbourg
114	16.12	Swedish Ambassador to the Council of Europe, Sjögren	3rd EP-Serbia IPM

II. Presidency appearances as part of the 2006 I.I.A. (joint consultation meetings on the financing of CFSP)⁷²:

No	DATE	PERSON/ SUBJECT	PLACE
1	19.02	PSC chair Amb. Sramek	AFET/BUDG bureaux, EP
2	02.04	PSC chair Amb. Sramek	AFET/BUDG bureaux, EP
3	22.07	PSC chair Amb. Skoog	AFET/BUDG bureaux, EP
4	07.10	PSC chair Amb. Skoog	AFET/BUDG bureaux, EP
5	02.12	PSC chair Amb. Skoog	AFET/BUDG bureaux, EP

III. SG/HR Solana/ HR Ashton (from 1/12):

No	DATE	PERSON/ SUBJECT	PLACE
----	------	-----------------	-------

EP- appearances:

1	18.02	SG/HR Solana on role of the EU in the Middle East + joint Debate on CFSP, ESS/ESDP and NATO	Mini Plenary, Brussels
2	17.03	SG/HR Solana	EMPA 5th Plenary Session, Brussels
3	02.12	HR Ashton - exchange of views	AFET, Brussels
4	15.12	HR Ashton on the conclusions of the Foreign Affairs Council on the Middle East Peace Process, including the situation in eastern Jerusalem	EP Plenary, Strasbourg
5	15.12	HR Ashton on restrictive measures affecting the rights of individuals following the entry into force of the Lisbon Treaty	EP Plenary, Strasbourg
6	16.12	HR Ashton on new EU action plan for Afghanistan and Pakistan	EP Plenary, Strasbourg

⁷² Minimum five meetings per year required according to the 2006 I.I.A. OJ C 139, 14.06.2006, p. 1

No	DATE	PERSON/ SUBJECT	PLACE
----	------	-----------------	-------

Special Committee meetings⁷³:

7	29.04	SG/HR Solana meeting with the EP Special Committee on access to classified documents	JL
---	-------	---	----

Meetings with EP President:

8	05.03	SG/HR Solana meeting with EP President Pöttering	EP
9	18.06	SG/HR Solana meeting with EP President Pöttering	JL
10	07.09	SG/HR Solana meeting with EP President Buzek	EP

IV. Informal working lunches between members of the PSC and AFET, SEDE and DROI chairs:

No	DATE	PERSON/ SUBJECT	PLACE
1	10.02	Informal PSC lunch with AFET, SEDE and DROI chairs	JL
2	06.10	Informal PSC lunch with new AFET, SEDE and DROI chairs	JL

V. European Union Special Representatives (EUSRs):

No	DATE	PERSON/ SUBJECT	PLACE
1	19.01	EUSRs Semneby and Morel on the South Caucasus and the crisis in Georgia	AFET, Brussels
2	19.01	EUSR Fouéré on FYROM	AFET, Brussels
3	21.01	EUSR (and HR) Lajčák on Bosnia and Herzegovina's progress towards European integration	11th EP-BiH IPM, Brussels
4	11.02	EUSR Feith on Kosovo	AFET, Brussels
5	01.09	EUSR Feith on Kosovo	AFET, Brussels
6	06.10	EUSR Sequi on Afghanistan/Pakistan	AFET, Brussels

⁷³ OJ C298, 30.11.2002, p. 1

No	DATE	PERSON/ SUBJECT	PLACE
7	11.11	EUSR Semneby	Enlarged bureau of AFET + Delegation for relations with Armenia, Azerbaijan and Georgia
8	24.11	EUSR Otte	AFET WG on Middle East, Strasbourg

VII. European Union Military Committee (EUMC):

No	DATE	PERSON/ SUBJECT	PLACE
1	03.09	Chairman of the EUMC General Bentegat	SEDE, Brussels

VIII. Senior Council Secretariat officials:

No	DATE	PERSON/ SUBJECT	PLACE
1	20.01	PR on non-proliferation of WMD Giannella on the use of EC air safety regulations to reduce the number of air cargo companies involved in arms trafficking	DEVE, Brussels
2	29.01	Counter-Terrorism Coordinator de Kerchove on fight against terrorism	SEDE, Brussels
3	09.02	Policy Unit Director Schmid on cyber security	SEDE, Brussels
4	10.02	PR for Human Rights Kionka on three human rights reports (clauses, dialogues and sanctions)	DROI, Brussels
5	10.02	PR on non-proliferation of WMD Giannella on non proliferation issues and arms exports control	SEDE, Brussels
6	16.03	Director DG E VIII Arnould on EUFOR/CHAD and Athena financing	SEDE, Brussels
7	08.07	DG Cooper on Iran ("in camera")	Enlarged AFET bureau, Brussels
8	31.08	PR for Human Rights Kionka on the SE Pcy human rights priorities	DROI, Brussels
9	07.09	PR on non-proliferation of WMD Giannella	SEDE, Brussels
10	30.09	Civil OpsCdr Klompenerhouwer on civilian ESDP missions	SEDE, Brussels
11	13.10	DG Cooper on Bosnia-Herzegovina ("in camera")	AFET WG on the Western Balkans + AFET coordinators
12	04.11	DG Cooper ("in camera")	Iran delegation

No	DATE	PERSON/ SUBJECT	PLACE
13	16.11	Ops Cdr Admiral Hudson on EUNAVFOR ATALANTA	SEDE jointly with TRAN and PECH
14	16.11	PR for Somalia Joana on Somalia	SEDE, Brussels
15	01.12	CMPD Deputy DG Arnould on CSDP - current issues	SEDE, Brussels

IX. Other senior officials:

No	DATE	PERSON/ SUBJECT	PLACE
1	01.12	EDA Chief Executive Weis on activities of the EDA	SEDE, Brussels

X. Official EP visits to ESDP missions/operations in theatre or OHQ:

No	DATE	PERSON/ SUBJECT	PLACE
1	09.01	SEDE and TRAN visited OHQ EU NAVFOR ATALANTA	Northwood, UK
2	24-27.02	SEDE visited EUMM Georgia	Georgia

XI. Official EP visits to Council Agency Headquarters:

No	DATE	PERSON/ SUBJECT	PLACE
1	19.03	SEDE visited EDA	Brussels
2	03.12	SEDE visited SATCEN	Torrejon, Spain

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: ΙΙΙ**CFSP budget 2009 - commitment appropriations****Actions financed in 2009:**

19.0301 Monitoring and implementation of peace and security processes	€
2009/294/CFSP EUMM Georgia	2.100.000,00
2009/572/CFSP EUMM Georgia (prolongation until 14 September 2010, € 12.500.000)	9.000.000,00
2009/854/CFSP EU Border Assistance Mission for the Rafah Crossing Point (EUBAM Rafah)	1.120.000,00
19.0302 Non-proliferation and disarmament	
2008/974/CFSP Support for the Hague Code of Conduct	1.015.000,00
2008/858/CFSP Support of the Biological and Toxin Weapons Convention (BTWC)	1.400.000,00
2009/42/CFSP Support on EU activities - Arms Trade Treaty (UNIDiR)	836.260,00
2008/230/CFSP EU code of conduct on arms export - Sweden	116.500,00
2009/569/CFSP Support for OPCW activities - EU Strategy against Proliferation of WMDs	2.110.000,00
19.0303 Conflict resolution and other stabilisation measures	
2009/444/CFSP EULEX Kosovo (prolongation until 14 June 2010)(100 + 15.8 Mio)	115.835.118,00
2009/475/CFSP EUJUST LEX Iraq	10.800.000,00
2009/509/CFSP EUSEC DR Congo (1 October 2009 - 30 September 2010)	10.900.000,00
19.0305 Preparatory and follow-up measures	
Audit of AMM accounts	21.950,00
Purchase of equipment for preparatory measures	19.000,00
19.0306 European Union Special Representatives	
2009/128/CFSP EUSR African Great Lakes	1.425.000,00
2009/134/CFSP EUSR Sudan	1.800.000,00
2009/129/CFSP EUSR FYROM	305.000,00
2009/706/CFSP EUSR FYROM (prolongation until 31 March 2010)	263.000,00
2009/137/CFSP EUSR Kosovo	645.000,00
2009/605/CFSP EUSR Kosovo (budget increase)	102.000,00
2009/130/CFSP EUSR Central Asia	998.000,00
2009/132/CFSP EUSR Moldova	1.280.000,00
2009/136/CFSP EUSR Middle East Process	1.190.000,00
2009/133/CFSP EUSR South Caucasus	2.510.000,00
2009/131/CFSP EUSR for the Crisis in Georgia	445.000,00
2009/956/CFSP EUSR for the Crisis in Georgia	72.000,00
2009/135/CFSP EUSR Afghanistan - 2009/467/EUSR Afghanistan and Pakistan	2.830.000,00
2009/181/CFSP EUSR in Bosnia and Herzegovina	3.200.000,00

19.0307 Police Missions

2008/643/CFSP EUPOL Afghanistan (€ 64.000.000)	19.000.000,00
2009/445/CFSP EUPOL Afghanistan (extension until 30 May 2010)	17.400.000,00
2008/890/CFSP EUPM BiH (€12.400.000)	6.581.172,00
2009/906/CFSP EUPM BiH (€14.100.000 - prolongation until 31 Dec 2010)	14.100.000,00
2009/841/CFSP EU SSR GUINEA-BISSAU (prolongation until 31 May 2010)	1.530.000,00
2009/769/CFSP EUPOL RD Congo (extension until 30 June 2010)	5.150.000,00
2009/955/CFSP EUPOL COPPS (extension until 31 Dec 2010)	6.650.000,00

Βιβλιογραφικό δελτίο

Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου

Ετήσια έκθεση της Υπατης εκπροσώπου της Ένωσης για τις εξωτερικές υποθέσεις και την πολιτική ασφάλειας προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με τις κύριες πτυχές και τις βασικές επιλογές της ΚΕΠΠΑ

2010 — 78 σ. — 21 x 29,7 cm

ISBN 978-92-824-2747-7

ISSN 1831-9025

doi : 10.2860/30140

QC-AH-10-001-EL-C

Κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας

www.consilium.europa.eu

www.eeas.europa.eu

